ALMANACH DE LA ESQUELLA de la TORRATXA

1896

Preu **1** pesseta

BARCELONA.—LÓPEZ, Editor

Rambla del Mitj, 20

ALMANACH
DE
LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

ALMANACH DE

La Esquella de la Torratxa

PERA L'ANY

VIII de sa publicació

Redactat pels primers escriptors de Catalunya en número de mes de 180 firmas.

Ilustrat ab uns 300 grabats per prop de 100 artistas notables de Catalunya y de fora.

LLIBRERÍA ESPANYOLA

LOPEZ, Editor—20, Rambla del Mitj, 20—Barcelona

Antoni Lopez
Editor

TAULAS ALFABÉTICAS

TEXT

ILUSTRACIÓ

JANER té 31 días

1 Dimec. La Circumcisió de N S. Jesucrist, s. Concordi mr.
2 Dij. s. Macari abat y s. Siridió b. y cf.
3 Div. s. Daniel mr. y sta. Genoveva.
4 Dis. s. Tito b. y cf. y sta. Dafrosa mr.
5 Dium. s. Telesforo p. mr. y sta. Emiliana vg.
6 Dill. La Epifanía ó la Adoració dels tres sants reys, Gaspar, Baltasar y Melcior.
7 Dim. s. Ramón de Penyafort cf. y s. Juliá mr.

☾ *Quart menguant á 3 h. 12 m. tarde, en Libra.*

8 Dimec. s, Teófilo diaca y s. Eladi mr.
9 Dij. s. Juliá mr. y sa esposa sta. Basilisa vg.
10 Div. s. Nicanor diaca mr. y s. Gonzalo de Amarante cf.
11 Dis. s Higini p. mr. y s Salvi mr.
12 Dium. s. Arcadi, s. Aelredo ó Alfredo abat del Cister.
13 Dill. s. Gumersindo cf. y sta. Gláfira vg.
14 Dim. s. Hilari b. y dr. y sta. Macrina.

● *Lluna nova á 10 h. 6 m. nit, en Capricorni.*

15 Dimec. s. Pau primer hermitá y s. Mauro ab.
16 Dij. s. Fulgenci b. y dr. y s. Marcelo p. mr.
17 Div. s. Antoni ab y sta. Rosalina cartuixana.
18 Dis. La Cátedra de s. Pere en Roma y sta. Prisca vg.
19 Dium. Lo Dolcíssim Nom de Jesús, s. Canut rey.
20 Dill. s Fabiá p. y s. Sebastiá mrs.
21 Dim. s. Fructuós b. mr. y sta. Ignés vg. mr.
22 Dimec. s. Vicens espanyol y s. Anastasi mrs.
23 Dij. s. Ildefonso arqueb. Toledo y sta. Emerenciana vg.

☽ *Quart creixent á 2 h. 29 m matinada, en Tauro.*

24 Div. s. Timoteo b. y s. Tirso, mrs.
25 Dis. La Conversió de s. Pau ap. y s. Proget b. mr.
26 Dium. La Sagrada Familia y s. Policarpo b. mr.
27 Dill. s. Joan Crisóstomo b. y dr.
28 Dim. s. Juliá de Cuenca y s. Cirilo.
29 Dimec s. Francisco de Sales dr.
30 Dij. sta. Martina vg. mr.

Ⓣ *Lluna plena á 8 h. 42 m. matí en Lleó.*

31 Div. s. Pere Nolasco cf. y fdr.

FEBRER té 29 días

1 Dis. s. Ignasi bisbe y mr.
2 Dium. La Purificació de N.ª S.ª
3 Dill. s. Blay b. mr. y s. Oscar.
4 Dim. S. Andreu Corsino b. cf.
5 Dimec. Los Sants mrs. del Japón.

☾ *Quart menguant á 12 h. 25 m. nit, en Escorpió.*

6 Dij. sta. Dorotea y sta. Revocata mrs.
7 Div. s. Romualdo ab. y s. Ricardo rey.
8 Dis. s. Joan de Mata fdr.
9 Dium. sta Apolonia vg. y mr. y s. Nicéforo mr.
10 Dill. sta. Escolástica vg.
11 Dim. Los set sants servents de María fundadors.
12 Dimec. sta. Eularia vg. m. y sta. Humbelina vg.
13 Dij. s. Benigne mr. y s. Fulcran.

● *Lluna nova á 4 h. de la tarde, en Aquari.*

14 Div. s. Valentí pbre. mr.
15 Dis. sts. Faustino pbre. y Jovita mrs.
16 Dium. s. Onésim b. y s. Honest mrs.
17 Dill. s. Policroni b. y s. Rómulo, mrs.
18 Dim. s. Simeó b. m. y la B.ª Cristiana v.
19 Dimec. *de Cendra*. s. Mansuet b. y s. Alvaro cfs.
20 Dij. s. Sadot b. y s. Nemesi mrs.
21 Div. sts. Vérulo, Secundí y Sirici, mrs.

☽ *Quart creixent á 9 h. 2 m. nit, en Géminis.*

22 Dis. La Cdr.ª de s. Pere en Antioquia.
23 Dium. I *de Quar.* s Pere Damiá b.
24 Dill. sta. Primitiva mr.
25 Dim. s. Matías ap. y s. Cesari b.
26 Dimec. N.ª S.ª de Guadalupe de Méjich y s. Porfidi.
27 Dij. s. Leandro arqb. de Sevilla dr.
28 Div. s. Romá ab. y fdr.

○ *Lluna plena á 7 h. 38 m. nit, en Virgo.*

29 Dis. s. Rufí y comps. mrs.

MARS té 31 días

1 Dium. II *de Quar.* s Rosendo b. y cf.
2 Dill. s. Simplici p. y cf. y s. Absalon mr.
3 Dim. sts. Hemeteri y Celedoni mrs
4 Dimec. s. Casimiro rey.
5 Dij. Lo Bto. Nicolau Factor.
6 Div. s. Olaguer arquebisbe y bisbe de Barcelona

Quart menguant á 11 h. 16 m. matí, en Sagitari.

7 Dis. s. Tomás de Aquino dr. y sta Perpétua.
8 Dium. III *de Quar.* s. Joan de Deu fdr. y sta. Erenia mr.
9 Dill. s. Paciá b. de Barcelona.
10 Dim. s. Melitó y 39 comps. mrs.
11 Dimec. s. Constantí cf. y s. Ramiro mr.
12 Dij. s. Gregori lo Magno p.
13 Div. sts. Ramiro y Rodrigo mrs.
14 Dis. stas. Florentina vg. y Matilde reyna.

Lluna nova á 10 h. 35 m. matí, en Piscis.

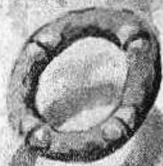
15 Dium. IV *de Quar.* sta. Madrona vg. y mr.
16 Dill, s. Heribert b. y sta. Juliana mr.
17 Dim. s. Patrici b. y s. Joseph de Arimatea cfs.
18 Dimec. s. Gabriel y lo Bto. Salvador de Horta.
19 Dij. s. Joseph, espós de Ntra. Sra.
20 Div. s. Aniceto b. y sta. Fotina la Samaritana.
21 Dis. s. Benet ab. y fr.
22 Dium. *de Passió.* s. Deogracias b.

Quart creixent á 11 h. 44 m. matí, en Cáncer.

23 Dill. Lo Bto. Joseph Oriol cf. y s. Victoriá.
24 Dim. s. Timolao mr. y s. Agapito b. mr.
25 Dimec. La Anunciació de N.ª S.ª y s. Dimas bon lladre
26 Dij. s: Brauli b. y sta. Máxima mr.
27 Div. Los Dolors de N.ª S.ª.
28 Dis. s. Sixto III p. y cf.
29 Dium. *de Rams.* s. Eustasi ab. y s. Bertoldo cfs.

Lluna plena á 5 h. 9 m. matinada, en Libra.

30 Dill. s. Joan Climach ab.
31 Dim. sta. Balbina vg. y mr.

ABRIL té 30 días

1 Dimec. sta. Teodora mr.
2 Dij. *Sant.* s. Francisco de Paula f.
3 Div. *Sant.* s. Benet de Palermo cf.
4 Dis. *Sant.* s. Isidoro arq. de Sevilla.

☾ *Quart menguant á 12 h. 11 m. nit, en Capricorni.*

5 Dium. PASCUA DE RESURRECCIÓ DE N. S. J. C.
6 Dill. s. Celestí p. y s. Celso b.
7 Dim. s. Epifani b. mr.
8 Dimec. s. Edesi mr. y s. Albert lo Magno cf.
9 Dij. sta. María Cleofé y sta. Casilda vg.
10 Div. s. Ezequiel profeta.
11 Dis. s. Lleó lo Magno papa y dr.
12 Dium. s. Juli p. y s. Víctor mr.
13 Dill. s. Hermenegildo rey y s. Justino, mrs.

● *Lluna nova á 4 h. 10 m. matinada, en Aries.*

14 Dim s. Pere González, vulgo Telm.
15 Dimec. stas Basilisa y Anastasia, mrs.
16 Dij. s. Toribi b. y cf. y sta. Engracia v. y c. mrs.
17 Div. La Bta. Mariana de Jesús vg.
18 Dis. s. Eleuteri b. y sa mare sta. Antía mr.
19 Dium. II La Divina Pastora, s. Lleó IX p. y cf.
20 Dill. sta. Ignés de Monte-Pulciano vg.

☽ *Quart creixent á 10 h. 34 m. nit, en Lleó.*

21 Dim. s. Anselm b. y dr.
22 Dimec. sts. Sotero y Cayo pp. mrs.
23 Dij. s. Jordi mr., patró del princ. de Catalunya.
24 Div. s. Fidel mr. y stas. Bona y Doda vgs.
25 Dis. s. March evang. y sta. Franca vg.
26 Dium. III. N.ª S.ª de Montserrat, pat. de Catal.ª
27 Dill. s. Pere Armengol, mr. mercenari.

🌕 *Lluna plena á 1 h. 34 m. tarde, en Escorpió*

28 Dim. s. Pau de la Creu fdr. y s. Prudenci b.
29 Dimec. s. Pere Verona mr. y s. Robert ab.
30 Dij. sta. Catarina de Sena vg. y s. Pelegrí cf.

MAIG té 31 días

1 Div. s. Felip y s. Jaume apóstols.
2 Dis. s. Atanasi b. y dr. y sta. Zoe mr.
3 Dium. IV. La Invenció de Sta. Creu.
4 Dill. sta. Mónica viuda.

☾ *Quart menguant á 3 h. 12 m. tarde, en Aquari.*

5 Dim. La Conversió de s. Agustí y s. Pio V, papa.
Dimec. S JOAN ANTE-PORTAM-LATINAM.
7 Dij. s. Estanislao b.
8 Div. La Aparició de s. Miquel Arcángel.
9 Dis. s. Gregori Nazianceni b. y dr.
10 Dium. V. N.ª S.ª dels Desamparats.
11 Dill. sts. Pons, Eudal y Evelí mrs.
12 Dim. s. Domingo de la Calzada cf.

● *Lluna nova á 7 h. 34 m. nit, en Tauro.*

13 Dimec. s. Pere Regalat cf. y s Mus pbre. mr.
14 Dij. LA ASC. DEL SENYOR, s. Bonifaci y sta. Corona ms.
15 Div. s. Isidro Llauradó cf., patró de Madrit.
16 Dis. s. Joan Nepomuceno mr. y s. Ubald b.
17 Dium. VI. s. Pascual Baylón cf.
18 Dill. N.ª S.ª de la D.ª G.ª y s. **Félix de Cantalici cf.**
19 Dim. s. Pere Celestí p. y s. Ivo advocat.
20 Dimec. s. Bernardí de Sena cf. y s. Baldiri mr.

☽ *Quart creixent á 6 h. 8 m. matinada, en Lleó.*

21 Dij. s. Secundí mr. y la Bta. María del Socós.
22 Div. stas. Rita de Cassia vda. Quiteria y Julia vgs. mrs.
23 Dis. La aparició de s. Jaume apóstol
24 Dium. PAS. PENT. stas. Afra, Susana y Marciana.
25 Dill. s. Gregori VII, p. y sta. Magdª. de P.
26 Dim. s. Felipe Neri fdr. y s. Eleuteri.

○ *Lluna plena á 9 h. 44 m. nit, en Sagitari.*

27 Dimec. Lo venerable Beda pbre.
28 Dij. s. Just b. y s. Just cf.
29 Div. sta. Teodosia mr.
30 Dis s. Fernando rey d' Espanya.
31 Dium. I *de Pent.* La Santíssima Trinitat.

JUNY té 30 días

1 Dill. sts. Enecon ab. y Fortunat cf.
2 Dim. sts. Marceli, Pere y Erasmo.
3 Dimec. s. Isaac monjo.

Quart menguant á 7 h. 50 m. matí, en Piscis.

4 Dij. SS. CORPUS CHRISTI.
5 Div. s. Sanxo y stas. Valeria y Marcia, mrs.
6 Dis. s. Norbert b. y cf. y sta. Candia.
7 Dium. II. s. Sabiniá mr. y sta. Genivera v.
8 Dill. s. Salustiá cf y sta. Caliopa mr.
9 Dim. sts Prim y Feliciá, mrs.
10 Dimec. sta. Margarida reyna de Escocia.
11 Dij. s. Bernabé apóstol.

Lluna nova á 8 h. 30 m. matí, en Géminis,

12 Div. Lo Dolcíssim Cor de Jesús.
13 Dis. s. Antoni de Pádua cf.
14 Dium. III. s Basili lo Magno b. y dr.
15 Dill. sts. Vito, Modest y Crescencio mrs.
16 Dim. sts. Francisco de Regis cf. y Quirse mr.
17 Dimec. sts. Manel, Sabel é Ismael mrs.
18 Dij. sts. March y Marceliá mrs.

Quart creixent á 11 h. 28 m. matí, en Virgo.

19 Div. sta. Juliana de Falconeris vg.
20 Dis. s. Silveri papa mr.
21 Dium. IV. s. Lluis Gonzaga cf. y s. Palladi b.
22 Dill. s. Paulino b. y cf. y sta. Consorcia.
23 Dim. sta. Agripina vg. y mr.
24 Dimec. LA NATIVITAT DE S. JOAN BAPTISTA.
25 Dij. s. Guillem ab. y sta. Febronia vg. y mr.

Lluna plena á 6 h. 42 m. matí, en Capricorni.

26 Div. sts. Joan y Pau germ. mrs.
27 Dis. sts. Zóylo mr. y Ladislao rey.
28 Dium. s. Lleó II p. y cf.
29 Dill. S. PERE Y S. PAU ap. y sta. Benita vg.
30 Dium. La Conmemoració de s. Pau apóstol.

JULIOL té 31 días

1 Dimec. S. Galo b. y sta. Leonor.
2 Dij. La Visitació de N.ª S.ª
3 Div. S. Trifó y comps. mrs.

☾ *Quart meng. á 1 h. 10 m. mdn. en Aries.*

4 Dis. S. Laureano b. y lo Bto. Gaspar de Bono.
5 Dium. VI. La preciosíssima Sanch de N. S. J. C.
6 Dill. S. Isaías prof. y s. Tranquilí mr.
7 Dim. Sts. Fermí y Odó bb.
8 Dimec. Sta. Isabel vda., reyna de Portugal
9 Dij. S. Zenon y comps. mrs. y sta. Anatolia vg.
10 Div. S. Cristófol mr., los set germans mrs.

● *Lluna nova á 7 h. 22 m. tarde, en Cáncer.*

11 Dis. S. Pío I p. mr. y s. Abundio pbre. mr.
12 Dium VII. S. Joan Gualbert ab. y s. Félix mr.
13 Dill. S. Anaclet p. mr. y sta. Mirope mr
14 Dim. S. Bonaventura card. bisbe y dr. y s. Ciro b.
15 Dimec. S. Enrich emp. y s. Camilo de Lelis fr.
16 Dij. N.ª S.ª del Carme y lo Triunfo de la Sta. Creu.
17 Div. S. Aleix cf. y sta. Marcelina vg. mr.

☽ *Quart creixent á 3 h. 51 m. tarde, en Libra.*

18 Dis. S. Federich y stas. Sinforosa y Marina.
19 Dium. VIII. S. Vicens de Paul fdr. y sta. Justa.
20 Dill. S. Elías prof. y s. Geroni Emiliá fdr.
21 Dim. Sta. Práxedes vg. y s. Daniel prof.
22 Dimec. Sta. María Magdalena penit.
23 Dij. S. Libori b. y cf. y s. Apolinar b. mr.
24 Div. Sta. Cristina vg. mr.

○ *Lluna plena á 5 h. 32 m. tarde, en Aquari.*

25 Dis. S. Jaume Apóstol, patró d' Espanya.
26 Dium. IX. Sta. Ana mare de N.ª S.ª
27 Dill. S. Pantaleó mr. y sta. Juliana.
28 Dim. Sts. Nasari, Celso y Víctor mrs.
29 Dimec. Stas. Marta vg. y Beatris vg. y mr.
30 Dij. Sts. Abdon y Senen mártirs.
31 Div. S. Ignasi de Loyola fdr.

AGOST té 31 días

1 Dis. s. Pere ad víncula.
☾ *Quart mg. á 6 h. 21 m. t., en Tauro.*
2 Dim. X. N.ª S.ª dels Angels.
3 Dill. La Invenció del cos de s. Esteve proto-mártir.
4 Dim. s. Domingo de Gusmán cf. y fr.
5 Dimec. N.ª S.ª de las Neus y sta. Afra mr.
6 Dij. La Transfiguració de N. S. J. C. y s. Just mr.
7 Div. s. Gayetá fdr. y s. Albert de Sicilia cfs.
8 Dis. s. Ciriach y comps. mrs. y s. Miró b.
9 Dium. XI. s. Romá soldat y s. Rústich mrs.
● *Lluna nova á 4 h. 49 m. matinada, en Lleó.*
10 Dill. s. Llorens mr.
11 Dim. s. Tiburci mr. y sta. Filomena vg. mr.
12 Dimec. sta. Clara vg. y fund.ª y sta. Felicíssima.
13 Dij. sts. Hipólit y Casiá mrs.
14 Div. s. Eusebi mr. y sta. Limbania vg.
15 Dis. LA ASSUMPCIÓ DE N.ª S.ª, y s. Tarcissi mr.
☽ *Quart creixent á 8 h. 50 m. nit, en Escorpió.*
16 Dium. XII. s. Joaquim, pare de N.ª S.ª, y s. Roch.
17 Dill. s. Lliberat ab. y s. Mamet, mrs.
18 Dim. s. Agapito mr. y sta. Elena vda. emperadora.
19 Dimec. s. Magí mr. s. Mariano cf. y s. Lluis.
20 Dij. s. Bernat ab. y dr. y s. Filibert ab.
21 Div. sta. Joana Francisca Fremiot vda.
22 Dis. sts. Sinforiá, Fabriciá y Zótich mrs.
23 Dium. XIII. Lo Puríssim Cor de María.
○ *Lluna plena á 6 h. 51 m. matí, en Piscis.*

24 Dill. s. Bartomeu ap. y sta. Aurea vg.
25 Dim. s. Lluis rey de Fransa y s. Genís d'Arlés
26 Dimec. s. Ceferí p. mr. y s. Simplici mr.
27 Dij. s. Joseph de Calasanz fdr.
28 Div. s. Agustí b. y dr.
29 Dis. La Degollació de s. Joan Baptista.
30 Dium. XIV. N.ª S.ª de la Consolació
31 Dill. s. Ramón Nonat card. y cf.
☾ *Quart menguant á 10 h. 42 m. matí, en Géminis.*

SETEMBRE, té 30 días

1 Dim. s. Gil ab. y s. Llop b.
2 Dimec. s. Antolí mr. y s. Esteve cf.
3 Dij. s. Nonito b. y s. Simón Estilita.
4 Div. s. Casto mr. y sta. Cándia vg.
5 Dis. s. Llorens Justiniá b. y sta. Obdulia vg.
6 Dium. XV. N.ª S.ª de la Cinta, en Tortosa.
7 Dill. s. Augustal b. y sta. Regina vg. y mr.

Lluna nova á 1 h. 30 m. tarde, en Virgo.

8 Dim. La Nativitat de N.ª S.ª y s. Adriá.
9 Dimec. s. Gorgoni mr. y s. Pere Claver cf.
10 Dij. s. Nicolau de Tolentí cf. y sta. Pulqueria emp.ª
11 Div. sts. Proto y Jacinto germans mrs.
12 Dis. sts. Leonci y Teodulo mrs.
13 Dium. XVI. Lo S. Nom de María y s. Eulogi b. y cf.
14 Dill. La Exaltació de la Santa Creu y s. General mr.

Cuart creixent á 3 h. 57 m. matinada, en Sagitari.

15 Dim. s. Nicomedes mr.
16 Dimec. sts Corneli p. y Cebriá b. mrs.
17 Dij. s. Pere de Arbués mr.
18 Div. s. Tomás de Vilanova b. y s. Farriol mr.
19 Dis. s. Genaro y comps. mrs. y sta. Constancia.
20 Dium. XVII. Los Dolors gloriosos de N.ª S.ª
21 Dill. s. Mateu ap. y ev. y sta. Ifigenia vg.

Lluna plena á 10 h. 37 m. nit, en Piscis.

22 Dim. s. Maurici y comps. mrs.
23 Dimec. sta. Tecla vg. mr. y s. Lino p. mr.
24 Dij. Ntra. Sra. de la Mercé.
25 Div. sta. María de Cervelló, (v. del Socós).
26 Dis. s. Cebriá mr. y sta. Justina vg. mr.
27 Dium. XVIII. sts. Cosme y Damiá gms. mrs.
28 Dill. s. Wenceslao mr. y lo Bto. Simón de R.
29 Dim. La Dedic. de s. Miquel Arcángel.
30 Dimec. s. Geroni dr. y cf. y sta. Sofía vda.

Quart menguant á 1 h. 46 m. matinada, en Cáncer.

OCTUBRE, té 31 días

1 Dij. Lo s. Angel Custodi.
2 Div. Los sts. Angels de la Gda.
3 Dis. s. Candi mr. y s. Grau ab.
4 Dium. XIX. Ntra. Sra. del Roser.
5 Dill. s. Froilá b. y s. Plácit mr.
6 Dim. s. Bruno fdr. y s. Emilio mr.

Lluna nova á 10 h. 5 m. nit, en Libra.

7 Dimec. s March p. y s. August cf.
8 Dij stas. Brígida vda. y Reparada vg. mr.
9 Div. s. Dionís b. mr. y sta. Publia abadesa.
10 Dis. s. Francisco de Borja y s. Lluis Beltrán cfs.
11 Dium XX N.ª S.ª del Remey y s. Nicasi b. mr.
12 Dill. N.ª S.ª del Pilar de Saragossa y s. Serafí cf
13 Dim. s. Eduardo rey y cf. y sta. Celedonia vg.

Quart creixent á 2 h. 35 m. tarde, en Capricorni.

14 Dimec. s. Calisto p. mr. y sta. Fortunada vg. mr.
15 Dij sta. Teresa de Jesús vg. y fundadora.
16 Div. s. Galo ab. y la Bta. María de la Enc. vg.
17 Dis sta. Eduvigis vda., duquesa de Polonia.
18 Dium. XXI. s. Lluch ev. y sta. Trifonia mr.
19 Dill. s. Pere de Alcántara cf.
20 Dim. s. Joan Canci cf. y sta. Irene vg. mr.
21 Dimec. sta. Ursula y comps. vgs. mrs.

Lluna plena á 4 h. 5 m. tarde, en Aries.

22 Dij. sta. María Salomé vda. y sta. Córdula.
23 Div. s. Pere Pascual b. mr. y s. Joan Capistrá cf.
24 Dis s. Rafel Arcángel, s. Bernat Calvó b. y cf.
25 Dium. XXII. sts. Crispí y Crispiniá mrs.
26 Dill. s. Evaristo p. mr., sts. Lluciá y Marciá mrs.
27 Dim. s. Vicens mr. y sta. Sabina mr.
28 Dimec. s. Simón y s Judas Tadeo ap.
29 Dij. s. Narcís b. mr.

Quart menguant á 3 h. 8 m. tarde, en Lleó.

30 Div. s. Claudio y s. Marcelo, mrs.
31 Dis. s. Quintí mr.

NOVEMBRE, té 30 días

1 Dium. XXIII. LA FESTA DE TOTS LOS SANTS y s. Benigne pbre.
2 Dill. La Conm. dels fidels difunts.
3 Dim. Innum. mrs. de Saragossa.
4 Dimec. s. Carlos Borromeo b. y cf.
5 Dij. s. Zacarías prof. y sta. Isabel.

Lluna nova á 7 h. 14 m. matí, en Escorpió.

6 Div. s. Sever b. de Barcelona mr. y s. Lleonart ab.
7 Dis. s. Florenci b. y cf. y sta. Catarina mr.
8 Dium. XXIV. Lo Patrocini de Ntra. Sra.
9 Dill. s. Teodoro mr.
10 Dim. s. Andreu Avelí cf.
11 Dimec. s. Martí b. y cf. y s. Mena mr.
12 Dij. s. Martí p. mr. y s. Diego de Alcalá cf.

Quart creixent á 5 h. 28 m. matinada, en Aquari.

13 Div. s. Estanislao de Koska cf.
14 Dis. s. Serapi mr. y s. Rufo primer b. de Tortosa.
15 Dium. XXV. s. Eugeni b. mr. y s. Leopoldo emp.
16 Dill. s Elpidi y comps. mrs.
17 Dim. s. Gregori Taumaturgo, y s. Iscle mr.
18 Dimec. s. Máximo b. y s. Bárulas noy mr.
19 Dij. sta. Isabel reyna d' Hungria vda.
20 Div. s. Félix de Valois cf. y s. Octavi mr.

Lluna plena á 10 h. 12 m. matí, en Tauro.

21 Dis. La Presentació de Ntra. Sra. en lo Temple.
22 Dium. XXVI. sta. Cecilia vg. y mr.
23 Dill. s. Climent p. mr. y sta. Lucrecia.
24 Dim. s. Joan de la Creu fr. y sta. Flora vg. mr.
25 Dimec. s. Mercuri soldat mr.
26 Dij. Los Desp. de N.ª S.ª y s. Conrat b.
27 Div. sts. Facundo y Primitiu mrs.
28 Dis. s. Gregori III p. y cf.

Quart meng. á 2 h. 31 m. matinada, en Virgo.

29 Dium. s. Sadurní b. mr. y s. Filomeno mr.
30 Dill. s. Andreu apóstol.

DESEMBRE, té 31 días.

1 Dim. s. Eloy b. y cf. y sta. Natalia mr.
2 Dimec. stas. Bibiana y Adria mrs.
3 Dij. s. Francisco Xavier cf.
4 Div. s. Pere Crisólogo.

Lluna nova á 5. h. 38 m. nit, en Sagitari.

5 Dis. s. Sabas ab. y sta. Crispina mr.
6 Dium. s. Nicolau de Bari, arq. de Mira.
7 Dill. s. Ambrós b. y dr.
8 Dim. LA INMACULADA CONCEPCIÓ DE NTRA. SRA.
9 Dimec. sta. Leocadia vg. mr.
10 Dij. N.ª S.ª de Loreto y sta. Eularia de Mérida vg. mr.
11 Div. s. Dámas papa espanyol.

Quart creixent á 12 h. 16 m. nit, en Piscis.

12 Dis. s. Sinesi lector mr. y sta. Odila ab.
13 Dium. sta. Llucia vg. mr.
14 Dill. sts. Nicasi y Pompeyo, bisbes.
15 Dim. s. Eusebi b. mr.
16 Dimec. sta. Albina vg. mr. y sta. Adelayda emp.
17 Dij. s. Llátzer b. y cf. y sta. Bibina vg. mr.
18 Div. Ntra. Sra. de la Esperansa ó de la O.
19 Dis. s. Nemesi mr. y sta. Fausta vg. mr.
20 Dium. s. Domingo de Silos ab.

Lluna plena á 3 h. 52 m. matinada, en Géminis.

21 Dill. s. Tomás ap. y s. Severiá b. y cf.
22 Dim. sts. Zenon, Demetri y Fluviá soldats mrs.
23 Dimec. sta. Victoria vg. mr. y s. Sérvulo paralítich
24 Dij. s. Delfí bisbe.
25 Div. LA NATIVITAT DE N. S. J. C.
26 Dis. s. Esteve.
27 Dium. s. Joan ap. y evang.

Qnart meng. á 11 h. 56 m. matí, en Libra.

28 Dill. Los Sants Ignocents mrs.
29 Dim. s. Tomás arq. de Cantorbery mr.
30 Dimec. La Traslació de s. Jaume ap.
31 Dij. s. Silvestre p. y sta. Coloma vg.

SALUDO (per J. Blanco Coris).

Als escriptors y artistas, que al afavorirnos generosos ab las gallardias del seu ingeni, honran las planas de la present publicació;

Y als infinits lectors, que al fullejar las páginas del present *Almanach*, acostuman á vessarhi dolls abundosos de amistat y simpatía;

A tots, per un igual, la *Redacció de* La Esquella de la Torratxa envía junt ab las gracias l' expressió de un viu anhel; á tots, per un igual, desitja lo mateix: Salut y bon any nou.

L' ARRIBADA DE L' ANY Á BARCELONA (per M. MOLINÉ).

—¿Qué diu aquest carteló?...
«Se roba de dia....» ¡Mosca!...
Si hagués sapigut aixó
no 'm movia de la closca!

DE LLEVANT Ó DE PONENT...

Lloch de la escena, Camaril de la Mercé.

Personatjes; los que precisan pera celebrar un casament ab cert rumbo. Aixó es: lo nuvi y la nuvia, lo pare del nuvi, lo pare y la mare de la nuvia, un cusí del nuvi, un cusí de la nuvia, un senyor que ab tot se fica, y un altre que tot ho observa, sis convidats de part del nuvi y vint y quatre de part de la nuvia.

Al presentánshi nosaltres, la ceremonia está acabada, de manera qu' en escena ja no hi ha ni capellans, ni escolans, perque han anat desapareixent silenciosament cap á la sagristía, com volguent dir: *aquell que tinga feyna que se la fassi.*

Estarán rient, la nuvia, son pare y tots los seus parents.

Estarán plorant, lo nuvi y 'l seu pare. Los parents d' aquests presentarán cara de prunas agras, pero sense afectació. Ab naturalitat.

Se sentirán com uns singlots, que 's cuydará de produhirlos la mare de la nuvia.

ALGUNS QUE VOLTAN Á LA NUVIA.—¡Que sía la enhorabona! ¡Que sía la enhorabona!

AL NUVI UN SEU COMPANY.—¡Noy, ja está fet! No ploris que se te 'n riurán.

Á LA NUVIA 'L SEU COSÍ.—Elvira, ja has realisat lo teu somni. Te desitjo tanta felicitat com pera mí mateix.

AL NUVI LO COSÍ SÉU.—Enrich, es un pas que 'l home deu fer per veure si troba la felicitat.

LA MARE DE LA NUVIA.—Ay!.... Ay!.... Ay! Oy!...

LO PARE DEL NUVI.—¡Fill.... fill del meu cor!....

AQUELL SENYOR QUE TOT HO OBSERVA.—¡Casi sempre passa lo mateix!...

AQUELL ALTRE QUE AB TOT SE FICA.—¿No 'ls sembla que podríam comensá á passar?....

VARIAS VEUS.—Sí, anem, anem.

***

Un cop al carrer van colocantse en los carruatjes.

Los parents del nuvi al igual que 'ls d' aquella comedia, sort han tingut del *faetón*. La conversa de aquests recau en diferents assumptos. La que 's té en los demés carruatjes es molt *variada*, se refereix á la *toilette* de la nuvia.

Donem un salt y entrem en lo del nuvis. ¡Aquí si que deu esser divertit! ¿Qué deuhen ferhi?....

Ca, res, ja poden entrarhi sense cuidado: lo que hi passa es de lo més ignocent que s' ha vist; no hi ha perill, poden acompanyarmhi encare que portin criaturas.

Al cap de cinch minuts que 'l cotxe está en marxa:

LO NUVI.—*(Molt emocionat)*. Elvira meva, per fi....

LA NUVIA.—*(Molt distreta)*. ¿Qué me 'n dius del vestit?

LO NUVI.—Estás hermosa, com sempre, perque ja sabs....

LO PLANETA DE L' ANY.—MERCURI (per M. MOLINÉ).

Durant la present anyada
aquest mano ho fará així:
ficarse á dintre, grapada,
girar l' esquena y fugí'.

ESCENAS MONTANYESAS (per J. PELLICER MONTSENY).

Professó típica.

LA NUVIA.—Lo ram de tarongina me l' ha regalat la tía.
LO NUVI.—¡Oh ram ditxós! símbol de....
LA NUVIA.—Y 'l vel me l' ha regalat....
LO NUVI.—El tío, ¿oy?
LA NUVIA.—Sí. ¿Qu' ho sabías?
LO NUVI.—Com que ja vares explicarmho tot. Reyna meva, vida del....
LA NUVIA.—Pero lo que no deus saber es lo regalo del cusí.
LO NUVI.—Sí dona, aquell joch de café.
LA NUVIA.—Es hermosíssim.
LO NUVI.—Com el del meu amich Conrado. Pero 'l millor regalo de tots, ¿sabs quin es?
LA NUVIA.—¿Quin?
LO NUVI.—Nostre amor.
LA NUVIA.—Ves ab quina surtida vens ara. No, no, el millor de tots es el de la meva padrina....
Lo cotxe s' atura. Es qu' han arrivat á lloch.

***

Lo quadro aquest qu' es com si diguessim lo tercer de la comedia real que 's descriu se dessarrolla en un menjador de bonas proporcións. Al mitj hi ha una taula molt ben parada. Res de guardarropía, tot es natural. Si 'n Girona pobre la veya, cauría en basca. Lo pare del nuvi, qu' es qui ha pagat la festa, ha volgut lluhirse.

Van acomodantshi á gust d' aquell senyor que ab tot se fica, qui diu que hi es molt entés en aquestas cosas. Podrá ser aixís, pero no dona gaire gust al nuvi perque 'l coloca devant del lloch que ocupa la nuvia y no podrá estarhi de costat com ell volía. Lo xicot ja n' ha protestat d' això; pero un parent de la nuvia ha insistit en que deixés fer al senyor Francisco—aquell senyor que ab tot se fica 's diu Francisco—que ja anava be, perque ara es moda separar als nuvis la primera vegada que s' entaulan de casats. La nuvia al seu costat hi te 'ls seus pares; los demés parents voltan la taula sense ordre precís,—ho ha arreglat lo senyor Francisco.

LO SENYOR OBSERVADOR.—*(Apart)*. Això es l' únich d' agradable que tenen aquestas festas; aquest ápat, per l' aspecte que presenta, sembla que será suculent.
LO SENYOR QUE AB TOT SE FICA.—Vaja, *garçon*, ja pot portar l' arrós.
LA SOGRA.—*(Baix á la seva filla)*. Noya, 'l teu sogre sembla un plora micas.

Lo cusí.—*(Baix á la seva tía)*. Fan una cara de crachs los parents nous de la cusineta.

Lo pare del nuvi.—*(Baix al seu fill)*. Sabs noy qu' es molt numerosa la parentela de l' Elvira?

Lo nuvi.— Pero son molt simpátichs.

Lo pare.—Aixó si qu' es vritat; no pot negársels.

Aixís va transcorrent lo menjar fins al final, en que aquell senyor que ab tot se fica, casi fa tot lo gasto recitant poesías, entre ellas un *madrigal* que ab una petita variant, tant li serveix per un bateig com per un casament.

***

Passan després á un saló bastant espayós pera que hi puguin ballar més de cinquanta parellas, sempre que tinguin la precaució d' anarse rellevant, perque á l' hora no n' hi caben més de mitja dotzena. Lo de cinquanta parellas ha sigut un *xiste* que se li ha ocurregut á n' aquell senyor tan tafané. Sia com se vulga un jove s' assenta davant del piano y comensa á preludiar una tonada que ab poch que 'ls oyents s' esforsin veurán que vol ser un vals. Los aficionats als giravols no fan pregarse. Sembla una competencia.

La nuvia.—*(Ballant ab lo seu cusí)*. Ja cal qu' estiguis content, te concedeixo 'l primer ball.

Lo cusí.—¿Qué no me 'l mereixo?

La nuvia.—Per aixó te 'l vaig prometre....

Continuan donant voltas, topant ab diferents mobles.

Lo nuvi está obsequiant als parents.

Lo senyor que tot ho observa.—*(Apart.)* Me sembla que 'l nuvi no 's diverteix gaire.

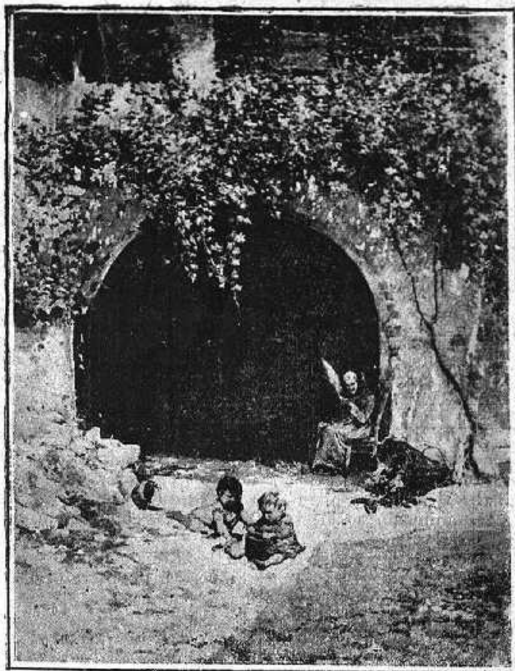
Lo senyor que ab tot se fica.—*(Al nuvi.)* Y donchs, que no balla Enrich?

Lo nuvi.—Cá.... prou que 'm vagará....

Lo senyor que tot ho observa.—*(Apart.)* També m' ho sembla.

Transcorren algunas horas, sense altras variants que l' aburriment de uns quants concurrents. Alguns han tingut la precaució d' anarse despedint. La sogra fa comentaris referents á las qualitats de la seva filla. La nuvia ha ballat tots los balls cambiant de ba-

LA VIDA EN LO CAMP (per J. M.ª Marqués).

A la sombra de la parra
passa de tots ells la vida,
la dels infants que ara hi entran,
la de la jaya que fila.

LO PRIMER CIGARRO (De una *fotografía inglesa*).

¡Pobre noy, plé de candor!
May n' havia fumat cap...
Lo cigarro es com l' amor:
el primer fa perdre 'l cap.

llador cada vegada. Lo nuvi ha ballat un ball ab la nuvia, això ha sigut á consequencia del següent diálech:

Lo pare del nuvi.—Y donchs, noy, que no ballas ab l' Elvira?

Lo nuvi.—Ca.... prou que 'm vagará.

Lo senyor que ab tot se fica.—Y está clar. Avuy toca obsequiar als parents y coneguts.

Lo pare —Be, pero, encare que no més sia un ball.

Lo senyor que tot ho observa.—Sí, á lo menos un fora molt del cas.

Lo pare.—Veurás, ja li demanaré jo. *(Se 'n va á trobarla.)* Elvira y donchs? que no ballas cap ball ab l' Enrich? Está aburrintse!

La nuvia.—Y qu' es tonto. Perque no ho diu?

Si no arriba á ser això lo nuvi 's queda sense ballar.

Van desfilant mes concurrents de part de la nuvia perque 'ls del nuvi ja fa rato que son fora; sols ha quedat lo seu cusí que si ha volgut ballar ha tingut d' arreglárselas ab la cambrera de la casa

Lo senyor que tot ho observa, s' aburreix bastant, pero s' espera perque de totas las cosas li agrada veure 'l final. Aquell altre qu' en tot se fica, se la passa bastant be; ha enrahonat sis ó set vegadas ab cada hú, ha estat per tot arreu á la cuyna, al cel obert y fins una vegada que l' han buscat per consultarli si era mes higiénich ballar ó jugar á prendas, l' han trobat á l' arcoba contemplant, segons ell, *lo tálam nupcial....* pero lo nuvi ha descubert que hi ha anat á tirarhi pica-pica. ¡Res, qüestió de broma!

L' animació va decayent. Han anat comprenent que feyan nosa. Be 'ls ha costat prou!

Per fí, ja no quedan més que 'ls íntims y aquells dos senyors.

Lo cusí del nuvi.—Vaja, noys, ab lo vostre permís....

Lo nuvi.—Adeu noy, ja 't vindrém á veure.

Uns quants cumpliments.... y prou.

Lo cusí de la nuvia.—Veig que será qüestió d' anarmen.... per lo tant, ja ho sabeu....

La nuvia.—A veure si vindrás sovint....

Molts cumpliments. Nuvi y nuvia l' acompanyan fins á l' escala.

Lo pare del nuvi.—Bueno, fills meus, que sigueu felissos. Demá 'us enviaré una nova cantitat pera que pogueu passar millor vostra lluna de mel y veníu á dinar á casa sovint, me dareu molta alegría.

Los nuvis.—Passibo be.... Estiga bo....

Los pares de la nuvia.—Vaja, bona nit.

LA NUVIA.—Que vingan sovint, y cada festa á dinar aquí; ja ho saben. Quatre jemechs més de la sogra y.... alsa, escalas avall.

LO SENYOR QUE AB TOT SE FICA.—Bueno colomets, que passeu bona nit y sobre tot enteniment, molt enteniment.

LO SENYOR QUE TOT HO OBSERVA.—*(Al veure que sas observacións no poden anar més enllá 's despedeix. Un cop á l' escala, filosofant sobre 's la festa, exclama:)* ¡Vaja, lo de sempre, als de la banda d' ella, tot; pera 'ls de la banda d' ell, res. Ja te rahó aquell ditxo: *De llevant ó de ponent de la dona sias parent.*

J. XIMENO PLANAS.

GRANADA PINTORESCA (per *R. Latorre*).

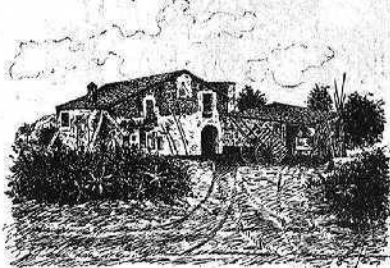
Lo carrer de Sant Lluis.

DUGAS RESPOSTAS

A mon amich FERNANDO CASTELLÁ.

Perqué ab la Munda t' ajuntas
vas ferme dugas preguntas
que avants de se 'l séu espós
vols que jó te las contesti.
Permétme que 't manifesti
que 'l terreno es rellliscós.
Segur de no equivocarme
tú primer vas preguntarme
tot parlant d' ella y aixís
en una véu no molt alta:
—¿No es vritat que rés li falta
perque jó hi siga felís?—
Y al moment, sens tení espera
per la contesta primera,
vas ferme ab tó molt formal
la segona preguntеta:
—¿No 't sembla que la Mundeta
es tota molt natural?—
Naturalment, al sentirte
ja sabs tú que vareig dirte
que si bé no de repent,
mes tart te contestaría,
avuy m' ha semblat bon día
y vaig á ferho al moment.
Respecte de si 'm semblava
que á n' *ella no li faltava*
per ser tú felis ni un brót,
sobre aixó, noy, considero
qu' es molt difícil, saberho,
si es que una dona ho té tot.
L' amor ó 'l seny, hi ha vegadas
que 'ls falta un cop son casadas,
y en cambi 'l marit se creu
qu' es de las mullers mes santas,
y molts cops ¡ne faltan tantas
de cosas que un no las véu!
Per mes que un no se 'n adoni
sol passá ab lo matrimoni
igual qu' en un entaulat,
que alguns tenen rábia y febre
perque al menjar gat per llebra
no ho saben fins que han dinat.
Lo que dech jo aconsellarte
es, que tú avants d' entaularte
miris d' enganyá al cuyné,
fentli un xich de propaganda
y 't deixi tastar la vianda;

En lo Pla de Barcelona (per *F. Renóm*).

Masía de Horta.

LA GENT DE CASA (per M. Foix).

—¿Que no ho sabs pobre Badó? Mentres érats á la *frábica*, la teva dona ha fugit ab un senyor.

—¡No 'n faig de favors sense cobrar interessos!

llavoras fixathi bé.
¿Qué 't sembla, la idea es bona?
Donchs aném per la segona
pregunta, qu' es sobre alló
de ta futura costella,
de si *es natural tot' ella.*
Ves que t' hi diré ara jó.
Mes ja que vols que te 'n parli
sols te puch dir que al mirarli
aquells brassos tan molsuts,
crech que ningú extranyaría
de que hi fassin companyía,
uns davants tan revinguts.
Si es que acás preténs, Fernando,
sapiguer si hi ha contrabando,
jó per no fé un mal paper
may axó á ningú ho consulto,
si crech sospitós lo bulto
au, faig de carrabiner;
Y en fí, amich, d' aquestas cosas
que 'n dich qüestions amorosas
pregúnta'n sempre 'l mes just:
res de concells, bona táctica
y práctica molta práctica
y adéu—*que vagi de gust.*

MARTÍ REVOLTÓS.

CORRANDAS

¡Ay, quantas nits veig serenas!
Quants de jorns veig purs y clars!
Mes jo 'ls mir' com sol mirarlos
per la finestra 'l malalt.

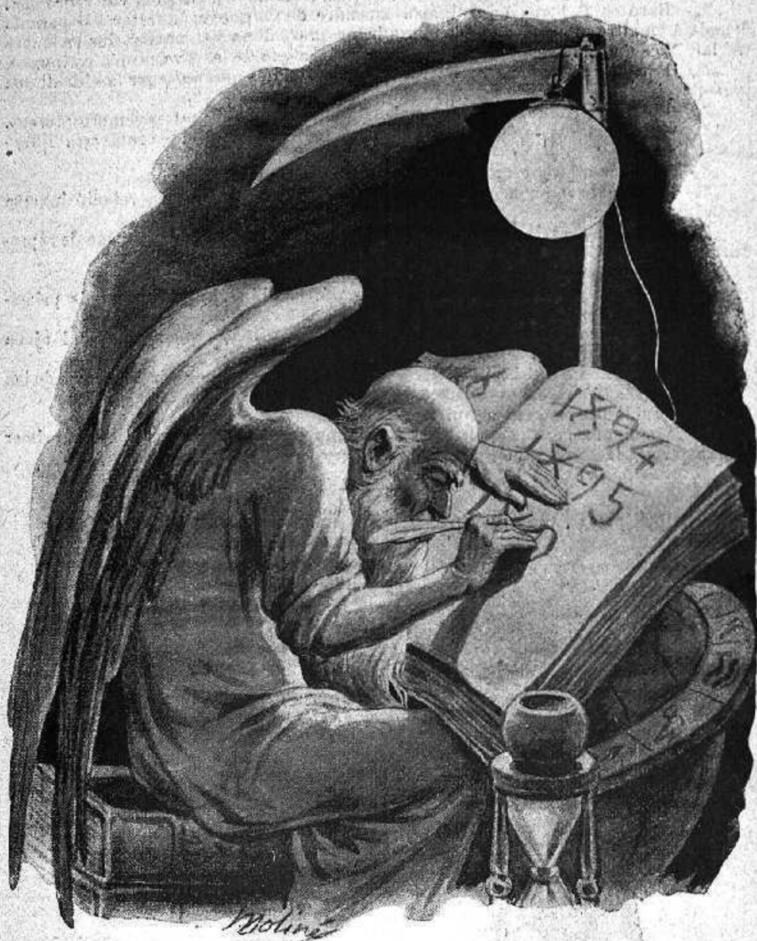
Angel meu, jo vull seguirne
de tas alas la remor,
mes per la vía que has feta,
no han deixat senyal en lloch.

Dins la barca del amor
nos aplegá 'l temporal;
en vá vam amollar l' áncora
tot s' ho vá endú' un cop de mar.

Cada jornada que passa
me vaig atansant al cel;
cada jornada que passa,
tú, t' atansas á l' infern.
Tú á l' infern, perque á la terra
en mí hi has trobat un cel;
y jo al cel, perque á la terra
en tú hi he trobat l' infern.

E. COCA Y COLLADO.

LO TEMPS (per M. Moliné)

Per escriure aquesta fetxa
hi está tot l' any....
¡Y tan depressa que passa!
¡Quín desengany!...

PEDRETAS

*** L' olvit y l' recort son dos companys que no 's deixan may y dormen per torn: mentres l' un descansa, l' altre vigila.

.*. Hi ha cosas que costa molt interpretarlas, y n' hi ha qu' encare costa més no interpretarlas.

.*. Tractantse de la veritat, els homes son molt castos: ningú la vol veure nua.

.*. Raro es l' home á qui 'l faría encendre de vergonya lo faltar á la paraula donada á un altre que sía capás de cumplir las que 's dona á sí mateix, fins en lo més trivial. Y es que l' home 's paga més del que dirán que de la séva propia estimació.

.*. Pera lo malvat no hi ha res que costi menos que amargar la vida d' una persona.

.*. Pel que sufreix las consecuencias de lo passat, lo passat es sempre present.

.*. Si tothom fos tan enrahonador com generós, apenas si 's coneixería 'l llenguatje humá.

.*. L' home no comensa á véurehi fins que se li escursa la vista.

.*. Els pecats son com els dentes: la vergonya d' ells está en relació inversa de sa importancia.

.*. ¡Qué trist es lo sér humá considerat solzament com organisme de reproducció!

.*. Lo pobre es lo pa del rich.

.*. Baix una ó altra de sas múltiples manifestacións, la por es un dels principals motors de las accións humanas.

.*. Hi ha familias á las quals se 'ls fa tan pesat lo dol, que necessitan l' ajuda dels criats pera portarlo.

.*. Lo ser home de bé es la pitjor desgracia que li pot succehir á un home de bé.

.*. A més té desvetllats la necessitat que la conciencia.

.*. Si tots fossem genis, ¿qui 'ns calsaría?

.*. Quan una persona que té per norma no fer cap favor, ne fa un, lo primer que inspira es la sospita, no l' agrahiment.

TORCUATO TASSO SERRA

ALTA GOMA (per F. GÓMEZ SOLER.)

¡Quina llástima que no envihin *gomosos* á la manigua, que potsé *enganxarian* als mambissos!

CANTARELLAS

Tan poquet que costa un bés
y quan un de teu ne rebo,
no sé, noya, perque 'm sembla
qui sab lo que posseheixo!

MARANGY.

—

Aquest nasset tan bufó
que tens á la teva cara,
tápatel que 'm vé desitj
de darhi una mossegada.

—

Jo t' estimo, jo t' adoro,
jo 't venero y t' idolatro,
y t' estimaré molt més
si 'm vas pagant el tabaco.

A. PORTABELLA.

—

Aquells petóns que 'm deus, págame'ls
com mes aviat millor,
perque l' últim d' any s' acosta
y vull fer baláns de tot.

—

La carta que m' has escrit
no m' ha agradat gens, pubilla,
perque hi he vist poch amor
y molt mala ortografía.

J. PALOMA.

PLAHERS ESTIVALS (per E. GUTIERREZ).

En la platja.

BOIGS FAN BITLLAS

En Joan era un home que feya riure á tothom ab las sévas espatotxadas, y encare que boig, en moltas ocasións, deixava á molts sabis ab un pam de nas.

Com ho demostran un parell de acudits que vaig á contarlos.

***

Passejavan per la Plassa Major de la vila, en lo lloch conegut per l' *Empedrat*, tres notaris enrahonant de cosas que no venen al cas, quan vejeren á n' en Joan que se 'ls acostava, pero pacificament y sense dir res á ningú. Pensantse 'ls de la *fé pública* riure una estona, 'l cridaren y li digueren:

—D' hont veniu, Joan?

Lo boig vá respondre:

—Del Cel.

Grans riatllas dels notaris. Un d' ells, aguantantse 'l riure, afegí:

—Be, home!.... ¿Y qué tal? ¿Qué fan per aquellas alturas?

—May s' ho podrian pensar—respongué 'l boig.—Creguin que al anarme 'n jo, 'ls he deixat ab uns grans apuros.

—Apuros allá dalt?—No ho entench.... ¿No diuhen que al cel no hi falta res?

—Donchs miri, es el cas que 's veuhen en la necesitat d' extendre una escriptura, y per més que buscan y regiran per tots los recóns, no hi troban cap notari.

Los tres senyors dels patracols varan girar l' esquena, mentres un transeunt que s' havía enterat de la conversa, exclamava:

—Peléu aquesta.

***

Un altre día que anava com de costum ab los brassos crehuats y ab lo cap cot, s' adoná de un gos adormit devant de un porxo, reconeguent en ell á una bestia que sempre l' abordava ensenyantli las dents.

Sense pensarshi poch ni molt agafa una llamborda y la deixa caure aplomada damunt del ca, esclafantli 'l cap y exclamant:

—Qui té enemichs no dorm!

Tan parats va deixar aquesta exclamació á quants pressenciaren la escena, entre 'ls quals s' hi contava l' amo del gos, que tots á una digueren:

—¡Boigs fan bitllas!

J. Conangla Fontanilles

EN LA BELLA ITALIA (per *S. Zapater*).

Un racconto.

IGUAL IGUAL

Lo que fa en Pau ab sa filla
jo ho faig ab un duro fals:
sempre 'l trech y l' exhibeixo
y en lloch lo puch fer passar.

A. Tilop.

CONSELLS

Fuig de feyna, fam y peste;
gasta poch, sense fe 'l pobre;
y pensa que lo que sobra
es lo que fa gran la festa,
y que á voltas s' indigesta
lo menjar massa ab empentas.
No olvidis que sols alentas
per morir; y aixís, pregona
que qui passa una hora bona
no las té totas dolentas.

—

Tracta á tots ab cortesía,
mes no 't fihis de cap home,
¡que dintre la millor poma
un aixám de cuchs hi nía!
En eix mon, cau de falsía,
campan sols los mes astuts,
y hem de viure previnguts,
qu' es la terra un mon de monas
y qui fía en las personas
després paga 'ls plats romputs.

—

Si vols viure sossegat,
no 't fiquis may á polítich
perque es un problema crítich
ser polítich y se honrat.
Y axó prompte es explicat,
puig la sort fa tamborellas:
¿Qué 'ls téus manan?.... ¡Maravellas!....
¿Qué no manan?.... Donchs ¡dentetas!
¡Y val mes menjar monjetas
que alternar fam ab costellas!

—

Cásat, si desitjas boda;
viu solter, si aixís te plau;
quédat lliure ó feste esclau,
qu' es millor si t' acomoda,
aná á gust téu, que á la moda.
Mes recorda que hi ha donas
molt bonicas y poch bonas;
que, casante, t' encadenas....
¡y que pots trobar tú, nenas,
com los rectors, majordonas!

—

Escolta ab indiferencia
tot lo que sentis contar,
y sols després d' escoltar
ab profunda reverencia
los dictats de ta conciencia,
acata lo positiu;
puig qui plora, també riu,
y en mitj de tal desconcert,
lo que 's diu no sempre es cert,
y lo cert no sempre 's diu!

Ignasi Camprubí Nadal.

Per mí era trinitat de tal puresa
que fóu ma religió lo séu amor.
De pare, amich y mestre m' han fet presa:
per cada llágrima ne fa tres mon plor.

—

¡Cóm ho fará la pobra musa mía
perdut aquell gayato tan segur
y dubent á la memoria s' agonía
d' aquell morir tant suau, tant dols, tant pur!

—

Si no es pera cantarli llohansa eterna,
la lira no pendré, no hi ha perill;
que quan un astre com un sol enlluherna,
d' orgull no peca, confessantho, un fill.

—

Y aixís, satélit d' ell, jo ploro sota
la fosquetat d' aquell perdut somrís,
com deuría plorar la terra tota
lo día que lo sol se li morís.

SOLER DE LAS CASAS.

A UNA *CORRIDA*

SONET

Primer vas festejá un fadrí barber,
un poeta tronat va sé 'l segón,
y un cómich, que vingué no sé de ahont,
escanyolit com tú, va sé 'l tercer.
Lo quart crech que va ser un adroguer
que havía fet primer de polissón,
y un gran senyor d' aquells que 'ls diuhen *Don*
pro que no tenen *din* lo quint va ser.
Lo sisé fou un cabo de burots,
lo séptim va sé un clown del Circo Equestre,
l' octau un mort de fam, un pobre mestre;
y avuy que 't trobas que has renyit ab tots
¿vens cap á mí y me buscas? ¡fora bromas!
¿encare 't queda amor per altres homes?

F. CARRERAS P.

AMOR

¡Passió inmortal! que fins en lo sepulcre
sentiré com mos ossos se regiran
al bes de l' alenada xardorosa
d' aquest amor tan gran que 'm martiritza.
¡Passió inmortal! que fa dels hómens, feras,
de las feras fa anyells, y als sers que aspiran
á la virtut sublím y á la bellesa,
als crims mes repugnants els precipita.
Corrent misteriosa que aclapara
nostre ser y 'l remou y l' electrisa;
font ensemps d' amargors y de miserias
y d' ilusions y glorias y delicias.
¡Amor, etern amor! te crida 'l llabi
y dupta si enlayrarte ó malehirte,
puig ton poder no se si al vici 'ns llensa
ó 'ns aixeca del llot y 'ns purifica.

J. NOVELLAS DE MOLINS.

AFECCIONS METEREOLÓGICAS

Plujas

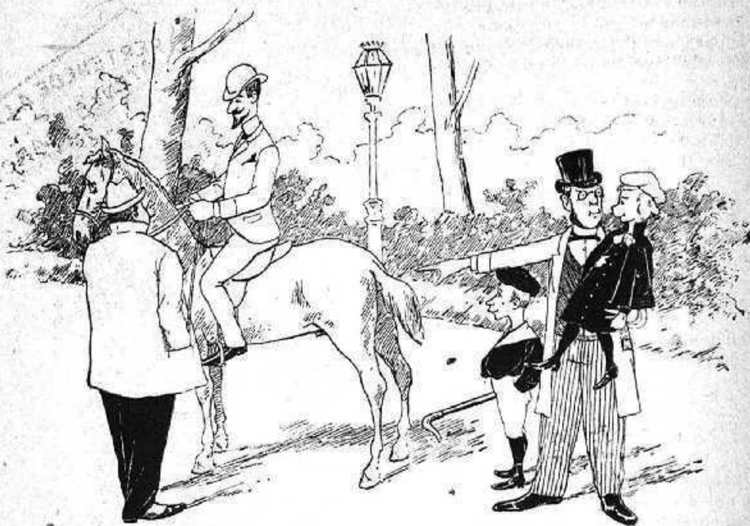

Vents.

Bon sol.

CONFERENCIA PRACTICA (per J. Cubells).

Escolteume bé fills meus: lo caball fins ara ha sigut utilíssim al home, en la guerra y en la pau: pera 'l traball com á bestia.... y ¡ay! en la Plassa de Toros com á mártir........

....Mes avuy las injeccions del seu *suero* han vingut á preservarnos de aqueixa terrible malaltia, terror dels pares de familia, coneguda ab lo nom de difteria....

LO CACICH DE FALGUER

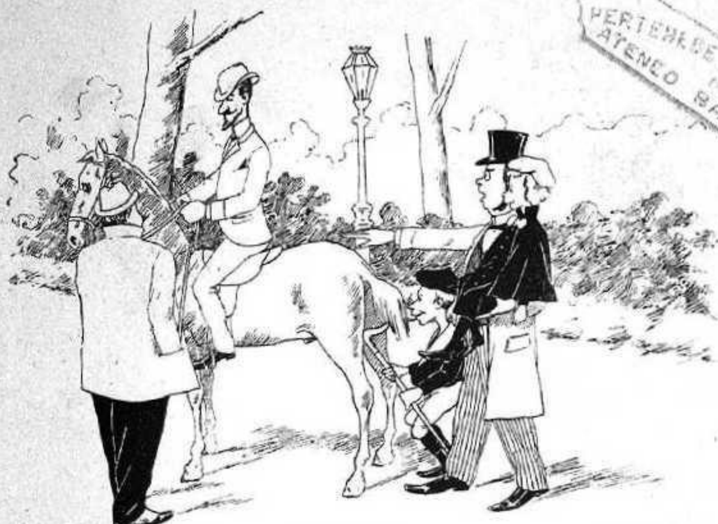
Lo cacich en Catalunya y sobre tot en nostre Alt Ampurdá es un producte ben indígena, no importat de cap més nació, nascut de la grana portada pe'ls mals ayres de Madrit com lo gram, ó mellor com aquells bolets folls, llapissosos que tot ho enmatzinan. Desgraciat lo poble que te la mala sort de ser invadit per aytal bolet! La pau, lo benestar, la concordia entre vehíns s' han acabat per sempre.

Lo cacich en nostra Ampurdá es per tot el mateix. Ell, apoyat pel gobernador y diputat, mana, fa y desfá lo que vol; l' arcalde, l' ajuntament hi van gorra en má; tothom tremola. Si es un home dolent, fa en lo poble més mal que pedra seca. Generalment tots ells engrehits de llur poder son despótichs, orgullosos. Això sí, volen passar per gent devota, y fer respectar la moral; son amichs del Sr. Rector, portan la primera vara del tálam en las professóns, y los cops de puny que 's pegan al pit se senten de lluny.

En lo poble de Falguer passa en petit lo que á Madrit, vull dir, alló del *turno de 'ls poders*. Hi tenen dos cacichs molt ben avinguts; quan puja en Sagasta al poder, puja lo cacich N.° 1; si hi puja en Cánovas, lo N.° 1 se retira y puja el N.° 2. Axís es que sempre l' un ó l' altre remenan las cireras del poble. Es una epidemia que fa temps ha invadit Falguer y que molt li costará de tréuresela de sobre; ja que hi te lo caciquisme encastat com los rénechs á las orellas d' un gos. ¡Qué parlan del sigle XIX ab sos avensos y progressos!.... Falguer víu encara en plé feudalisme, manat per dos baróns ab llur cort y gossos de presa. Desgraciat del falguerench que 's rebifi! pobre d' ell!....

No obstant no mancan en lo poble pajesos inteligents que saben hont tenen la má dreta, á quíns eix despotisme regira la sanch. Hi ha un xich d' industria, tallers

CONFERENCIA PRACTICA (per J. CUBELLS.)

..D' avuy endavant héu d' estimar al caball tant com als vostres pares.... mes, infinitament mes que als vostres mestres....

Lo caball, fills meus, ¡teninho ben present!.... es lo salvador de la inf....

---

d' esclopayres, duellayres, cullerayres, quíns amos son regidors presidits pel ferrer de tall. En las sessións de cala vila hi ha com en las corts madrilenyas, majoría y minoría; aquesta última no es res; la compón el marescal, lo boter y el sastre que pren mida ab la mitja cana. Com han vist un xich de món, corrent firas, se 'ls hi han infiltrat ideas de progrés y de llibertat; detestan tot lo que put á caciquisme; voldrían fer obrí 'ls ulls á llurs conciutadáns; mes lo cacich fa obrar son gos de presa que 'ls hi reganya 'l pinyol, y per forsa han de callar.

Inútil dir qu' en temps d' eleccións lo cacich te la paella pel mánech, y sa influencia s' extén per tota la comarca. Ve lo futur diputat cunero madrileny, en Fernández y González, posa á casa seva, li fa la gara gara, agasaja á sa muller, toca la barbeta á sa quitxalla, al gos de presa li dona un os per lo be qu' ha traballat, y fa promesas falagueras á tots els de la colla.

Avuy día impera en lo poble de Falguer lo cacich N.° 2, ó sia el de 'n Cánovas. Ell ha fet nombrar lo jutje de pau, lo fiscal, l' agutzil y lo guarda terras. Eix insigne personatje, rey del vilatje, es un home de uns 50 anys, petit, rabassut, sobrevingut al poble fa alguns anys. Es de la Sagarra, marxant de bestiar; ha guanyat diners, y s' ha fincat á Falguer. Mitj senyor, mitj pajés, istiu é hivern, quan surt de casa, no deixa may sa capa de triple valona. Pobre home! no deu gosar de gayre salut. Sa cort se compón de son primer ministre y de son guarda de cos qui per insignia porta un garrot de freixa; es també lo xerrayre, lo porta veu del cacich; amaneix sos discursos ab miradas ferotxas, cops de puny sobre la taula, amenassas de fer anar los protestants á presidi, fent regnar lo terror.

No hi manca tampoch en la cort del cacich el que fa de graciós, que fa riure, lo bufó del baró. Es un ser molt singular; n' hi sol haver per l' istil en casi tots los nostres pobles hont regna el caciquisme. Ha estat soldat, sab llegir y escriure y sol enviar comunicats als diaris de la comarca; pero ni lo redactor ni el lector saben que vol dir, y sens dupte ell tampoch ho sab. Es una especie de toca sardanas, magre, escardalench, que porta un fluviol de fira á la butxaca. Algúns diuhen que no

CONFERENCIA PRACTICA (per J. Cubells.)

....aaaaancia!!!

las te pas, totas y que té un' aranya sota la closca. Ell se 'n fum de la virolla; lo cas es que va cosit á la capa de son cacich y senyor que 'l fa corre en temps d' eleccións é hi troba son profit.

Verament, los falguerenchs son d' planyer; no meireixen aytal calamitat. Pero hem de creure que á mesura que hi entrará lo progrés, obrirán els ulls, y sacudirán lo despotisme que 'ls te avuy aixafats.

Pobre poble de Falguer!.... qui t' ha vist y 't veu!....

C. Bosch de la Trinxería.

APUNTE (per I. Buxó).

Lo descans del jardiner.

EPÍGRAMAS

Lo pastisser Gafarrons
uns bunyols va regalar
al seu gran amich Carlets,
qui 'ls degué trobar tan bons,
que menjantse'ls vá exclamar:
—Noy ¡quins bunyols mes ben fets!...

Antón E. Ferraút.

—

Lo fill de la bugadera
qu' es un xicot molt babau
s' extranya que dihentse Pere
casi tothom li diu *Pau*.

—

De tots los vicis que tinch
el de fumá es lo pitjor.
—Y qué fuma, de quaranta?
—No, senyor; fumo *d' arrós*.

J. Staramsa.

APUNTE PER UN QUADRO (de J. LLOVERA.)

Perfums del camp.

MEFISTÓFELES. (Estudi per *F. Sans Castaño*)

DIBUIX Á LA PLOMA (de *M. González Martí.*)

Tipos de la Marina. (Valencia.)

UN TRAGO D' AYGUA

Un trago d' aygua beguí
del cantiret que portava,
y va cremar lo meu cor
sent bo y gemada.

Mes no es l' aygua que 'm doná
qui 'm cremava las entranyas;
que fou de sos ulls de foch
una mirada.

Y d' ensá qu' aixó ha passat
que desitjo ab tota l' ánima,
per guarir mos sufriments
un trago d' aygua.

Mes no la vull de la font
hont brolla fresca y gemada,
que la vull del cantiret
qu' ella portava.

Que la vull del cantiret
que raja com fil de plata,
perque porta mes bon gust
y es molt mes clara.

Y per un sol rajolí
frech á frech de sas miradas,
mil cels li daría jo
si tingués ara.

¡Oh! torna com aquell jorn....
allárgam 'l canti, allárgam....
cuyta, cuyta que la set
m' abrusa l' ánima.

ADOLF CAMPS Y CORTS.

LO DE SEMPRE

Tots dos creyam permanent,
fent un sol dels nostres centres,
que 'ns estimaríam mentres
hi hagués vida y sentiment.
Ara, lluny ella de mí,
sentiment y vida hi ha...
¡Tant y tant com ho jurá!
¡Tant y tant com ho creguí!
No hauría pensat may, no,
vejentla tant enternida,
que tot era una mentida,
que tot era una ilusió.
No 'm va dir que me 'n anés,
pero jo anarmen deguí...
Ella la porta m' obrí
y jo no l' he vista més.
Adéu, goig; adéu, amor...
Mare méva... ¡quí ho diría
qu' al punt que la porta obría
me tancava lo séu cor!
Repassant l' historia aquella,
dich sempre, quan soch al fí,
que no m' estimava á mí,
que sols s' estimava á n' ella.

JOAN TOMÁS SALVANY.

Á UN MUNT DE CARN

¿Per qué va donarte Deu
tan preciós conjunt de gracias
si 's descuydá de posar
dins ton hermós cos un' ánima?
En tos ulls negres y grossos
busco d' amor una flama
y ells me miran apagats
com els d' una enza encantada.
Busco un somris voluptuós
en ta boqueta aromática,
formada ab dos renchs de perlas,
tapats ab llabis de grana,
y 'm surts ab lo riure estúpit
de las tontas enfabadas.
Tas formas esculpturals
no deuhen ser carn humana,
perque lo foch que 'm consúm
ja las hauria arboradas
y segueix ton cor tan fret
com lo marbre d' una estátua.
Probo despertar ton cor
pintante ab ardents paraulas
l' amor que sento per tú
y 'ls sufriments que tú 'm causas;
pro per lo vist no tens cor
ó si 'n tens la sanch no hi salta.
Si 't pregunto si m' estimas
ja 'm dius que *sí*, pero hi manca
en ton *sí* la vibració
que te quan surt de dins l' ánima.
Mas abrassadas t' amohinan,
y á mí tos petons me glassan,
perque me 'ls fas de tal modo
que fins semblan fets ab máquina.
¿Es que dorm ton esperit
ó es que l' esperit te falta?
Ton cos hermós resplandeix,
pro l' amor no hi te sa flama;
no es reflexo de carn viva,
luheix com cera pintada.
Mal si no sento ta veu
armoniosa com d' un ángel;
pro si acás parlas, pitjor,
puig no més sabs dir bobadas.
Ets hermosa, pero ets buyda
com la bombolla irisada
que 'l baf d' un nen fa sortir,
feta ab sabó, d' una canya.
Ja ets meva; pero un cos sol
sense cor, ni sanch, ni ánima
no 'l vull; soch home y no bestia
que ab la carn sols ja s' afarta.
Llibre enquadernat ab or
que te sas páginas blancas:
menjar de guardaropía
fet de cartró y sense salsa
que de Tántalo 'l suplici
fentme sufrir no reparas
de quin modo 'm desesperas,
corsecas, consums y matas,
ó despertan tos sentits,
y prens la vida que 't falta,
ó 'l día menos pensat
te 'n vas per la balconada
cap al carrer, com se llensa
un ninot de porcelana.

JEPH DE JESPUS.

DOS MORTS, PER UN MORT

Celebritats barceloninas, (per *Tomás Padró*.

Clavé

Joan Cortada (*Benjamin*.)

LA MADONA MIRACOLOSA. (Quadro al oli de *Ramón Tusquets.*)

LA VULL NEGRA

Lo Pare Bosser del Convent de Poblet en l' any 18.... podía ben bé alabarse de montar la mula més fiada y caminadora que hi havía sota la capa del cel. Era tan fina de marxa, que 'l cavaller podia portar un got plé d' aigua á la má sense temor de vessarla. Pero.... com totas las cosas del mon tenen un *pero*, la mula era tordilla y 'l Reverent més se l' haguera estimada negra; aquest era l' únich defecte que tenia la mula del Pare Bosser.

Y com val més un gust que mil lliuras, segons l' adagi resa, sa paternitat resolgué cambiar la mula tordilla per una altra mula negra que tingués las mateixas condicións d' aquella.

Prou havía donat veus y més veus y fins havía parlat de tal cambi ab tots los ramblers de Santa Coloma; mes la mula negra ab totas las qualitats de la tordilla no 's presentava.

Animat de tan ignocentas intencións, la diada de Sant Bartomeu, fira de Prades, lo Pare Bosser, després d' haver cantat en lo cor *maitines* y *laudes* y de haver resat la primera missa, cridá al mosso de peu que solía acompanyarlo en sos viatjes y posantse aquest la escopeta al coll, y pujant sa reverencia á caball de la mula, feren via cap á fira, decidit á cambiarla ó véndrela pera comprarne una altra del color predilecte, oblidant aquell refrá que diu:

«Dona de Barbará y mula de Prades
ans de entrar á casa baten las camas.»

Tan tost se sapigué en lo firal las intencións del bon frare, una nuvolada de ramblers y gitanos l' assetjaren proposantli cambis; mes las mulas negras que li oferian quedavan totas molt enrera al costat de la tordilla.

No tingué de moment altre remey que véndrela, com axís ho efectuá, á un d' aquells negociants, y esperar si mes entrada la fira se presentaría la mula que desitjava.

Quedava, donchs, realisada la primera part del negoci, y després de fetas algunas visitas á las familias conegudas qu' allí tenía y de dinar á casa d' una de ellas, lo reverent Pare Bosser, torná al firal, seguit ben prompte d' un estol de firaires qu' tots duyan xurriacas.

—Ja tinch la mula que vostra mercé desitja—li digué un d' ells.

Y en efecte, portantlo á un extrem del firal, pogué contemplar y probar lo codiciat animal. Set pams y quart de talla com l' altra, pel negre y lluent, cinch anys d' edat com l' altra, y com l' altra de bona marxa, dócil, mansa, fiada.... en fi: cor que vols, cor que desitjas, totas las condicións imposadas pel reverent monjo, quedant aquest tan prendat de la cabalgadura que, sens mirar lo preu, ben prompte se la va fer seva.

BALDUFAS MUNICIPALS (per M. MOLINÉ).

¡Y ab quín salero que las fan ballar!

Be es veritat que pera comprarla tingué que afegir un grapat d' unsas á la quantitat per la qual havía al matí venut la mula tordilla; mes no li venía de aquí á la bossa que, semblant á la bota de Sant Farriol, la comunitat li tenía confiada. Y mé contení que unas Pasquas d' haver realisat un bon negoci, emprengué lo retorn al convent. Com més caminava més prendat estava de la cabalgadura.

—Fins me sembla que munto la mateixa mula y que l' animal ja 'm coneix;—deya al mosso de peu—verdaderament, he fet un bon negoci.

Al arribar al monastir sola y sens guiarla, com si tota la vida n' hagués sigut hoste, aná pel camí del estable ahont lo mosso l' acondubí, la desensellá y la fregá.

Mitja hora després aquest pujava á la celda del Pare Bosser, demanantli audiencia.

—¿Qué hi ha de nou?—li digué.

—Lo que hi ha es que la mula *negra*.... s' ha tornat *tordilla*.

¡Era la mateixa!

Los gitanos que tants pochs escrúpols gastan y totas se las pensan, després d' haverla comprada la pintaren de negre pera enganyar al frare.

Las crónicas no contan si á 'n aquest li passá la fat-lera del cambi, encare que axís es de creure.

JAUME RAMÓN

La vida en lo camp.—Apunte (per *H. Guell.*)

CANTARS

La mentida y la vritat
fa molts anys que van renyir;
per lo tant, nena, tú y jo
may ens podrém avenir.

J. BAGUÑÁ Y S.

—

Lo teu cor, noya, 'l comparo
ab un tinté exactament,
tots hi sucan... pero arriba
que al final no hi troban res.

TRINITARI COSTA.

—

A las portas de la Gloria
vaig aná un día á trucar
y per resposta van dirme:
—No pas per ara germá.

M. GIRALT.

CONSELL Á UN AMICH

Avants no 't casis, Melcior,
un consell te vull donar,
que si 'l sabs aprofitar
t' anirá d' alló millor.

Lo méu consell no té preu
y seguí 'l no costa gayre:
tira una moneda en l' ayre
y 't surtirá *cara* ó *creu*.

Si 't surt *cara*, creume á mí
no vulgas casarte encare
puig voldrá dir que molt *cara*
la dona t' ha de sortí.

Y si 't surt *creu*, ¡pastarada!
lo matrimoni abandona,
puig voldrá dir que la dona
fora una *creu* molt pesada.

J. CASANOVA VENTURA.

Á UN EMBUSTERO

SONET

Jo no dich qui, ni qui no.

L' un día las enfilas per ser rich
y fas aná 'ls millons com qui diu res,
y l' altre ja cansat de tants dinés
t' alabas de qu' ets guapo ¡y ets jepich!

Mes tart vas predicant—lo que jo escrich
te de quedá arxivat per sempre mes,—
que has estudiat y ets sabi per demés
y per posá 'l téu nom tens molt fatich.

Mes, qui com jo 't coneix, de res te creu,
sabeni que de mentidas vas en gran,
y si tal procedir vas continuant,

tals bofias escampant per tot arreu,
al últim pots tenir per ben segú
que tas mentidas sols las creurás tú.

F. DE P. JUANICO.

AGONITZANT

¡Oh muller honrada y bella!
avuy ab tu haig de parlar,
que vull dirte á cau d' orella
lo que sola has d' escoltar.
Los nostres fillets trau fora
apártals del méu costat,
no vull qu' ho vejan si plora
lo séu pare desgraciat.
Acóstat ¡ton front reposa
damunt mon pit neguitós!
¡oh muller pura y hermosa
escolta á ton bon espós!
La mort fará en mi sa presa
'vuy mateix, sens remissió,
la veig venir ab feresa,
no puch negarho: tinch pó!
Jo soch en aquesta vida
de l' art un modest obrer,
l' art me donava acullida
dantme profit y llorer.
Mon dols ensomni d' artista
veya ja realisat,
bon Deu! quina mort mes trista
sent jove y sent estimat!
Morir! ¿Morir quan vivía
en un mon plé d' ilusions,
just quan l' art m' acaricía
rublint mas aspiraciōns?
Morir! ¿Morir quan gosava
nit y jorn del téu somris
just quan la terra 'm semblava
lo més hermós paradís?..
Ay! ja que 'l bon Deu, sens treva
de tú ara 'm vol apartar,
encrehua ta má ab la meva,
ficsa en lo meu ton esguart,
y 'l ressó confós atentne
de ma veu, per cop darrer,
ay! en eix moment solemne
del Cel n' es lo missatjer.
Ben prest aniré á la gloria
perque soch bó y soch honrat;
mes ja sé qu' en ta memoria
hi ocuparé lloch sagrat.
Adeu, benvolguda esposa,
ja sento 'l fret de la mort,
demá funeraria llosa
cubrirá mon gelat cor.
Demá los méus ulls boy closos
per tothom seré oblidat...
y mos fillets tremolosos
pidolarán caritat.
Adeu, l' hora es arribada
de finar mon greu sufrí,
¡oh muller pura y honrada
jo t' am! Recórdat de mí!

J. Blanch y Romaní.

FIGURETAS (per L. Escaler.)

Caparró de nena.

Currutaco.

APUROS TEATRALS

En un teatro de la Costa una companyía de sarsuela devía representar *La caza del oso;* pero era tan magre 'l decorat de la casa que, á causa de no disposar de la decoració nevada, ferrocarril y demés necessari en l' últim quadro, la representació 's feya poch menos que impossible.

Mes ¡oh Providencia! quan los ánimos estavan ja per deixarho correr, va surtir un pintor aficionat comprometentse á treure d' apuros á la companyía empressaria, y acte continuo posá ma als pinzells, corrent per compte seu tot lo material, fins la tela; tal era 'l desitj del pobre aficionat de debutar com á escenógrafo.

Després de cinch ó sis dias de continuo treball, va quedar llesta la cosa: la decoració del fondo; un pont de pedra pel pas del ferro-carril; los pals del telégrafo ab los fils plens de cotó fluix; los aplichs de las montanyas.... en fí, una decoració nevada ab tanta forsa de veritat que á pesar de estar en plena canícula feya venir esgarrifansas de fret.

Pel poble no 's parlava d' altra cosa que de la decoració nevada, la qual va ser probada anticipadament en obsequi als amichs, que asseguravan al pintor que sería cridat á las taulas després de la representació. Tot estava llest; un croquis fent de mamarraixo á la plassa cridava la atenció qu' era un gust; las entradas s' havían despatxat totas. S' acosta l' hora de la funció y.... ja estém en lo moment solemne.

Al aixecarse 'l teló de plassa per donar vista á las montanyas nevadas, una exclamació de sorpresa va surtir del públich. Lo pintor estava tirant de un cordill pera fer passar lo tren de dreta á esquerra; mes la máquina s' havía encallat al bell mitj del pont y era precís ferla continuar en son camí. De prompte una estirada massa forta fa volcar lo tren; lo pintor vol esmenarho y fa caure 'l pont, y entre 'ls crits del director, las riallas del públich y l' atolondrament del pintor aná tot á

GENT DE LA TERRA.

«¡Qui compra maduixas!... »—(Estatueta de *J. Carcassó.*)

terra desde 'l primer aplich á la tela del foro que 's desplomá sobre 'l pobre artista cubrintlo de gloria mentres los artistas lo maltratavan de mala manera.

Total, un favor mal pagat; trenta pessetas de gastos fora de la butxaca y una ovació que encare dura.

***

En un teatro de aficionats d' alguna importancia y subjecte á una empresa poch expléndida, devia representarse l' antich drama *La virtut y la conciencia*, obra que apenas porta gasto; pero alguns moments avants de comensar la funció va recordarse 'l director qu' en lo punt culminant de l' obra, ó siga quan lo fill s' imposa 'l sacrifici d' embarcarse, deu sentirse la canonada que dispara 'l barco al ferse á la mar, cosa difícil de realisar, puig lo lloguer del bombo necessari en tals cassos costava una pila de rals y la empresa no estava per romansos.

Un xicot encarregat de la guardarropia, y per cert molt trassut, va encarregarse de resoldre 'l conflicte y ab lo beneplácit dels comediants, agafá un samalé comensant á enrotllarhi en un extrém una pila de draps formant una gran massa apretada ab cordills, la qual, descarregada ab violencia contra las mateixas taulas, produhía ab molta fidelitat la detonació de la canonada. ¡Si se 'n varen fer de probas ab lo nou instrument!... Lo públich ja estava cansat de sentir canonadas durant los intermedis, y entre una bona part dels espectadors ja 's comentava ab entussiasme l' invent del guardarroba.

Vingué l' hora del disparo; pero per efecte de tanta proba varen afluixarse 'ls cordills de la massa, y al aixecar lo garrot per donar lo cop solemne, los draps anaren enlaire y caigué l' samalé sech contra las taulas, produhint tan mal efecte que l' actor encarregat de dir: —¡La canonada! va dir en son lloch:—¡La garrotada!

No cal anyadir que allí va acabarse la comedia.

***

Un actor, retirat avuy del teatro, era intérprete obligat del paper de Roberto en lo popular drama *D. Juan de Serrallonga*, que com es sapigut, ha de morir en lo penúltim acte de un tiro de pistola que li dispara D.ª Juana en lo moment en que 'l propi Roberto está contant al peu de la tomba las monedas rebudas com á preu de la venda de Serrallonga, y assegurava dit actor que ningú havia mort com ell en la representació de tal obra.

—Efectivament, deya l' ex Roberto—jo he mort de totas maneras. Algunas vegadas resultava que 'l tiro no volía surtir, y si 's tractava d' una dama d' experiencia solía adelantarse punyal en má y allí m' escorxava com un conill.

UN REVÉS (estatueta de *T. Tasso.*)

Pero un día vareig trobarme ab una senyora que després de fallarli l' arma no sabía que fer. Jo, que ja estava acostumat á tot, al veure que la meva vida era tan llarga, vaig aixecarme y allí carregat de culpa esperava en vá la meva mort, quan de repent sento que á traició m' allargan una puntada de peu; giro 'l cap y veig que 'l de la cossa era nada menos que 'l Fadrí de Sau.

Y de resultas d' aquella cossa l' odiat Roberto caygué mort entre 'ls aplausos de la concurrencia.

J. Got y Anguera.

L' ARANYA NEGRA (per Apeles Mestres.)

Consolis D. Odon, que ni las glorias mes ortodoxas se veuhen lliures de las sevas urpias.

EPÍGRAMAS

—¡Salada!—un día digué
á cert a noya un trempat,
y ella al punt li respongué:
—No pot dirho aixó perqué
encare may m' ha tastat.

Pere Carreras.

—

—No tens un pam de vergonya—
digué la Rita á n' en Pep
—Donchs dónamen una mica—
ell tranquil li respongué.
—No puch donarte 'n Pepito
¿que no ho comprens tú mateix?
—Es vritat, no pots servirme
perque tampoch ne tens gens.

Antón Portabella.

—

—Aquest grá del nas, Tomás,
veig que 't creix.... va prenent peu.
—Es cert que m creix, Bartomeu;
pro 'l que pren no es peu, qu' es nas.

J. F. Gavirés.

NOTAS AL VENT

Las cordas de ma guitarra
son las fibras de mon cor
que trasmeten ab sas notas
mas esparansas d' amor.

—

Un pensament me demanas
y á fé que no te 'l puch dar,
perque l' únich que tenía
fa molt temps que tú 'l tens ja.

—

Te vaig veure l' altre día
resant ab beatitut,
y vaig pensar si resavas
pels morts que moren per tú.

—

Tancadet dins d' una gabia
tens un aucell presoner:
així está des' que 't vaig veure
també mon cor dintre 'l teu.

Juliá Carcassó.

LO PRIMER DOLOR

Son pare li 'n deya: «¡Oh 'l meu hereuet!»
Li 'n deya sa mare: «¡fill del cor, fillet!
no n' hi pas un altre com lo meu Pepet.»
La dida 'l prenía per ferlo dormí,
cusía y bressava, cantava á desdí,
vetllava á lo vora d' aquell serafí.
Si 'l nen sumicava, si 'l nen feya 'l bot
á ferli 'n joguinas corría 'l didot;
per una rialla li hauría dat tot.
Lo goig de la casa ¡com se 'n es anat!
posat entre ciris ¡quín dol fa l' albat!
¡sa mare fins ara, no havía plorat!

A. I. Compte.

TIPOS ESPANYOLS.—Apuntes del natural (per LL. BRUNET.)

Charro de Zamora.

Charra de Zamora.

ENTRE MÚSICHS

Dos músichs discuteixen ab molt calor sobre si una tal Sila traballa ó no. Y un d' ells diu en un arranch:

—Si fa sol la Si-la fa mi-dó.

Y l' altre, volent posar fi á una discussió tan inútil, respon cantant:

—Si la Si-la fa mi-dó re mi-fá.

J. ABER COLL.

UN PAGÉS

Los burots surten al pas á un pagés que acaba de arribar de Sant Guim, dihentli:

—¿Qué no saben que aquestas perdius han de pagar drets?

—¿Quánt es?—pregunta 'l de la barretina.

—Un ral per cap.

Lo pagés fent el pagés:

—¿Vol dir que si 'ls tallo 'l cap, no haurán de pagar res?

ANTONET DEL VENDRELL.

Á UN ROMÁNTICH

¿Per qué ton sentiment gastas
cantant tristos desenganys,
si las il·lusións perdudas
no las has de recobrar?
Sé qu' es trist tenir un somni
florit com lo mes de Maig,
y en lloch de flors, trobá' espinas,
y sospirs en lloch de cants.
Y se que consol se troba
quan arriba 'l despertar,
en recordar las bellesas
d' aquell somni mal·lograt;
se que aixó, que duri, ó passi
algún temps es natural;
mes seguir mesos y mesos
ab aquesta idea al cap
es rebaixarte, es ridícul,
ilógich é irracional.
Deixa que las flors se sequin
d' un amor que ja ha passat
y no busquis que se 't rifin
pels téus planys sentimentals.
¿Que t' ha enganyat? ¡Qué has de ferhi!
Bon vent y déixala estar,
que tal volta trobi 'l cástich
en lo seu mateix pecat.
¿Qué s' ha casat ab un altre?
Millor, aixís no tindrás
lo perill d' un altre día
carregar ab una.... Tal.
Creu, noy, que 'm sembla mentida
qu' estiguis tan temps pensant
en una dona, trobantse'n,
com se 'n troban á grapats.
¡Y encare si t' ho callessis
menos mal, podría anar!
Mes no content ab sentirho
agafas la ploma y ¡zás!
allá van las aucelletas
que cantan dins del boscam;
las flors, á qui 'ls hi preguntas
per los sospirs que has llensat;
y 'l rech d' aygua que murmura,
y 'l vent que besa 'l fullám,
y 'l cel, y 'l mar, y la terra
y tot quan Deu ha criat,
y m' ho barrejas m' ho juntas,
y armas un terrabastall
de perfums y d' armonías
que 't tenen trencat lo cap
y que al pobre que ho escolta
me 'l deixan esparverat.
Arma't de filosofía,
gira la vista y veurás
deu mil hermosas sirenas
que sols están esperant
un Ulises que no 's tapi
las orellas al passar.
Busca't una nuvia entre ellas
si d' amor tens tanta fam;
pero per Deu te demano
que deixis la mussa en pau
y consideris que l' ayre,
la terra, 'l cel y la mar
tenen las sevas caborias
per no fer de tú cabal.
Y per acabar, permetem
un consell que 't vull donar:
quan parlis ab una dona
no siguis sentimental,
que mes que deu mil quartetas
diu un petó ben bonat,
y creu, etjégala á dida
avans qu' ella 't deixi en blanch,
qu' es un remey infalible
contra tots los desenganys.

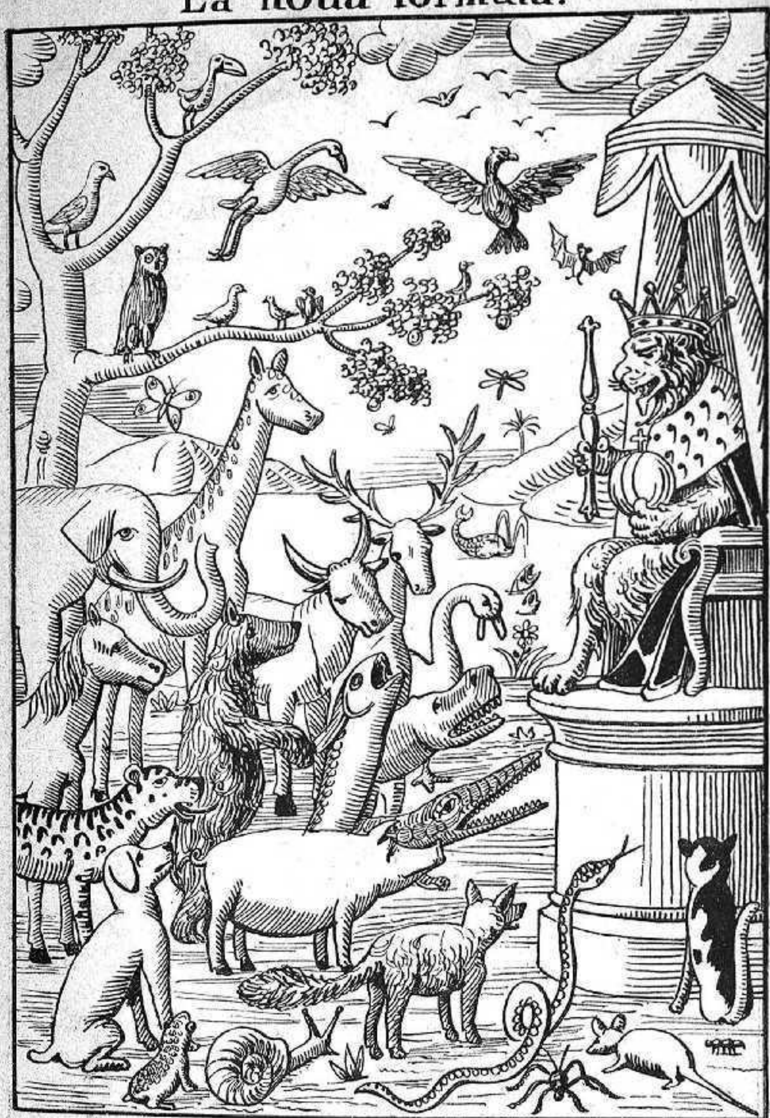
J. Carbonell Alsina

CRÓQUIS DE LONDRES (per *P. Eriz.*)

Anant á peu ó be en cotxe
quan topéu un tipo aixi,
caballers, cregueume á mí,
poseuvos la má al rellotxe.

La noua formula.

LA NOVA FÓRMULA

FAULA D' ACTUALITAT.

Lema:—*L' art es etern.*
La moda passa.

Una vegada va succehí
lo que á contarvos vaig ara aquí.
Diu que las Bestias se van juntá
per una crida que va fé 'l Rey,
qui proposava 's uniformá
de l' Art las reglas dintre una lley.
Escolteu ara lo que passá.

Van acudirhi la Fura y l' Os,
el Tigre, el Mico, y el Gat y el Gos,
la Rata, l' Oliva y l' Elefant
y l' Aureneta y el Russinyol
el Corb, la Tórtora y el Caymán,
la Papallona y el Caragol....
y en fi, las Bestias totas que hi han.

Desde 'l seu trono, l' altíu Lleó
els ulls passeja per la munió.
A la real cita ningú ha faltat;
y es tal el nombre que hi ha acudit,
que de las bestias l' inmensitat
se pert de vista per l' infinit.
¡Hermós exemple de activitat!

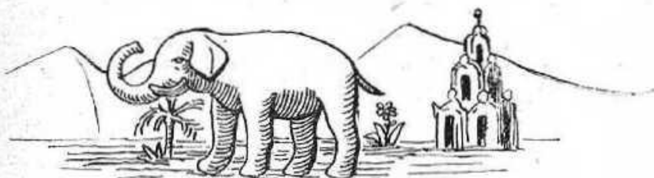

Quan els seus súbdits vejé reunits,
aixís va dirlos en breus rugits:
—Las Arts germanas van decayent;
passém un' era de transició....
hi ha una anarquia de pensament;
vol cada bestia tení el milló
y ab tantas reglas ningú s' entén.

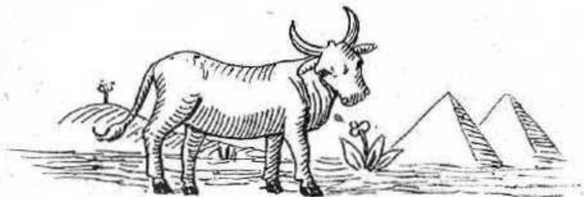
Aquest proposa torná á lo antich....
aquell del clássich es enemich;
hi ha qui nudreíxe's de lo ideal
y entre 'ls romántichs busca concells;
hi ha qui cultiva 's sols lo real
y en fanch s' enllota fins als cabells,
fent sols del medi lo principal.

Hi ha simbolistas, decadentistas,
clássichs, romántichs, naturalistas....
de noms exótichs gran varietat;
mes cap retrata l' estat present.
Per xó 'l Rey vostre vos ha cridat,
perque trobessim en Parlament
la vera fórmula de l' unitat

que l' Art ens fixi, qu' ha de vení.
¿Hi estéu conformes?—tothom diu.—¡Sí!—
—¡Oberta queda, donchs, la sessió!
Parleu, vos prego, ben curt y clá.—
Diu, y sentantse lo Rey Lleó
s ouhen mil golas estussegá
y al punt s' entaula la discussió.

Qui primé aixeca's, es l' Elefant:
—L' Art que us desitjo, diu, es el gran,
el que 'ns llegava lo poble Indú
y en l' Himalaya bressol tingué;
qu' es fill de Brahma, Sivah y Visnú
y un Ramayana nos escrigué,
qu' obra mes magna no ha vist ningú.

Bramula 'l Toro, y ab fort accent
aixís innova son pensament:
—De l' Art Egipci la magnitut
vull, y 'l llenguatje seu misteriós
que pochs electes llegí han pogut;
Art tan simbólich y religiós
que no 'l penetra la multitut.

S' aixeca 'l Cisne tot fent:—¡Mec, mec!—
y exclama ab forsa:—¡Visca l' Art Grech,
qu' es tot bellesa, tot unitat!
Déume d' Homero el verseig concís,
déume de Phidias el modelat,
la llum d' Apeles, y si es precís
fins del Olimpo 'l fidel trasllat.

Fá un xiscle l' Óliva, y diu axí:
—Tan sols hi ha 'l Gótich y el Bisantí
que traduheixin el pensament.
L' Art es un símbol inmaterial
que pot compendre sols el creyent;
per xó la forma ben poch li cal
si en ell revela's el sentiment.

L' Aygla allavoras;—Aném per parts;
de fons y forma constan las Arts.
Perfecta forma sens pensament
ó fons sens forma, capir no puch;
l' una es de l' altre just complement
El milló exemple vos cito adhuc:
preneu per tipo el Renaixement.

Reprén el Mico:—¿Sabéu que 'us dich?

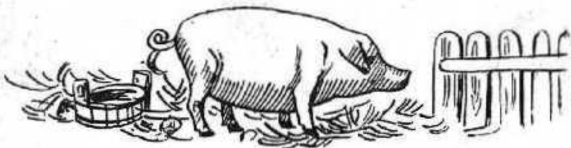
deixéus de simbols ni d' Art antich.
L' Art es producte d' imitació.
Perque perfecte siga un traball
ni gust demana, ni selecció:
lo que 's reflecti dintre un mirall
será 'l modelo de l' Art milló.

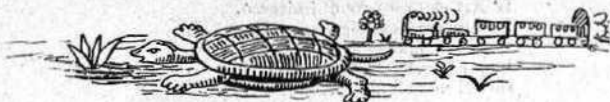
Diu la Cigonya:—Soch decadent;
sols la factura dú el sentiment.
Vull un llenguatje vermell, blau, groch....
vull la pintura sense colós....
vull la escultura que sembli un roch....
vull en la música un tó cendrós....
¿Qué?.... ¿no m' entenen?.... Donchs jo tampoch.

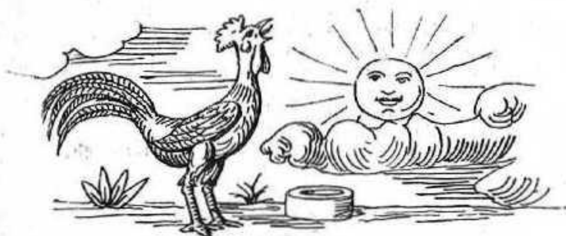
Tot fent el vano, lo Pahó diu:
—L' Art es sols práctich, educatiu.
Missió es la seva, santa, ideal
qu' hem heretada per dó diví,
ell representa'ns el bé y el mal,
ell ens eleva del mon, y en fí,
l' Art deix de serho si es inmoral.

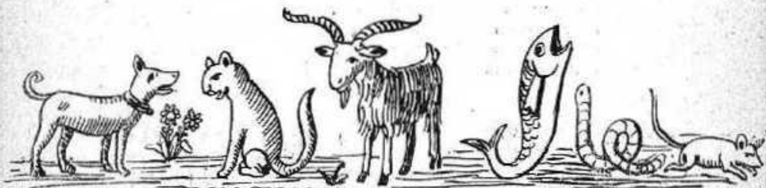
El porch exclama, tot fent un ronch:
—¡Ab tants judicis, casi 'm confonch!
L' Art no es escola, ni may ho ha estat;
tot lo que passa, sia net ó brut
es meritori d' esser cantat;
fins en la merda (lo que mes put)
hi veig bellesa, si hi ha vritat.

Vé la tortuga, y á poch á poch
diu d' aquest modo:—Senyors, no 'm moch
del pas que porto. Cerquém en va
lo fruit fer caure que no es madú.
¿Qué se'ns en dona del que será?
Ni en lleys, ni sense, podrá ningú
del temps las fitas arrebassá.

Movent la cresta de viu carmí
lo gall pregona:—¡Quiquiriquí!
¡Visca qui vaja mes endavant!
¡Qui de las reglas ens trenqui 'l jou!
Jo fins admeto lo extravagant
si porta dintre quelcom de nou.
Per xó 'l meu lema es «¡Avant! ¡avant!»

—¡Jo soch romántich—prorromp el Cá.
—¿Si?.... donchs jo clássich—fa el Gat ¡Es clá!
—¡Jo simbolista!—contesta 'l Buch.
—¡Jo misticista!—respón el Llus.
—¡Jo realista!—replica el Cuch.
—¡Jo impresionista!—rebat el Mus.
—¡Donchs jo só ecléctich!—els crida el Ruch

ab veu tan forta que sembla un bram.
Tothom se 'l mira. Per tot lo camp
se fá un silenci de prófessó.
El Ruch passeja la vista arreu
ab ayre casi de compassió;
després ab pausa y alsant la veu
els engipona el següent sermó:

—L' intransigencia sols pot conduhí
á las bestiesas que sento aquí,
—¡Quiscuna escola té un ideal!
Ab tantas classes de ví perfet
beure'n sols d' una, fa carcamal.
Jo Malvasía, Xerés ó Moët,
segons la vianda, els estimo igual.

Per xó la fórmula, jo sols la tinch:
diga's Pitarra, com Meterlinck,
nomeni's Wagner, com Pep Clavé,
ó Vallmitjana, com Paul Dubois,
Puvis Chavannes, com Mercadé,
qui las Arts Bellas vol cultivá
lo únich que importa es *que ho fassi bé.*

FRANCISCO CASANOVAS.

LAS ESTACIONS EXTREMAS (per M. MOLINÉ.)

Al istiu bufa que bufa.

Y al hivern foch á l' estufa.

CARTAS DE SUICIDAS

La d' un miserable:

«Un pá de tres lliuras may m' havía deixat satisfet: una unsa de plom, cóm que no la pahiré, 'm deixará tip per temps.»

La d' un qu' está cansat de viure:

«Sr. Juez: Tengo la inmensa satisfacción de.... etc.»

La d' un desesperat:

«Primer los pares, la dona y 'ls meus dos fillets després, han anat desapareixent del meu entorn en poch temps!.... A casa no hi quedavam mes que jo y un ganivet....

....

¡Volía donar lo torment de tan terrible soletat á un altre, per revenjarme!.... ....

....

¡Ja quedo venjat! Me 'n vaig jo ab ells y deixo 'l ganivet sol y plorant sanch....»

La d' un que patía molt:

«May havía tingut alivio 'l meu mal: are he trobat las *píldoras* que 'm convenían.»

La d' un oncle arruinat:

«Per qui s' ha vist nadant en or y ara.... *nada*, no estranyeu que la seva única án-

cora de salvació siga una pistola........ Tot lo que 'm queda *això, allò, allò altre y lo de mes enllá* repartius'ho.

Me sembla que be 'm poden plorar un parell de mesos!»

La d' un cap calent:

«Ho he fet per acabar!.... ja n' estich tip! Ni amistat, ni amor.... res! Fins al últim moment tot m' han sigut desenganys..... ....

P. D. ¡¡¡Lo primer tiro m' ha fet figa!!!»

La d' un cap seré:

«M' havían amagat la pistola moltas vegadas; pero may varen atinar en fer tancar las botigas que venen armas.... ....

Cóm que aquí á casa, l' únich que llegía era jo, desd' ara podreu deixar lo diari.»

La d' un enmatllevador:

«No s' exaltin los qu' al sapiguer que m' he mort se figurin qu' ho he fet per fugir d' ells ¡no!.... En lo ninxo no hi faltará 'l meu nom.»

La d' un que pensa massa:

«No m' admireu si m' he sacrificat la vida. ¿Qui sab fins ahont tenía qu' arribar jo?.... Potser no m' he escursat la existencia mes que de dos ó tres minuts!.... ....

Bé tinch disculpa, donchs, si m' he clavat un tiro.... ¡Si es tan trist veure's venir la mort!....»

La d' un home de bona fé:

«No se culpe á nadie de mi muerte.... etc....

Esta carta me la encontrarán en el bolsillo del chaleco.»

Per las copias,
LAMBERT ESCALER.

LAS DUGAS ESPIGAS

(FAULA)

Una espiga buyda
á una espiga plena
en un camp parlava
d' aquesta manera:
—¿Cóm és que no t' alsas
quán lo vent te bésa?
¿Per qué quán te gronxa
tú baixas la testa?
¿Per qué com jo, amiga,
no 't posas ben tiessa?
¡Ets molt vergonyosa!....
¡Vaja, posturera!
¡No sigas tan sonsa!
¡No sigas tan bleda!—
La insultada espiga,
plena de sorpresa
á l' espiga buyda
contestá ab prudencia:
—Perque jo no imito
la conducta téva,
m' has llensat paraulas
que son grans ofensas;
puig si no 's trobava
tan buyda ta testa,
lo que faig farias
quan lo vent te besa:

EN LA PLASSA REAL (per J. CUCHY.

—¡Malviatje!.... Si sapiguessis lo que pateixo per tú!....
— Y bé, ja ho d'u tothom: *S' ha de patir!*

y si ara orgullosa,
per res no serveixes,
allavors, tú, fóras
digna de respecte
y un dels fruyts, serias,
millors de la terra.—

★

Aquesta senzilla
y curta conversa,
¡á quants y á quants homes
pot servir d' exemple!
A l' espiga buyda
los tontos se semblan,
que al buf dels elogis
tots tibats s' aixecan;
al revés dels sabis,
que, plens de modestia,
quan reben elogis
abaixan la testa.

FRANCISCO LLENAS.

Capritxo decoratiu (per *Pando.*)

SELENITA (de una fotografía de *Reutlinger.*)

Ni en tota la terra 's troba
una bellesa llunática
tan bonica, tan simpática,
y tan .. lleugera de roba.

CANTARELLAS

De mí dius que no vols res
y fins el dirho 't fa nosa,
puig volent que no t' estimi
ja veig que vols una *cosa.*

—

He fet versos á desdir
per possehir ton amor:
mos versos trobas dolents
¡y me 'ls só arrancat del cor!

AMADEO BERTRAN.

—

Com no soch gens ambiciosa
ni m' agrada sé exigenta,
ja 'm contentaré ab un home
que tan sols.... visqui de renda.

—

Las que 'ns guayém las garrofas
ab l' agulla y 'l didal
pochs capellans al enterro
quan morím podém portar.

—

¿Dius que sabs de quín color
porto jo las lliga-camas?
No es extrany si ets dependent
de la tenda hont vaig comprarlas.

—

La noya que para orellas
al jovent que corre avuy,
si no vol rebre algun xasco
es precís que obri molt l' ull.

—

Quan ens surti algún xicot
procurém arreplegarlo,
puig en los temps que corrém
los promesos van escassos.

PEPETA FORGERÓN B.

CARNAVAL.—BALL DE TRAJES.

LO SALM DE LA VIDA

(DE LONGFELLOW)

¡No reneguis, no diguis ab rialla de tristesa
que la vida es un somni, que l' ánima no es res!
La vida es real y certa, y Déu no ha dit per l' ánima
«tú ets pols y has de tornarten, y no serás may més.»
No es lo fí del destino, ni 'l goig, ni l' amargura....
¡Avant, ánima méva, traballa sens repós!
Cada demá que arribi que 't trobi més perfecta:
l' ahir ningú 'l recordi, que dins del temps s' ha fós.
Llarga es la tasca y curta sól ser la humana vida,
y al cor, per fort que siga, li arriba 'l cansament;
semblant al tambor tétrich que porta la batalla,
aixís ell de la vida la marxa vá batent.
En la desfeta lluyta que viure s' anomena
jamay portar te deixis com portan al anyell:
traballa y lluyta sempre, y sempre pensa en l' héroe,
que si vensut te miras, ja vencerás com ell.
Ni 'l que ha de ven' 't torbi ni 'l que ha sigut t' espanti,
y pel present traballa, qu' es ell qui 'l traball vol.
Lo cor posat en l' obra, fes via per la terra,
l' ánima en Déu posada, espera alsarhi 'l vol.
Las vidas dels grans homes nos diuhen á tot'hora
que podem fer gloriosa la nostra quan volguém;
que podem deixar rastres de llum sobre la terra,
darrera del sepulcre lo dia que hi cayguém;
Rastres que serán guia pels pobres germans nostres
si náufrechs y en la fosca no poden sabé hont son....
¡Aprén á esperar sempre y á traballar y á creure,
oh tú que vas fent via pels árits valls del món!

F. BARTRINA.

BADALLS DE GRIVA

*** Val mes semblar tonto y no serho, que serho y no semblarho.

*** No vagis contra ningú y anirás á favor teu.

*** A un que sápiga mes que tú, lluny de tenirli enveja, procura imitarlo.

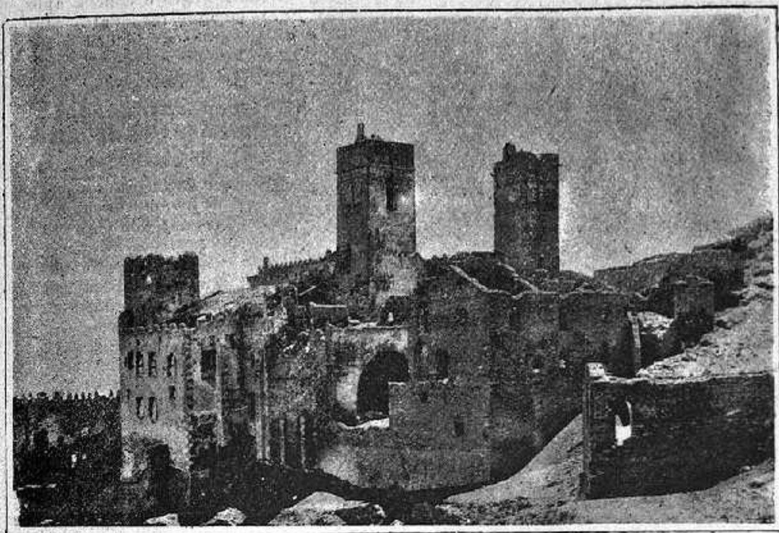
*** Las donas son com la canalla, que s' enamoran de tot lo que veuhen y ho aburreixen al moment de tenirho.

V. CARNÉ.

D Alvaro de Bazán, *Marqués de Santa Cruz*. (Estátua de *Mariano Benlliure*.)

LA CATALUNYA QUE SE 'N VA. (Fotografía de A. CORTADA.)

Ruinas del Monastir de Sant Pere de Roda, terme de la Selva (sigle IX).—Vista presa pel costat de Mitjdía.

MANUAL DEL PERFECTE ORADOR

En veritat vos dich qu' es cosa llastimosa la poca solta ab que 's posan á *orar* la majoría dels nostres oradors, afanyosos de vessar per tot arreu, encare no se 'ls presenta fil de que agafarse, els maravellosos dons ab que 'ls afavorí natura.

Anen á n' els meetings, acudiu á las sessións inaugurals, als banquets, conferencias y juntas de totas classes que cada día se *celebran*, y lo de menos sería que per tot sentíssiu sempre lo mateix, siga la que siga la materia de que 's tracti; pero lo pitjor es qué, ab tot y dir sempre lo mateix, encare hi fan embuts. Sentir á més de quatre dels nostres oradors es com sentir al noy desaplicat que *dona* la llissó al mestre. De vegadas fins semblan tartamuts.

Jo crech que tot aixó es degut á la falta d' un bon cos de doctrina, d' un manual que continga las formas mes usuals y de mes crédit pera *orar* ab la deguda compostura. Per el bon nom de la classe y *en honra del bien decir*, que diuhen ells, crech que valdría la pena de recullir en un «Manual del perfecte orador» aquestas frasses y maneras, que totas plegadas no passarán d' un parell de grossas, facilitant aixís la feyna dels del ofici, avuy ja tan en boga que, del mateix modo que s' anuncia pels balcons un Gil Perez, dentista, pot anunciarse un José María, orador, sense fer un paper ridícul.

Y pera demostrarvos qu' ab poca cosa se pot fer un bon discurs, vaig á donarvos aquí no mes qu' un centenar de *clichés* cuidadosament escullits y clasificats entre la flor y nata de las obras mestras de nostra eloqüencia contemporánea, figurant en primer terme el *discurso entero y pronunciado* per l' insigne D. Francisco Torquemada, tret á llum per en Perez Galdós.

La manera de comensar el discurs, las frasses fetas de segur efecte, els rasgos oratoris mes recomenats y els llatins de mes crédit pera demostrar la deguda eru-

ICONOGRAFÌA CATALANA.—Verje antigua. (Fot. de *Torija*.)

Ntra. Sra. del Claustre de Solsona (sig. XII).

dició, son els punts que mes ha de cuidar tot orador que s' estimi. Véginse donchs aplegats en aquestos quatre capitols el centenar de móduls oratoris que tinch l' honor d' oferir pera 'l cas:

Diferentas maneras de comensar el discurs

SEÑORES:

1.—Creo hacerme intérprete de los sentimientos que animan á la mayoría
2.—No espereis de mí que vaya á pronunciar un discurso
3.—Me levanto señores para llenar un vacio
4.—Cábeme la satisfacción de declarar ante todo
5.—Cúmpleme manifestar antes de entrar en materia
6.—Al tener la honra de dirigiros mi pobre palabra
7.—Haciéndome eco del sentimiento general
8.—Entiendo yo, señores, que dejaría de estar en carácter
9.—Yo, el último de todos, uso de la palabra el primero
10.—Permitid que os esponga cuatro mal pergeñadas ideas
11.—Abrigando yo, como todos, la convicción profunda
12.—Hay momentos en la vida de los pueblos
13.—Confieso, señores, que al levantarme me siento cohibido
14.—La emoción que en estos momentos embarga mi espíritu
15.—Henchido el corazón del más generoso de los entusiasmos
16.—En la imposibilidad *de poder* expresaros con mi pobre acento
17.—Sobrecogido de temor al *pisar* los dinteles de esta sala
18.—Al pasar *bajo* los umbrales de esta noble casa
19.—Sea mi primer saludo para las damas que nos honran con su presencia
20.—Permitidme ante todo la expresión sincera de un corazón agradecido que late al compás de todo sentimiento hidalgo y generoso

Frases fetas d' efecte segur

Género masculí.

1.—El actual momento histórico

MADRIT.—LUXO Y MISERIA, per *Ll. Brunet.*

Las cadiras del Prado.

ICONOGRAFÍA CATALANA.—Verje moderna. (Fot. de *Torija.*)

Ntra. Sra. de la Bonanova (sig. XVIII).

2.—El círculo de las propias aspiraciones
3.—El valioso concurso de todos los elementos
4.—El bello ideal del progreso
5.—El león español
6.—El trono de S. Fernando
7.—El pendón de Castilla
8.—El valor de las propias convicciones
9.—El calor de la improvisación
10.—El lábaro santo de la libertad
11.—Los más expresivos votos de gracias
12.—Los hechos inconcusos
13.—Los fueros de la razón
14.—Los hombres honrados por excelencia
15.—Los elementos serios de la sociedad
16.—Los frutos de la experiencia
17.—Los intereses morales y materiales del país
18.—Los votos más fervientes
19.—Los mártires del trabajo
20.—Los próceres insignes que labran la felicidad del pueblo

Género femení.

1.—La más bella mitad del género humano
2.—La serie no interrumpida de nuestras grandezas
3.—La historia de nuestras luchas intestinas
4.—La unidad nacional que tanta sangre nos cuesta
5.—La senda de nuestra regeneración
6.—La fé de nuestros mayores
7.—La fuerza de las circunstancias
8.—La nave del Estado
9.—La lucha por la existencia
10.—La carabina de Ambrosio
11.—Las fuerzas vivas del país
12.—Las seculares creencias de nuestros padres
13.—Las tareas económico-financieras
14.—Las venerandas tradiciones
15.—Las gradas del trono
16.—Las clases directoras de la sociedad
17.—Las riendas del poder
18.—Las garras del fisco
19.—Las breves y sentidas palabras
20.—Las grandes síntesis

MADRIT.—LUXO Y MISERIA, per *Ll. Brunet.*

Las sobras del ranxo.

Rasgos oratoris recomenats

1.—La palabra es plata y el silencio es oro.
2.—Hoy no es día de hablar; hoy es día de sentir.
3.—Aquí hace falta hacer país, hacer administración, hacer gobierno.
4.—Seamos prácticos, señores.
5.—Ser ó no ser, esta es la cuestión, como dijo el poeta.
6.—Y, al decir viva Cataluña, entiendo decir viva España.
7.—A fuer de hombres prácticos hemos de esperar del seno de la Comisión.
8.—Unidos como un solo hombre hemos de trabajar de consuno.
9.—Ahora como siempre os ofrezco cuanto soy y valgo.
10.—De mí se decir que estoy dispuesto á cantar las verdades del barquero.
11.—Tengo para mí que debemos huir de tirios y troyanos.
12.—Nadie negará las excepcionales condiciones de nuestro ilustre jefe.
13.—La universalidad de los conocimientos de nuestro eximio estadista por todos reconocida.
14.—Debemos sentar nuestro criterio *bajo* la base del sagrado ministerio de la Ley.
15.—Rindiendo el culto debido á las preclaras virtudes de nuestras seculares instituciones.
16.—Cubramos con un velo en estos luctuosos momentos la estátua inmaculada de la Ley.
17.—¿Y quién me negará á mí que la agricultura es una fuente perenne de la riqueza del país?
18.—Esas chimeneas que arrojan espirales de humo escribiendo sobre el azul del cielo con caracteres indelebles el poema de la industria.
19.—En una palabra: hay que hacer algo que redunde en provecho de nuestras clases productoras, ora sea en este, ora sea en este otro orden de ideas.
20.—Rasgos de esta naturaleza no necesitan comentarios.

NEGUIT DE MAMÁ ASPIRANT Á SOGRA (per L. Bonnin).

—Fassa Déu que de mica en mica me las puga treure del davant, que ja ho poso en cuarentena.

Llatins de més crédit

1.—El *quid* y el *desideratum*
2.—El *á priori* y el *á posteriori*
3.—El *per se* y el *per accidens*
4.—El *ad hoc* y el *quid pro quo*
5.—El *vade retro* y el *alter ego*
6.—El *velis nolis* y el *sui generis*
7.—El *statu quo* y el *cassus belli*
8.—El *ipso facto* y el *motu propio*
9.—El *magister dixit* y el *rissum teneatis*
10.—El *fiat lux* y el *post nubila Pœbus*
11.—El *quosque tandem* y el *oh tempora, oh mores*
12.—El *mutatis mutandis* y el *nemine discrepante*
13.—El *memento homo* y el *Deus ex machina*
14.—El *non plus ultra* y el *alea jacta est.*
15.—El *labor prima virtus* y el *in medius consistit virtus*
16.—El *nihil novum sub sole* y el *conditio sine qua non*
17.—El *nulla est redemptio* y el *ex abundantia cordis*
18.—El *aliquando bonus dormitat Homerus.*
19.—El *amicus Plato sed magis amica veritas.*
20.—El *dura lex sed lex* y el *et sic de cœteris.*

PARIS.—*Recort de la Exposició Universal de 1888 (per J. Pellicer Montseny.)*

Lo carrer del Cairo.

***

Y pera que 's vegi quan fácilment poden *pergeñarse* els discursos de *corte* mes eloquent y mes generalment aplaudits, fins ab els pochs materials aquí acopiats, vaig á donarvos un botó per mostra ab la següent *oració* feta no mes que ab el centenar de *clichés* d' aquest «Manual del perfecte orador.»

«Señores: Creo hacerme intérprete de los sentimientos que animan á la mayoría al proponer los mas expresivos votos de gracias á la Comisión organizadora del acto solemne que estamos celebrando. No espereis de mí que vaya á pronunciar un discurso: hoy no es día de hablar, hoy es día de sentir. *Ex abundantia cordis* os diré pues, señores, que en el actual momento histórico no encuentro manera mas apropiada á las circunstancias que concurren en el bello ideal de nuestras propias aspiraciones: en el *desideratum* de los hombres de pró; en el firme propósito que aquí nos tiene reunidos, que hacer *ipso facto* un llamamiento á las fuerzas vivas del país, á los hombres honrados por excelencia, á los elementos serios de la sociedad, para que todos de consuno salgan á la defensa de los intereses morales y materiales del país y de la unidad nacional que tanta sangre nos cuesta, amenazada por los que, *mutatis mutandis*, no son mas que la rémora perenne de la marcha magestuosa del progreso, la integridad de la patria y el trono de San Fernando. (Muestras de asentimiento.)

Hay momentos bien difíciles en la vida de los pueblos. ¡*Quosque tandem*, hasta cuando, señores, ha de prevalecer la razón de la sin razón sobre la fuerza del derecho que alienta á los hombres eminentemente trabajadores que labran la felicidad del país, y que animados por la fé de nuestros mayores defienden nuestras venerandas tradiciones y abominan de nuestras luchas intestinas! ... Jamás: *vade retro*, jamás hemos de dar pábulo á los que sin tener en cuenta el valor de sus propias convicciones abrigan en su fuero interno la idea de destruir la senda de nuestra regeneración arruinando á los mártires del trabajo. Para estos *nulla est redemptio*; pero

llegará, llegará el día en que se levante de su modorra el león español, y tremole en los aires el pendón de Castilla y queden perdurablemente abatidos los enemigos de la patria. *Post nubila Pœbus*; y cuando lleguemos al *fiat lux* de nuestra redención, sea nuestra línea de conducta la que nos dicten los hechos inconcusos y las circunstancias que concurran en la gran síntesis de la lucha por la existencia que, *nemine discrepante*, todos perseguimos. (Ruidosos aplausos.)»

MARRAMAU.

APUNTE (per J. BRULL.)

Al encéndrel.—Llum y fúm.

QUÍN BÁRBARO

A ferme rapá la barba
entrí en una barbería,
d' un poble que no anomeno
per no pescá una pallissa,
y al véurem l' afaytapobres
me feu séure desseguida,
me posá un drap bastant brut
y calá foch á la pipa.
Com que allí no s' usan brotxas
me va remullá ab bacina;
y á las primeras de cambi,
tan bon punt li responía
á una pregunta que 'm feya,
ja vareig teni una píndola
d' aygua de sabó á la boca.
Li observo que las genivas
en lloch me las remullavan,
pero en silenci 'm propina
un' altra dóssis y un' altra
que 'm van obligá á escupirlas.
Llavoras els grapats d' aygua
sota de la barba 'm tira,
y 'm sento una cosa freda
que pel cos me regalima...
—¡Ay!—¿Qué té?—¿Qué haig de tenir?
Que omplo d' aygua la botiga.
—¿Qué li ha escapat el pi-pi?
—Lo que m' escapa es la ira.
¿Qué no ho veu que vaig tot xop
y s' ha buydat la bacina.
—¡Ah!—Bacinas de coll ample
ab els colls magres no lligan.
Vosté ho ha fet d' aquest modo
y m' ha negat la camisa,
la pitrera, 'ls pantalóns,
las cuixas, las pantorrillas
y 'ls peus fins que ha sortit l' aygua
pels forats de las botinas.
—Dispénsim—digué 'l barber—
que sóch un xich curt de vista.
—¿Curt de vista?—vaig pensar—
Si que 'm guanyaré la vida.
Torna altre cop á la carga
y 'm remulla y m' empastifa
tot el rostre de sabó,
y, com que va introduhirme'n
inconscienment en el nas,
ab el formigueig de dintre
me vingué tal estornut,
que 'm feu trencar la bacina.
Agafa una filarmónica,
ab la corretja l' afina,
me l' apunta á la polsera
y 'm va fer girar la vista
en blanch. ¡Ni un descarnador
dels que gastan els dentistas!
¡Y com me feya apretar
ab las ancas la cadira!
Entre 'l torment de la serra

y 'l braseret de la pipa,
no tenía pas fret, no:
la galta dreta 'm bullía
com si me l' hagués fregada
ab una mata d' ortigas.
Després de fer mil muecas
vareig prorrompre en un xiscle.
—¿Qué li faig mal?—me va dir—
—¿Qué no ho veu que m' estocina?
—Ja 'm dihuen l' afaytaporchs.
—Pero un servidor se 'l mira.
—¿Eh, que ho pela bé aquesta altra?
—¡Molt bé... 'ls arrenca!—¡Impossible!
—¡Li dich que fa dany!—No ho crech...
perque jo me 'n sentiria.
—Y aquesta de Felip quint
¿cóm li va?—Igual que una llima.
—¿Llastima aquest verduguillo?
—Els verdugos tots llastiman.
—Veyám la de Pío Nono
qu' es la meva favorita...
—Ja la pot desá' á la bossa.
—¿També fa mal?—¡M' assessina!
—Donchs li poso 'l Non-plus-ultra,
una de las més antigas
que contan si 'n Joan Garí
s' hi tallava las duricias.
—Cregui que 'm dona tant gust
com si 'm 'nés rascant las tripas.
¡Ay, quin tall mes gros!—¡Mix! ¡mix!
—¿Per qué la crida á la mixa?
—¡Ay, ay! ¿No diu que té un tall?
—¡Que fa tres tersas y mitja!
¡Jo m' escolaré!—Aixó ray.
Ab un xich d' esca y saliva
está curat. Y m' hi encasta
un pegat ab escupina.
No vaig podé aguantar més.
M' aixeco de la cadira,
li endosso una pela falsa,
de regull ell se la mira,
me dona en cambi cent céntims
me 'ls embutxaco á l' hermilla
y aixís qu' anava á sortir,
el barbé admirat me crida
y 'm diu que no s' ha cobrat
—¿Qué no? ¡Vaya un Lamparilla!
La pesseta es columnaria
y 'l que sobra... ¡per propina!

M. Badía.

CANTAR

Mentres los nostres cors visquin
dos cosas no 'm pots negar:
l' últim petó que vaig darte
y 'l duro que 'm vas robar.

F. Comas

CAPS D' ESTUDI (per Julián.)

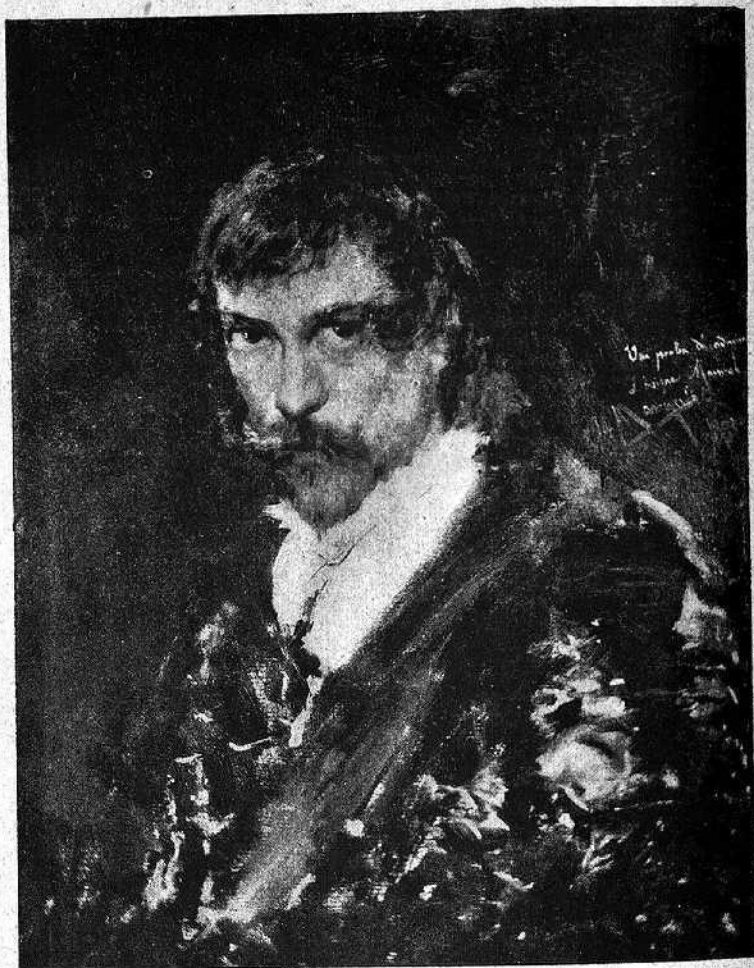
Tipo oriental.

Pelegrí.

Poncella.

HAMLET. (Cuadro al oli de *J. M.ª Marqués*.)

CONTRA-SENTITS

L' altre día á la Plassa de la *Igualtat* hi vaig veure un *bon mosso* y un *geperut*.

*** En lo carrer de *Perot lo lladre* hi va un amich meu que 's diu *Pere* y es un *home de bé* á carta cabal.

*** A casa tinch un *llibre* que defensa la *esclavitut*.

*** En lo *Cementiri* nou hi ha aygua *viva*.

PEP COSTA.

GEMECHS

I

Frech á frech en ton balcó
mentres li díus que l' estimas
los aucellets que ab tú 'm veren
pareix que cridan: ¡Mentida!

II

Alegre só de campanes
publica 'l teu casament:
¡ay de tú si feya públich
ton secret y 'l meu secret!

III

Te faré 'l present de núvia
per amagar mas racansas:
aquell Crist d' aquella creu
que vá escoltar tas paraulas

IV

Malgrat que 't trosseji l' ánima,
per molt que 't sápiga greu,
lo tindrás á ell en els brassos;
mes á mí en lo pensament.

V

Mira si 'n déu ser de gran
y clement la Providencia,
que ab tot y ton crim permet
que una mare 't benehesca.

S. GOMILA.

CANTARELLAS

D' alló que vas demanarme
no te 'n refiis, nineta,
que 'l téu pare es alt y gros
y tinch por de una *galeta*.

—

¿Perqué rich aixís, preguntas?
La resposta es molt senzilla:
es que penso ab la carbassa
que 't van donar l' altre día.

—

Com qu' ets tan interes ada
y 't domina tant l' enveja,
en lloch de darnos las mans
val mes que 'ns donguém l' esquena.

J. ALAMALIV.

En l' EDEN CONCERT (per *F. Gómez Soler.*)

En bonas mans está 'l pandero.

¿QUÉ NO?...

Que no te 'l daré, m' aymia,
que no te 'l daré, m' has dit:
calla per Deu, vida mía
y conta ab ell tot seguit.
Qu' es ta cara prou hermosa,
y es lo téu cútis prou fí,
perque no besi la rosa
de tas galtas de carmí.
Si 'ls teus ulls com dos sols, grossos,
é imantats son tan bonichs,
si 'ls cabells com fils d' or rossos,
de tas trenas son tan richs;
si es tan mona ta boqueta
ab lo marfil de tas dents,
y 'ls llabis amoroseta
de nácar y mel los tens;
si ta imatge n' es tan bella,
y 'l téu cos es tan diví;
si tota tú ets maravella
é imatje de un serafí;
¿per qué sols una alenada
per guardar com un recort

CARNAVAL DE ROMA

PIERROT (per *L. Romanyach.*)

no has de rebre de mí, aymada,
sortint com surt del méu cor?
¿Per qué jo, videta mía,
ab goig no te l' haig de dar,
y per qué tú ab alegría
de mí no l' has de aceptar?
¿Tal volta algú t' ha fet veure
qu' es per mals fins tal acció,
qu' es taca que no 's pot treure
que no se 'n vá ab lo sabó?
¿Tal volta la téva mare
que no ho vol de mí t' ha dit,
y com ella lo teu pare
potser també t' ho ha prohibit?
Acás creus que jo finura
no tinch per dartel com cal?
¿acás tems per ta hermosura?
¿acás tems de mí algún mal?
Que t' ho callis jo permetre
no puch, pots créureho, mon bé,
y puig que te 'l vaig prometre
't juro que te 'l daré.
Te 'l daré sí, per la pena
calmar que bat dins mon cor:
te 'l daré perque tú nena
ets ma vida y mon amor.
Y te 'l daré á la francesa
ó á la espanyola tan sols....
te 'n daré per ta bellesa
una dotzena si vols.
Sí, te 'ls daré.... no 't sofoquis,
te 'ls daré com ja ho veurás,
¿sabs perqué? per que t' hi moquis
y 't netejis ben bé' l nás.

J. BOVER CASELLAS.

EN HONOR DE LA DIFUNTA

Un subjecte visita á un amich que ha perdut la dona y 'l troba tocant la flauta.
—¡Bé, noy, bé—li diu.—Jo venía á consolarte y veig que....
—¿Qu' es lo que veus?... ¿No sabs tú que la pena 'm devora?
—Y t' estás tocant la flauta!
—Si; pero no toco mes que marxas fúnebres.

PERE CARRERAS.

EPÍGRAMAS

DE LUCRECI.

Sempre, infelís, renegas de la vida
dihent qu' es ruda carga y llarch calvari....
Y al punt que 't sents malalt, vas desseguida,
la *prórroga* á buscá á l' Apotecari.

E. V.

—

Era tan gandul en Mas
que quan algú li pegava
ell may del mon s' hi tornava
per no haver d' aixecá 'l bras.

J. TORRES.

¡TU RAY!...

Cansó de beneyteria.

ENDREÇA

Reyneta de casa
que á tots enlleminas,
¡el front may ajupis!
¡Tu ray qu' ets pubilla!

I

La séva naixensa
fou cosa may vista:
plorá.... per postura:
rigué.... per fer riure.
La Tuyas, llevantla,
va dir qu' en sa vida
criatura tan mona
volca la n' havía.

II

¡Quín viu de miradas
xuclant de la dida!
¡Quins ayres mes nobles
ja desde petita!
May altra criatura
mes blanca, mes fina,
mes viva y mes llesta
tragué mes florida.

III

Gronxada desperta,
bressada adormida,
en ella 'ns miravam,
per ella 'ns foníam.
Al férsens grandeta,
á doll las joguinas
aixís que la 'n veyam
un xich entristida.

IV

Princesa de casa,
mossotas de vila
secantse d' enveja,
d' aprop en fugían.
Melló: á vora nostra
aixís la 'n teníam
sens véurelin mácula
de noyas poch finas.

V

Com ella á costura
cap altra aprenía:
¡tothom ponderava
sas feynas pulidas!
Eu va feyan corre
las llenguas malignas
que, no ella, la mestra
sas trassas lluhia.

VI

Perque de «senyora»
el tracte desitja:
perque se 'ns carteja
ab gent ilustríssima;
Perque defuig sempre
plebeyas amigas,
li diuhen «¡inflada!»
¡Brau cas que 'n farían!

VII

Enveja punxayre,
rabiola maligna:
¿que fós com las pobras
externas voldrías?
¿Voldrías mirarla
taujana y senzilla
tinguent pubillatje

JUSTA REFLEXIÓ DE UN *XANXAS* (per M. MOLINÉ.)

—*Vacha*, que los días de gala, tan solo por la pena de tener que *trechinar* este casco tan pesat, el *Achuntament* debería darnos un ralet de plus.

NOTA ARTÍSTICA (per A. FABRÉS)

Cap d' estudi.

de trenta mil lliuras?

VIII

¿Voldrias guaytarla
confosa á la pila
que, á plassa, per collas
hi fan las fadrinas?
Abans d' eixa afronta,
primé 't moririas.
Si ells trían d' entre ellas,
tú d' ells deus fer tria.

IX

¿Qué dius? ¿Que 't fas vella?
¿Que, mentre 's maridan
las tévas companyas,
tu 't quedas per tía?
¡Y qué! Reflexiona
que, may envilida,
del téu pubillatge
deus ser sempre digna.

X

¡No 't dónis! ¡Espera!
Diner diner crida.
Si á un rey una noya
mereix, y ell fa fira.
Tu, reyna de casa,
mereixes.... ¡Pró. filla,
sosségat! Tos pares
ja veus com t' estiman!

TORNADA

Reyneta adorada
que á tots enlleminas
¡no ploris!.... ¡no ploris!....
¡Tu ray qu' ets pubilla!

J. RIERA Y BERTRÁN.

REFRÁNS APEDASSATS

Es más costoso alimentar un vicio... que criar una dotzena de gallinas.

⁂ *Detrás de la cruz...* hi ha la dona.

⁂ *Quien da pan á perro ageno....* senyal que n' hi sobra.

⁂ *Dime con quién vas....* y 't diré si 'l conech.

⁂ *Quien bien te quiere....* que 't deixi algun duro.

J. B. Y S.

TENÍA RAHÓ

Un pare molt religiós va per examinar als seus fills de *Doctrina cristiana*, y ab lo desitj de estimularlos els diu:

—Al que primer me diga quins son los pecats capitals, demá 'l portaré al teatro.

Un dels xicots respon molt amatent:

—Jo ho sé: els pecats *capitals* son los que produheixen *interés*.

PERE CARRERAS.

ART RURAL (per A. SOLÀ)

Estudis pera 'l quadro «*La Mitj-diada*.»

LA CASSERA DE L' OS

(HISTORIA QUE 'M TEMO QUE NO ES VERITAT)

Formava 'l poble un sol carrer. Un carrer carretera, llarch y polsós, llarch y blanch, blanch, d' un blanch escrostonat. Un carrer de casas baixas, aixamplantse una mica al mitj, perá deixar puesto á una plasseta, ab dos plátanos polsosos, la casa de la vila també polsosa, l' estanch, faixat d' un vermell y groch també polsós, y ab dos ó tres gossos prenent el sol ajeguts á la pols.

Entrant per la part de baix semblava un poble deshabitat. Ni una ánima pels carrers, ni un cap per las finestras, ni un crit de criatura en lloch. Un xich endins, se sentia 'l dring del martell sobre l' enclusa, un martelleig ensopit portant un compás com si bressessin, un soroll trist de metall cantant el cant de la mandra; després se trobava un boter escalfant un fons de bota al mitj de la carretera; després l' iglesia, ab la fatxada per fer, una porteta, un óvol á dalt plé de nius de orenetas prenent l' ombra, dugas campanas, y al costat la rectoría ab l' única persiana que hi havia en tot lo poble. Trobavas després la plasseta aquella, alguna figura que atravessava la vía, y sempre la carretera, y sempre 'l sol; un sol cayent á plom fent batiments de violeta del clá, un sol tossut aplanantse sobre la pols y fentla vibrar com pólvora de la terra.

LA FUTURA ENSEYANSA—Historia profética per *Apeles Mestres*.

—A veure, noy, ¿qu' es aquest llibre que portas?

Quan passava algun carro ni menos se despertava 'l carreter, com si 'l poble no hi fos; seguía dormint dalt de l' estiva, confiat ab el saber de las mulas que apartavan ab el morro á las criaturas y als gossos ajeguts; cantavan els cascabells ab veu trista de combregar; sortían las moscas de cada casa y seguint la baluerna arribavan al hostal moscas, carreter y carro, entrant per un portal de mitj punt, ample per passarhi tots plegats sense empentas ni destorbs.

***

Era l' hostal de aquells de gran amplaria per enquibirhi tot lo material de tránzit de personas y bestiá, avants de enjegar els carrils: concorregut allavoras per lo bo y millor del personal de carretera; plena sa amplaria de mulas y caballs separats per miras de celos y rancunias de bestia á bestia; plena la golfa de grá y palla, las parets de vestits y collars y cofias de cada día y picarols y borlas per las festas de precepte; la cuyna plena de pisa, fum, olor de costellas y crits entrevessats de carreters dihent paraulas so breras per adorno de la conversa, y xiulets y veus de mando y cossas y moviment de orellas, per tot arreu, allavoras; y

EN LA MAR (per N. VÁZQUEZ.)

Els que hi disfrutan.

LA FUTURA ENSENYANSA—Historia profética per *Apeles Mestres.*

—¡Hont s' es vist, llibrots de Ciencia! ¡El Fleury, el Fleury!....

--¡Y á fora aquests mestres impíos!....

ara desert, quiet com convent abandonat, mes ample que may per la buidor, vestit ab parets gastadas, ahont ressona la paraula com dins de un celler sense botas.

Al entrar, se trobava 'l gran pati per despullar el rengle de mulas y deixá 'l carro aguantantse ab els *descans* ó bé posat de mans á terra; un porxo á dalt, plé de cosas sobreras de llavoras, deixas de temps felissos, rovelladas y arnadas, penjant ab color de golfas; per terra, una cassola voltada de gallinas, un cadell cuniller, moll d' ulls y aixut de roba, ab mes morro que carn, surtintli mes ossos á la esquena dels que li entravan per una boca de peix, y ab un pegat al front per curarse 'l garrotillo, y burdant y reculant tot remenat la qúa escapsada de naixensa; alguns ánechs garrells prop del femer y un abeurador de pedra llarch com sis tombas romanas y aixut per sempre mes, ab senyals d' humitat dels temps aquells de tragí y feyna y riquesa de la casa.

Un cop lliures las mulas de la carga, nuas de pel á pel com el dia que van neixer, entravan cap á dintre seguidas de las moscas, fins al estable que 's trobava á ne la fosca de dintre. Allí la menjadora era llarga com

EN LA MAR (per N. VÁZQUEZ.)

Els que hi traballan.

LA FUTURA ENSENYANSA—Historia profética per *Apeles Mestres.*

D'ara en avant la ensenyansa correrá á cárrech nostre!...

Y la joventut s' anirá transformant...

Fins á posarse á tó....

aquell abeurador, llarga per menjarhi de través quaranta mulas ab els seus caballs corresponents y la familia; llarga, sí, pero sense estoballas ni *pienso* ni pensar, á tall de taula desparada, buyda, com regaró sense aygua fet de fustas podridas; per terra palla *antiga* y pel sostre un teixit de trenyinas com sostres de la Albambra, com artesonats de blondas, com bambalinas de pols y estalactitas, flonjas, espessas, unas com panyo, altras obertas com parayguas, algunas aguantantse ab estribos lleganyosos que venían de lluny com per passarhi la maroma, altras brodadas com puntas de Ruen ó de Brusselas, y totas ab l' aranya á dintre, vigilant aquellas moscas que arribavan á coll y bé de las mulas.

Un cop aquestas entauladas, los carreters passavan per la cuyna, negra com una cambra de un mort de nomenada, y anavan al menjador gran també y desmantelat, ab l' altra menjadora de personas, mes llarga encare y ab mes puesto, perque s' hi podia seure á cada banda, pero sempre buyda y extesa y plena de virám per sobre, passejants'hi de viu en viu y no rostida com avants, quan el *carril* malehit no passava y no hi havía trens mixtos ni de carga.

De aquell temps no 'n quedava mes que la vella, arrupida tot lo día vora l caliu d' aquell escalfapanxas negre; uns restos quasi vius de persona, entretinguts á la terra per descuit de morirse: un lligament de nervis voltats de arrugas vorejadas d'altres nervis ab mes ossos á dintre que 'l cadell; una fantasma, parlant sempre del passat, del temps de tránzit, de l' era carretejable, á n' els pochs carreters que s' hi aturavan encare.

REVISTA DE SALONS (per J. PANDO.)

«Sirvió el té la señora de la casa, que hacía de *doncella* á las mil maravillas.»

(De qualsevol periódich de la goma.)

LA FUTURA ENSENYANSA.—Historia profética per *Apeles Mestres*.

Y la llum de la fé brillará sobre la benaventurada Espanya. *Amen.*

Un día per etzar n' hi havía set ó vuit posats tots plegats en un recó com un pilot de bescambrilla. Un d' alt y gros, ventrut de per tot arreu, grabat de cara y de orellas, arremangat fins als colzos y guarnit ab dugas patillas retalladas á la cara com dos camps de rostoll; un altre de magre y cama-prim, presumit de pantalons, ab el clavell á la orella plé de pols, ab trenzillas á tot gasto y un cor de cuiro á n' els colzos; un altre de montanya, ab gech curt y barretina, mes moreno que tothom, mes sapat, mes ample de pantorrillas, y ab mes clatell; un d' Aragó, calsa-curt y ben faixat; un del Plá, y tres mes del rengle y del gremi de carreters.

Feya rato que havian acabat las provisions de boca, y estavan escurant los recons de la beguda; un diná fet de cosas fredas: tomáquets capbussats entremitj de fullas d' escarola, á sobre d' olivas secas y antigas, guarnidas de estirgassalls de un bacallá que havia passat mes temps sobre la terra que á las fondarias del mar: arengadas ab mes rovell que peix, ressecas y corsecadas de anar pels recons de la cuyna; un ví del any, y molt pa del any passat; atmetllas torradas de *allavoras*, y pa altre cop, y un trago mes per aixugar la set que dona la carretera. Feya rato qu' havian emprés la conversa, y anavan las paraulas mes floridas taula avall; els xuichs petava com la tralla, y no quedava puesto per enquibirhi paraulas de tan plena que quedava la conversa y atapahida dels renechs mes capritxosos; quan tot de un plegat aquell cadell de la porta, aquella bestia nerviosa, aquell tramat de nervis ab qua, va fer un crit de criatura que s' ofega, un crit de quint acte de tragedia, un crit de terror com si li haguessin enclós el morro ab una porta, un crit llarch y estrident d' auxili, que va aixecar als carreters com un sol home, y els feu corre tots d' una al patí gran de l' entrada.

***

Era mitj fosch, la llantía del portal s' havía mort per falta de beguda, y á la part de fora, esperant que 'l cadell callés y 'l sentissen, hi havía un bohemi demanant entrada

NOTA DE TALLER:—*Una modelo de un Lluch*, (per F. Flo.)

—¿No 'l sembla que posar per aquesta classe de assumptos no fá per mí?

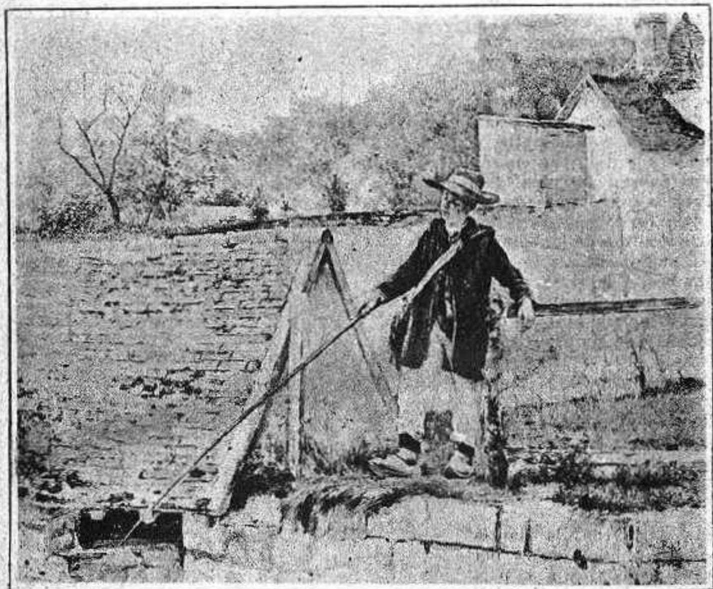
al hostal, seguit d' un os, qu' era 'l fulano que feya moure tanta brega. Era 'l bohemi un home de aquells que segons com se 'ls mira semblan tenir vint anys y segons com cinquanta; moreno ab llustre, ab llustre á la pell y á la roba y sobre tot á las civellas; d' ulls negres com dos forats de gatonera; de nas tirant per ample y llabis molsuts á sota; de cabell llarch y ondulant, verge de pinta, y ressegúit pel per pel de pomada sense olor; vestit com el pare de Mignon, pero ab roba mes bruta y sense trenzillas á las calsas, y anava arrossegant els peus, cansat de portarlos á sota. En quant al os era un os lo menos os possible, manso com una persona, desplumat, mústich y trist, sense unglas ni caixals, y quasi sense genivas, ab una duricia al morro de tant temps de portarhi la cadena, ab un bossal per enganyar á la parroquia fent veure qu' encare podia mossegar, ab un trosset de qua estantissa y pelada com un morro d' elefant; tan plé de pols tot ell, que semblava un os blanch anat á menos que no havia fet el creixent, y que 'l duyan de terras fredas á terras mes tebionas pera curarli una anemia de náixensa.

Va demanar entrada 'l bohemi y va treure 'l morrió á la fiera, ab cert esfarahiment dels carreters, que la miravan de lluny, ab el respecte que imposa sempre una bestia forastera; va fermarla á la porta ab la mateixa cadena del morro, y tots plegats van entrar á dintre á veure menjar al bohemi que duya la gana de temps y va despatxar el sopar en un obrir y tancar de boca.

—Mestre, deveu venir de molt lluny—li va dir el carreter de las patillas.—De molt lluny,—va respondre 'l bohemi, ab un catalá atravessat de moltas llenguas.—L' os y jo havem seguit mitja Europa, y ens toca seguir l' altra meytat si no tenim cap desgracia.

—Si qu' haveu de seguir terreno.—Per ara á mí no 'm falta el dalit y l' os es jove. —¿Voleu dir qu' aquesta bestia es de durada?—Miréu, minyó, el meu *compañero* tal com lo veyeu sumis á l' obligació, y d' un carácter assentat, quan te algún in-

LA PESCA (per CLIMENT PUJOL.)

Pescador de canya, mes pert que no guanya.

Un sindicat de capitalistas. (Fot. de *A. S. Xatart.*)

comodo que s' hi valgui, es capás de fer frente al que l' empayti, y menjársel de crú en crú, sense escupirne un osset, ni 'l mes petit tendrúm, ni la torna dels cabells y las desferras.

—Y donchs qué menjan persona á tot gasto aquest bestiá? va preguntá el del clavell.—No 'n menjan sempre, perqué no sempre 'n poden menjá. Pero més de quatre vegadas li he tret criaturas dels dits, y fins cossos grans á n' el moment de emportársels á la boca. Axió de l' os es una cosa tan refiera, que no mes tastan virám de pel ó bé d' escata. Res de verduras, ni rostits, ni costelletas, ni arengadas, ni menjars flonjos; caball, gos, ciervo, singlans, y algun gatet per compromis á falta de cassa major. Doneuli els requisits que volgueu y vos els despreciará per un tros de pantorrilla.

—Déu me 'n guart de donarli, va dir l' aragonés. Es la prenda qu' al meu poble ne fem mes cas. Y escolteu; ¿ahont las aneu á cassar aquesta mena de bestiolas?

—Hi anem als boscos del meu país. Allí, al punt de la una, esperém que dormin sota un arbre, perque fan la mitjdiada com las personas d' edat; vigilém que no vigili la familia, y un cop inspeccionat el terreno ens hi acostém de puntetas, y.... ab una xarxa espessa, els lliguem de modo y manera que no puguin cridar ous á vendre. Un cop á dins, encare no s' distreuhen una mica se 'ls hi forada el morro ab un ganxo, se 'ls carrega la barra á coll y vinga ballar de malgrat, y garrotada fins qu' els tením avesats á rebre, qu' es cosa que costa molt de avesar á las bestias y á las personas.

—M' estimo mes tractá ab las mulas, va dir el carreter del cor als colzes. Al menos las nostras bestias no 'ns fan veure ab un afront d' esmorsarse un peó de carretera. Si aquest os fos méu, 'l posaría á la llarga y li ensenyaría á viure. Vaya uns génits, ab aquell posat de manso que tenen. No 'm dongueu subjectes que tinguin

la fesomía enganyadora. Lo pá pá y el ví, ví; y si la bestia te alguna queixa que la digui al davant de la persona interessada.

—No 'm feu cremar, carreter; ell es noble y no mossega si no te de mossegá, y l' afront que li feu, ni jo ni ell l' aguantém. Aixó de la cara enganyadora no li diríau á la cara sense que us clavés una unglada feridora.

—Lo que dich al darrera, ho dich al davant, y no reculo.

—Carreter, mireu que 'l crido.

—Crideulo tant com volgueu.

—Donchs, ara m' agradará sentirvos davant del interessat, va dir el bohemi. Y se 'n va anar cap á l' entrada, á buscar l' os, ab sensació de tota la concurrencia, que posats drets ab las trallas, esperavan el careig de l' ofés y l' ofensor, no sens temor de tenir quatre paraulas, ab qui no coneixían ab franquesa.

***

¡Valgam Sant Antoni Abat! L' os havía fugit. El bohemi va fer un crit pitjor que 'l del cadell no feya gaire. Sens dupte el morro havía cedit, esquinsantse, després de tants anys de sótregada, y lliure la bestia d' aquella arracada d' indio, se 'n havía anat á la montanya á guanyarse la vida p'el seu compte, menjantse carreters y criaturas y fent malbé la vianda. Lo bohemi estava groch com San Francisco, no sabía ahont anar, plorava la destrossa que faría aquella bestia calavera; veya 'ls hospitals plens de gent mitj rosegada, las camillas anant y venint per la carretera, las mares plorant y ell pagant multas á guarda boscos y á mossos de l' esquadra; y els carreters esferahits també y renegant mes que may, buscavan armas de foch pel menjador, pels armaris y fins per las menjadoras y no trobant mes que 'l ganivet de la taula. Ab ell y quatre trallas, van surtir á cassá la fiera.

Lo soroll que van moure á n' aquell poble, no 's pot descriure. Los homes tancavan las donas á casa; l' arcalde donava órdres desde dalt de la finestra, l' agutzil buscava armament, l' apotecari molía polvos pels sustos, el metje preparava venas y desfilas de cotó ben fenicadas, ploravan fins las criaturas de pit, y 'l jovent despertava á tothom y 's despedía de casa, ab el cor noble, content de desllurar el seu terreno d' aquella bestia maligna.

Ja dividits en guerrillas, corrían uns per las montanyas; ja d' altres anavan á surtir despreciant l' existencia; ja arribavan noticias contradictorias, ja 's preparava mes armament y mes municións de guerra.... quan del hostal, sortint la vella aquella que dormía á la llar, escabellada y com boja, va cridar:

—«Correu minyons, tením la fiera á la cuina.

***

Tots hi acudiren, y poch á poch es van acostar agrupats, van formar el quadro, y van mirar ab grans precaucións per la reixeta.

L' animalet s' havia menjat la carn d' olla rescalfada, y buscava mes vianda á n' el armari. Tenia gana. L' olor de las costellas, las grans privacións de la vida, l' anar pel mon l' havia représ de tal modo, qu' havia anat á fer un bossí, com l' home mes campetxano deixantse de rahóns y fieresas.

Un cop se va veure sorprés, se va avergonyir en un recó, llepantse 'l morro encare brut de pilota y no va dir ni una paraula, mentre 'l bohemi tirantli la cadena al coll, va dir cridant als carreters:

—No tingueu por, caballers. Per ara he pogut dominar la bestia fiera, sense que corrés la sanch á n' el poble. Gracias al meu valor, avuy han nascut un futral de criaturas.

SANTIAGO RUSSINYOL

CAPRITXO ZOOLÓGICH

ENTREBANCHS LLINGÜÍSTICHS

(EN VERS)

Pols pels plats, Paula, no 'm plau
¿vols que 't planti plantofada?

Planta plana al punt la punta,
y pel plat pela patatas.

—

Lo que 't dech, Dach, dich qu 'es poch
y com te dich no soch rich,
si no t' ho pach en un pich
t' ho pagaré poch á poch.

—

Agafa aquest garrafó
ben agafat,
y quan agafat lo hajas
dúlo á Garraf.

—

L' Enrich Roch qu' es vell xaruch
prop del foch dorm com un soch:
está sech pitjor que un ruch
y ¡jó 't toch! no tinguent such
et dich qu' es fort com un roch.

—

Tu tens tants tantos, Tonet?
tente compte ab tonterías...
Ton, tu sempre tentarías
y no tens tan segú 'l tret.

—

Si la sanch s' encén tinch son,
tanta tinta, tinté, t' unta,
qu' en Quim canti allá á ca 'n Ton...
¿Qu' es que diu tanta pregunta?

—

A mi si que re mi fá
si fá sol ó si no 'n fá.

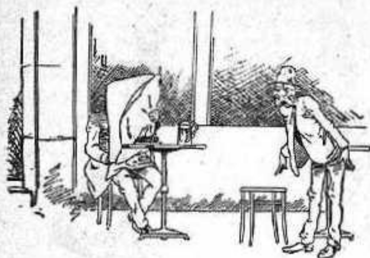

—

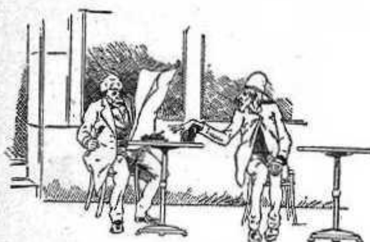
Pasta un pa molt mal pastat
á la pastera en Pastó;
y aquest pa pastantlo jo
no es pas tan empastifat.

J. CAPDEVILA.

EN LA CERVESERIA.—Qüento viu per *A. Soler.*

—Me vol permetre, caballer....

—Qui calla otorga. Quan no diu res, senyal que m' ho permet....

—¡Aixís un altre día no 't pendrás certas llibertats.... mort de gana!

L' URBANITAT

Ho exigeix la societat
y no hi há mes, s' ha de fer.
Lo primer de lo primer
avuy es l' urbanitat,
puig un sufreix incomodos
sentint á dir cada día:
—¡Qu' es faltat de cortesía!....
—¡Qué ordinari! ¡Qué pochs modos!
Y, aixó 's diu moltas vegadas
á quí per lo general,
se presenta natural
sens formas exageradas
y que 'l desitj no l' assedia
de figurar mes del qu' es
ni presumir, ni que.... res,
no li agrada fer comedia;
per que si es cert que la vida
es comedia permanent
hont s' hi veu cada moment
una escena divertida,
á tal extrém s' ha portat
aquest afany que existeix,
que casi tothom pateix
d' un excés d' urbanitat.
Proba al canto: vostés van
pel carrer, dos se saludan
y la conversa no mudan
mentres s' están saludant:
—¿Que tal, senyor Salvadó?
—Moltas gracias, bé ¿y vosté?
—Gracias; ja ho veu; jo també....
—¿Y en Quimet? Gracias; molt bó.
—¡L' Elvira deu se una dona!
—Moltas gracias; sí, creix molt.
—¿Y l' Enrich?—Gracias, un sol,
tot pastat á la Madrona.
—¿Vol veni á passejá un xich?
—Gracias. Me 'n vaig á diná.
¿Si es servit?—Gracias, dará
molts recados á l' Enrich.
—Moltas gracias; pássiho bé
—Celebro de véurel bó.
—Moltas gracias—Servidó.
—Expresións á la mullé.

. . . .

Donchs aquets diálechs tan mansos,
son verdaderas desgracias.
¡Que vol dir *gracias* y *gracias!*....
¡Romansos! dich jo ¡Romansos!
Ab tant y tant cumpliment
que arriba á passar de mida,
s' enjega cada mentida
que fins lo més sério ment;
ó sinó, ho vaig á probá:
Un necessita un favor
d' un gran amich que de cor
díu qu' en tot lo servirá;
donchs agafa paper, ploma
y escríu quatre mots de lletra.
«Apreciat amich.... etcétra....
Ja sé que tú ets un bon home.
Lo meu estat es fatal
y 'm treurías bé d' apuros
si 'm deixavas quatre duros,
puig me trobo sense un ral.
Dispensa la llibertat
que m' hi prés en dirte aixó.
Disposa d' un servidó.»
—Aqui 'l nom—y s' ha acabat.
L' endemá, ja reb contesta
per carta del gran amich,
y apesar de ser molt rich

a resposta es com aquesta:
«Inolvidable amich meu:
ab gran alegria meva
he rebut la carta teva.
Estás bó ¡gracias á Deu!
Donchs si, no 't pots figurar.
l' inmens goig que jo tindría
en eix moment, si 't podía
los quatre duros deixar;
pero, noy, dech advertirte
que no puch, de sério ho dich:
Per xó queda 'l teu amich
disposat sempre á servirte.»
Vaja, ¿No es comedia aixó?
Disposa, ¡mes no demanis!
Servidó, ¡pero no manis!
Y encare 's díu servidó!....
Es fórmula, dirán, res;
pero 'l que fa aixó es un pobre.
O bé la fórmula sobra
ó bé faltan los dinés!
Un altre cas que ab frecuencia
sol passá entre gent de tó,
d' elevada posició
d' urbanitat y decencia:
Un amich fá una visita
y 'l visitat díu formal:
—¡Entra! ¿Donchs y aixó? Qué tal!
¡Véuret tan poch fins m' irrita!
¡Ets molt escás de vení!...
¡Ditxosos ulls! ¡quin company!
¡Casi bé ja feya un any
no t' havía vist per 'quí
Sempre es l' alegría meva
veure als amichs; puig ja sabs
que t' estimo, no hi faig taps;
aquí tens la casa teva!
S' assentan, passan un quart
reiterantse 'l bon afecte,
y.... d' un modo aixi indirecte,
l' amo díu que té un xich tart.
Surt l' amich al cap de poch
y diu l' amo al criat:—Te mano
que si torna aquest fulano,
li diguis que jo no hi soch.
Y d' aixó n' diuhen modals,
urbanitat, cortesía?
Donchs jo molt milló 'n diría
costums d' homes informals.
Y es per tot. Per tot arreu,
veureu que ab l' urbanitat
se fá cada disbarat
que fins vos admirareu.
Un encén un misto.—¡Encengui!
—No; encengui vosté primé.
—No, home; primé vosté.
—Tingui, vaja.—No, home, prengui....
Y aixi entre 'ls joves lluhits
l' urbanitat tant s' esbrava,
que vé que 'l misto s' acaba
y el fulano 's crema 'ls dits.
En la taula es lo mateix:
—Prengui vosté.—No senyó'
—Prengui, desprès pendré jo—
—No, no; vosté se serveix.—
Aixi 's fán mils escrafalls
armant tots la mar d' embulls,
mentre 's menjan ab los ulls
ab un plegat, tots los talls.
¡Vaja, qu' es un matament!
per un pás, una paraula,
en lo carrer y en la taula,
per tot hi ha 'l seu cumpliment.
—Molt servidó de vosté!
—A n' als peus de la senyora!
—Igualment, soch servidora!
—*Au revoir*—Que ho passin bé!
—¡Que 's conservi!—Estiga bó!
—Mil afectes!—Expresións!
—Recados!—Estigan bons!
—Disposin d' un servidó!
—Repeteixo! Fins demá!
—Guardis del aire!—Cuidado!
—No vol pás cap més recado?
No ha de fer més que maná!

. . . .

Aixi sempre fent los gansos
carregats de tonterías,
per 'xó jo dich tots los días:
¡Romansos, no mes romansos!
L' urbanitat que més fila
y que val tot un tresor,
es tenir ben net lo cor
y la conciencia tranquila.

EUSSEBI BENAGES.

¡UN VIUDO DE FRESCH (per M. FOIX.)

—Ves com m' ho faig sense la dona!...
—Ay, ay ¡cóm t' ho feyas avants de casarte?

NOTA DE TARDÓ

(*Ilustració de* S. Tussell)

I

Ahir, al cayent de la tarde, encare prenía 'l sol boy assentat en lo padrís de la plassa de l' iglesia, fent corre ab lo bastó y maquinalment, las fullas secas que allá anavan á raure del ja despullat hortet de la rectoría.

De tant en tant, á un cop de tos seca, nerviosa, que li aturava 'l bastó, rodava 'l cap desesperansadament y deya:

—Aquest ofech m' acaba, y quan las fullas malaltejan.... ¡qué hi farém! en aquesta edat també no mes fem nosa!...

Y s' anava á aixecar quan lo senyor Rector, passant prop d' ell y tocantlo lleugerament en la espatlla, va dirli:

—Bon avi, lo sol s' en va; l' hora ja 's refreda y 'ls llensols tebionets son de mes bon regent que no la rellentor de la vesprada.... Sopar, lo rosari, y.... al llit....

—Si, pare capellá, vosté ho endavina.... ¡aquesta tos!....

—Cuydéuse y no será res, si Deu ho vol.

—Ell disposi de mí.... Me sembla que se 'm prepara mal cap-vespre....

—Y saludant al senyor Rector, se 'n aná xano-xano cap á casa, ahont lo sol esblaymat encare lluhía en los vidres de la finestra.

¡Semblava que li esperés pera despedirsen!

II

En tot lo sant vespre la tos no 'l deixá en repos ni, com aquell que diu, pera seguir lo rosari.

La seva filloleta, agafántseli á las camas, be 'l posturejava prou com cada día; mes ell l' apartava tremolosament tenintli en desagravi las delicadas manetas entre las sevas....

De cop, ab veu enfarfagada, demaná per anar al llit.

Tot y tenint la cambra á peu plá, conegué que no tindría esma per arribarhi. Estirá 'ls brassos.... y la jova feu un crit que arribá al cor de tots los de la casa.

—¡L' avi se 'ns ne vá!—deya conmoguda al seu espós, mentres lo deixavan en lo llit ab un bleix que feya pena.

Los auxilis espirituals no trigaren en arribarhi.

Lo senyor Rector, que feya pocas horas había parlat ab ell, s' impressioná al véurel tan decaigut, y ab prou feyna tingué temps d' administrarli los últims consols....

Tot d' un plegat, la jove aixecá en brassos á la seva filleta, y, acostantla á la espona del agonitzant, digué:

—¡Fes un petó al avi, filla meva!....

Després la enretirá, y, agenollada, seguí en veu baixa la oració que vora seu lo sacerdot finia....

A fora xiulava 'l vent, las fullas secas cruixían en terra y la nit extenía mes que depressa lo misteri de las sombras.

A. Bori y Fontestá.

FORMALITATS JURÍDICAS

En un judici oral per robo 'l president de la sala pregunta al acusat:

—¿Cóm se diu?

—Fulano de tal.

—¿Quants anys te?

—Divuyt.

—En quin mes los cumpleix?

L' acusat després de fer memoria, respón:

—En lo mes de las magranas.

Lo President:—Que 's nombrin périts agricultors pera determinar lo mes en que va neixer aquest subjecte.

Cintet Barrera y Cargol.

EN UN VANO

POESÍA INÉDITA Y PÓSTUMA

Deixa ¡oh reina! qu' en ton ceptre,
en aquest ceptre de amor,
testimoni de homenatje,
grabi mon nom.

A una senya que ab ell fassis
morirá ton aymador....
Deixa ¡oh reina! que jo enveji
la seva mort.

JOSEPH IXART.

A L' EXPOSICIÓ per *F. Gomez Soler.*)

—Los pintors exposan quadros,
jo m' exposo també allí...
pero ab tot, molt mes s' *exposa*
qui s' enamori de mí.

BALADA

Accessit en el Certámen literari de Sans de 1894.

A D. Apeles Mestres

¡Quín bat-y-bull hi ha al palau!
¡Quánta gent las salas ompla!
parla baix-baixet tothom,
lliscant per la blana alfombra.
La baronesa es al llit
fá ja tres dias avora;
ha parit un infantó
anémich y sech de rostre
y els parents y els coneguts
van á dar la enhorabona.
La partera, en tant, somriu,
y ab má débil y febrosa,
amanyaga al seu fillet
y fins al pit se l' acosta,
y la testa reposant
damunt del coixí de ploma,
comensa á somiar per ell
un demá tot flors y violas.
A dida 'l darán al punt
y trobarán una dona,
que deixará 'l fillet séu
per criá á n' ell com una torra.
Després, quan será més gran,
el tancarán á l' escola
dels jesuitas, á pensió;
després, pel que puga ocorre,
cursará una facultat
ó dúgas, totas á l' hora.
Y quan ja tindrá trent' anys
y haurá enganyat cent minyonas
y haurá jugat y begut
y visitat mitja Europa....
allavors el casarán
ab una noya preciosa,
noble y cristiana com éll,
y com ell, feble y clorótica!
Obra la partera 'ls ulls
y veu que l' infantó plora,
li dona l' aixut mugró
qu' ell pren y deixa de sopte,
y esperonat per la fam
els punys se porta á la boca.
En els salóns que hi há aprop
se sent obrí y tancar portas;
¡Son els parents y els amichs
que dónan la enhorabona!

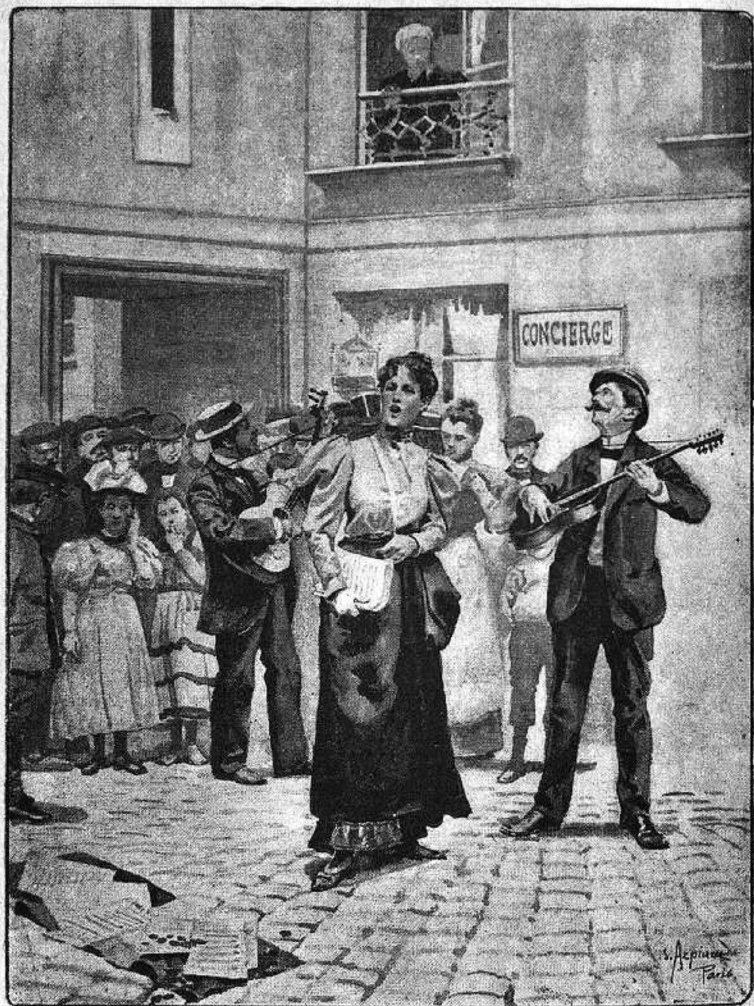
A. Llimoner.

JUGADOR EN VAGA (per *J. Pellicer Monseny.*)

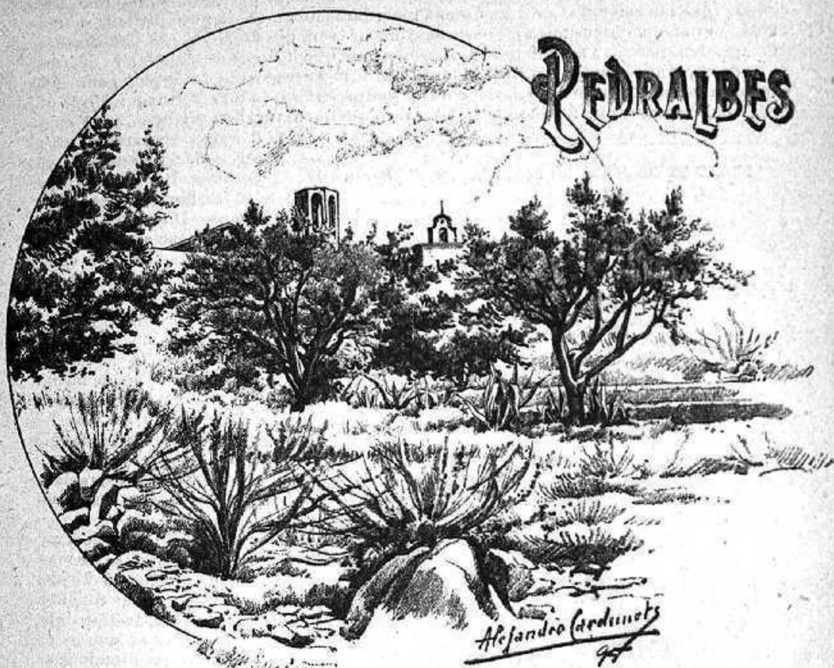

—¡Malviatje! L' Espanya no anirá bé fins que per jugá com mana la lley de Deu, no haguém de tapá 'ls ulls de ningú.

ESCENAS DE PARIS (per S. AZPIAZU.)

Los cantors de patis.—*Eugénie Bouffet* y la séva *troupe.*

Alrededors de Barcelona (per *A. Cardunets.*)

RECORTS DEL ONCLE

Feya rato que hi eram. De brassos á la barana de la eixida, perduda la mirada en la negror d' un cel tempestuós, hont se destriavan en filagarsas més opacas els núvols empesos pe'l Ponent-Mestral que arribava enfutismat fins á nosaltres, vinclant canyissos, capolant fruyterars y enduhentsen per vanguardia ab fressa bullanguera pallas y paperám, fustotas y polsina, no obríam la boca per no interrompre la contemplació d' aquel quadro, grat al esperit per sa grandesa y plahenter á la vista per la eterna sublimitat dels elements revolts.

Al últim descloguí 'ls llabis, ansiós de reempendre la conversa, y ab veu estemordida, com si fós una vibració més de las moltas que acompanyavan al cap-vespre que ja 'ns venía á sobre, vaig dir á mon tío:

—Oncle ¿per qué no us caseu?

—Ets tafaner com una dona. ¿Qué millor per tú que 'l que jo visca sempre lluny del jou? Per tú son els beneficis, que si jo 'm buscava parella, xicas foran tas ganancias. ¿Perqué no 'm caso?.... ¿Perqué no 'm caso?... ¡Bah! Ja ets prou grandassot perque puga desenfarfegarme de molt fato que guardo á dins. A un bordegás com tú, que ja podría tenir un parell de canallas, no cal anarli ab gota de fingiments y postissos. Mira, noy, no es pas que no m' agradin las faldillas, que be prou podrian contarte molts qu' están plens de vida y tenen salut per vendre, que jo en altre temps no he deixat res per vert Encare alguna trona vella del Plá de Bages podría dirte 'ls tantos qu' ha rebut á la meva memoria, quan els capellans de la rodalía cuidavan

á estrellarlas predicant á missa major contra 'l *Dimoni del pont*, aquell diable ab calsas, que las empaytava á totas sense recordarse de que hi hagués justicia de teuladas per amunt y sens mica de basarda dins de son pit de ferro. M' han agradat, m' agradan, pero.... ¡'m fan una por! ¿Que vols que 't diga? Ja no soch lo que era, y cada cop que penso en casarme m' encaparro, m' encaparro, y tot seguit sento una frisansa y una cohentor als polsos com si anés á eixirm'hi una verinada. Dirás qu' ara soch reposat, que á mida qu' he baratat aquella naturalesa ufanosa per l' estat d' avuy aclaparadot pe 'ls anys, dech pensar ab més cordura. Per 'xó, noy; per 'xó 'm fan més frente qu' avans. Dirás que això es la penitencia dels pecats de jove.... ¡tot pot esser! Que las donas aquellas eran capritxos d' un día; qu' ara fora la propia, la meva; que no te punt de comparansa la passatjera caparrada d' un moment á la forsa que fá y la importancia qu' enclou una benedicció surtida de la iglesia.... ¡Ay, noy, quant t' equivocas! Desgraciadament, si ho encerta, ho endevina.

Escolta bé. Aquest any han benehit el terme, donchs vés fins á *Torrent Frescal* y veurás com la filoxera acaba de despampolar la vinya al qui ha pagat totas las lluminarias. La campana d' aquest poble la vá benehir un bisbe ab molta solemnitat; al sendemá van ventarla, caygué 'l batall y esllomá á dos criaturas, y això que d' aspergis no van mancarn'hi y de llatins ne surtían per las butxacas. Quan el Gori del Molí comensá 'l servey de las tartanas, vá haverhi una festassa qu' entre 'ls roquets, sobrepellissos y las platas de crema de la rectoría no vá quedar un pessich de midó en tres horas á la rodona; al cap d' un mes, dia per día, s' estimbavan vuyt personas y 'l carruatje á la *Costafosca*, que al recullirlas, fins els trossos més granats podían garbellarlos ab un cedás. L' hereu Sangonella vá casarse ab la mitjana de ca 'l Cuxot; de pare-nostres y de missas be 'ls ne varen dir,

RECORT DE LA CONCA DE BARBERÁ (per *M. Balasch.*)

Sens haverhi hagut cap guerra,
ab los temps que 's van mudant
aquests tipos de la terra
tots se 'n van!

que fins vingué un canonge de Vich ab un sach curullat de indulgencias, frescas de pochs días, que van repartirlas á grapats per tot arreu y encare al rector van quedarn'hi bona colla per las confrarías y germandats; donchs als dos anys ja pledejavan no sé quins interessos dels sogres, y als tres van comensá uns tarrabastalls ab uns temporals de bescantaments y malas paraulas y ab uns pets de garrotadas de cego, que de la pisa que 'ls ha venut, la Moltona ja cría truja, y avants sols matava mitj porch. Desengányat, noy, jo no vull posarme davant dels que tenen lletras, ni puch desmentir als que 'm farían callar tapantme la boca ab un tros de grech ó de llatí, pero jo m' afiguro que això de las benediccions son com las escopetas, que per bonas que sigan alguna vegada fan figa.

¡Pobre oncle! ¡Quina manera de discorre! ¿Podía may casarse aquell home que sentía lo que pensava y deya lo que sentía? La civilisació de fí de sigle obliga al home á viure en doble; es precís recordar aquell lema qu' enclou la práctica del bon vivant: *una al pap y una altra al sach.*

XAVIER ALEMANY

SOLTER IMPENITENT

A DONYA DOLORES X* X*

Tot el Cassino li deya:
t' estará bé 'l floch vermell.

¿Qué confessi? Sí, no nego
que 'l casarse la Nicassia
'm vá fer tan poca gracia,
qu' estava de furia cego;
que 'm moría, plé d' afany,
sent inmens el desconsol....
pero, Dolores ¿qué vol?
era 'l primer desengany.
Després d' algún temps la pena,
que al cor ofega, minvava
y algo fredament mirava
á una hermosura morena
que 's veya per tot arréu
vestida á l' última moda;
de quí deyan:—«¡Sempre roda!»
—«Per capritxos no té preu.»
—«Gasta no més per vestí
del séu marit la fortuna.»
—«¡Pobre Met, això es la lluna!»
—«Es molta carga un cusí.»
Y jo, filla, poch á poch,
comparant y discurrint,
anava 'l xasco aplaudint
y posant carinyo al floch. [1]
Avuy, que no m' he casat
ab la Rita, la Pepeta,
la María, la Roseta,
la Pura, la Soletat;
que per sort no m' encocora
romántica salamera,
ni 'm mana una pescatera
ab fumillos de senyora;
que no sé un vestit quan val,
ni tinch visita importuna,
ni temo un cambi de lluna,
ni una nit de Carnaval,
encare que poch á poch
n' he tret lo cor destrossat,
més que trobarme casat,
prefereixo portá 'l floch.

N. N.

Per la cópia, J. AMAT.

(1) En l' Ampurdá es ús y costúm dir á un jove, fentli broma, que porta ó li han dat el *flloch vermell*, quan la noya, ab qui tenía relacións amorosas, s' ha casat ab un altre.

UN TIEMPO FUÉ.... (per L. BONNIN.)

—Aquí hont me veuhen, ¿quí ho diría que jo he revoltat mitj mon?

LAS NOSTRAS ELEGANTS (per M. Moliné.)

Plomas, abollats, y bultos...
tot negre, tot trist, tot fosch,
¿saben si aixó es una dona
o be es el cotxe de morts?

CANTARELLAS

No pots pensarte Roseta,
puig no pensas prou encare
lo felís que jo seré
quan enterrin á ta mare.

J. Avelta.

L' ABIM

Bastant perduda,
quasi sens' esma,
feixuga s' alsa
ja entrat lo vespre.
Recorda trista
goigs y tendresas,
jorns de gaubansa,
pensaments verjes....
Ayrada y cínica,
roja de febre,
nafrada l' ánima,
plorant de pena,
sanglotant d' ira,
pe 'l doló opresa,
mossantse 'ls llabis
del món renega.
Tota coratje
sens fré 's subleva
contra 'l despreci,
dol y miseria.
¡Tot ho maquina!
l' atri del temple....
l' hospital.... Ara
veu més depressa
que de sa cara
fuig la guapesa:
queda sens' formas,
tota s' asseca,
son de toch aspre
sas rossas trenas:
jonch que 'l vent doma
lo seu cos sembla;
no té alegria....
¡en la mort pensa
ningú estimantla!....

. . . .

¡¡Pobre Rafela!!

Antonet del Corral.

QUADRET

Una cambra modesta y reduhida,
la noya y lo promés que allí 's daleixen,
la mare que á un costat resta adormida,
lo batech de dos cors que fort glateixen,
un suau remor qu' un bés d' amor delata,
un suspir que de l' ánima deserta,
una súplica, un «¡No!», un «¡Qu' ets ingrata!»....
Y un gran ronch de la vella que 's desperta....

R. Alonso.

CANTARS

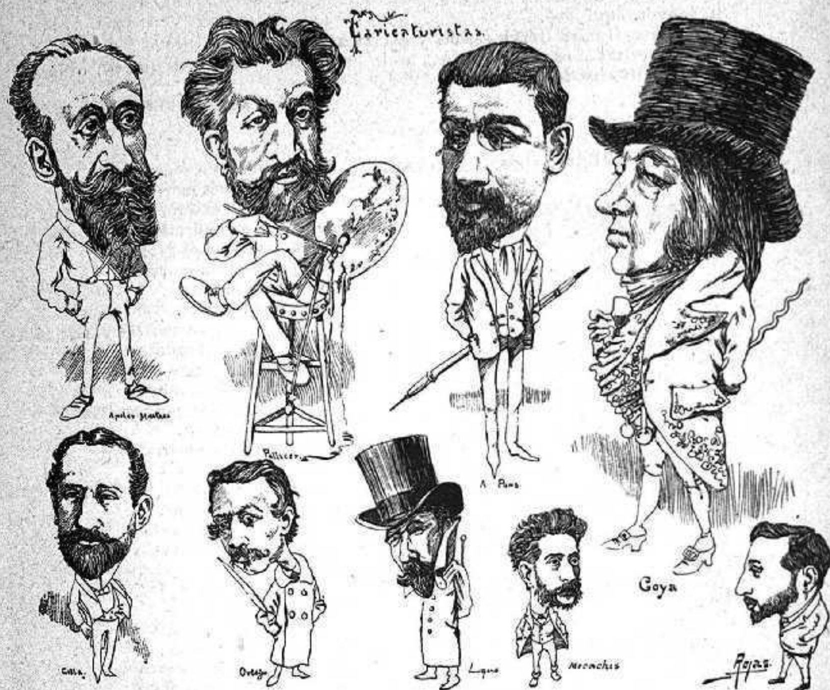
Perque no 't faig cap caricia
dius que no t' estimo gens?
Ara sí que veig que un home
no pot ser massa prudent.

—

Creume á mí, per Carnaval
no 't disfressis pas, nineta,
perque ab la cara que tens
tot l' any ne dus de careta.

J. Casanovas Ventura.

GENT DE LLAPIS (per ROJAS.)

Ja qu' ells posan á tothom en caricatura, just es que hi surtin també. Tal farás tal trobarás.

UN RETRATO

Ja feya estona que parlavan, y no s' acabavan d' entendre. L' un era un pintor, l' altre un foraster. Aquest volia saber com s' ho havía fet l' artista pera pintar un quadro que representava 'l pas del mar Roig, per Moisés, quadro que cridava molt atenció del públich.

—Vosté—li deya—no pot pas haverho vist: quan Moisés va passá 'l mar Roig, vosté encare no era al món. ¿Cóm s' ho ha arreglat, donchs, per pintarho?

L' artista respongué:—Home, no tot lo que 's pinta s' ha de veure.

Lo foraster:—Bah! Deixemho corre y aném á un' altra cosa: ¿qué no podría fé 'l retrato del meu pare?

—Ab moltíssim gust; díguili que vingui.

—Y ara!.... ¿Cóm vol que vingui si fa 27 anys qu' es mort?

—A lo menos suposo que tindrá alguna fotografía d' ell.

—Home, si tingués lo seu retrato ja no 'l faría pas fer á vosté. ¿Y per qué necessita la fotografía? ¿No 'm deya ara mateix que per pintar las cosas no s' ¡han de veure?

—Está bé: 'l retrataré, torni de aquí un mes.

* * *

Al cumplirse un mes just, día per día, 'l mateix pintor tornava á rebre la visita del mateix tipo.

—¿Qué tal, ja l' ha fet?

—Si, senyor, aquí 'l té.

Lo foraster se 'l mira llarga estona y exclama:

—Sí.... es veritat.... es el meu pare.... no hi ha dupte.... Pero ¿sab que trobo? que ab aquests 27 anys ha cambiat molt.

J. Pagés Cubinyá.

PRENENT LA FRESCA (per I. Nonell.)

Es una de las pocas cosas que 'ls pobres poden *pendre*, sense que la justicia hi tingui res que *dir*.

VERSOS FETS PER COMPROMÍS

Si acás voléu que escriga,
amichs meus y companys,
tindréu de receptarme
algun remey avants,
perque ja fa alguns días
que 'm trobo molt malalt.
No tinch dolors de ventre,
ni rodaments de cap,
las camas no 'm fan figa,
no tinch doló en cap bras,
menjo com menja un altre
que estiga bó y trempat
y dormo cada día
deu horas regulars.
Lo metje que 'm visita
ja m' ha desenganyat.
—Si Deu no fá un miracle—
m' ha dit, perdut estás.
Si no mudas de génit
no crech que 't moris may.—
¡Oh, Deu! si aquest pronóstich
se arriba á confirmar!
Es la dissort mes grossa
que pot tení un mortal
viure tota la vida:
tota una eternitat.
—Y ara, ¿qué tens?—vosaltres
vindréume á preguntar,
y jo per satisfervos
us contestaré franch,
¿Qué tinch? ¿De qué pateixo?
Silenci.... Bola vá.
Una terrible nyonya
de mí s' ha apoderat
que cinch minuts no 'm deixa,
no 'm deixa reposar.
Si may la ploma agafo
per fé algun disbarat
ó escriure quatre versos
un xich extravagants,
á la primera ratlla
ja 'm trobo tot cansat,
com un carreter suo,
y lo qu' es mes estrany
cosa que m' ocasiona
sens dupte 'l mateix mal,
que la tinta no 'm marca,
se m' entorpeix lo cap,
lo pols ¡ay! me tremola,
no trobo consonants
y per forsa altra volta
tinch de plegar lo ram.
¡Malehida malaltía
que me 'n farás fer d' anys!
Ho sento, amichs de l' ánima,
trobarme en lo fracás
de no poder complaure
vostres desitjos grans.
Ara qu' estéu al tanto
del meu terrible mal,
molt li agrahiría,
si algú algún remey sab,
que me 'l envíhi prompte;
puig á aquell que 'm treurá
la enfermetat de sobre
li pagaré 'l traball
del modo que á mí 'm pagan
los pochs versos que faig.

Joan Vilaseca.

ACUDITS

Dos soldats que havían tornat de la Habana estavan contemplant una forta tormenta, quan un d' ells exclama:

—Rediós, como *rellampega*.

Y l' altre li contesta:

—*Paresa mantira* que *cuan dose años* que has estado en Cuba no sepas decir: Rediós, cómo *rempalanguea!*

—

Entre amichs:

—Pep, dónam un cigarro.

—Ay desgraciat! també tens aquest vici?

—El vici de fumar, sí; pero no 'l de comprar tabaco. Aquest no penso tenirlo may.

MR. EUGON.

PREVISIÓ

Un senyor trobantse malalt, digué:

—Aneu á buscar al doctor Amiguet.

—¿Vols dir?—li observava la seva dona.—¿No sería millor cridar al doctor Mirarnau? Viu aquí á dos pasos, y té molta fama.

—No.... no.... de cap manera: á n'aquest no li dech res, mentres que 'l doctor Amiguet, may siga sino pera cobrar los 300 duros que de mi acredita, anirá ab molt cuidado de que no 'm mori.

F. S. NAS DE VICARI

TIPOS DE LA COSTA. (Fot. de ESPLUGAS.)

Gent de mar,
gent amiga de sa llar..

Croquis d' una portada de novela per entregas (per *A. Serinyá.*)

—Jesús mio!.... ¡Y este es el hombre que tanto amé!....

A UNA DONA

¿Es dir qu' es cosa resolta
que no 'm vols per marit téu?
¿Es dir qu' estimas á un altre?
¡Vés, cásat en nóm de Déu!
Cásat; regala á un altre home
tots los tresors de ton cos;
pero 't juro que haig de péndren
una venjansa ferós.
Vull gosá en martirisarte;
vull que ab lo cor rosegat
vejis que tot lo que 't passi
es per no haverme estimat.

—

Durant los tres primers mesos
no vindré á entelá 'l téu cel;
pero ¡ay de tú quan jo noti
que 's pon la lluna de mel!
¡Ay quan veji que 'l téu home
deixa de sé espós rendit,
y surt sol y torna á casa
á las tantas de la nit!
—¿Veus?—te diré jo llavoras:—
¿Veus? T' está ben empleat:
tot aixó no 't passaría
si m' haguessis estimat.

—

Ell tindrá una malaltía
de cor, de fetje ó de pit,
y tú haurás de subjectarte
á cuydarlo al cap del llit.
Pórtali tassas de caldo,
dónali 'l medicament,
aplícali unas mostassas,
y, au, sufreix contínuament.
Jo vindré, y á cau d' orella
te diré ab malignitat:
—¡Aburreixte! ¡fastiguéjat!
¿Veus? ¡m' haguessis estimat!

—

Ab los parents del téu home
tindrás disputas freqüents:
entre tú y ell hi haurá *piques*
y us ensenyaréu las dents.
Satirisará 'ls téus gustos,
algúns cops parlará á crits
y hasta impugnará 'ls téus comptes
de sombreros y vestits.
En cada un d' aquestos cassos
jo 'm plantaré al téu costat
y 't diré ab molt dissimulo:
—¡Fort! ¡M' haguessis estimat!

—

Sé 'l qu' es la vida, y no ignoro
que tot lo que apunto aquí
si t' ha de passá' ab un altre
també 't passaría ab mí.
Pero com que tú llavoras
no veurás més que 'l present
mas venjativas paraulas
¡sí te 'n darán de torment!
¡Cóm s' agitarán los duptes
dintre ton cap trastornat
quan jo 't digui y torni á dirte:
—¿Veus? ¡M' haguessis estimat!

C. GUMÁ.

FOLK-LORE MONÁRQUICH (per J. LLUÍS PELLICER.)

«Una vegada era un rey...

»que de gota en gota

A CA 'L CURANDERO

—Bonas tardes tingui! ¿No es veritat que es aquí á casa 'l senyor....

—Si senyora, entrin, entrin que deuhen venir acalorats.... ¿vindrán per en Manel vostés, no es axió?

—Es un senyor que cura....

—Axió mateix. ¿Qué potser no está bó aquest noyet?

—Prou, el noyet ray! El meu marit es el que no vol fer gayre *bondat* y 'l ditxo ja ho diu que qui té mal busca remey y 'l de *casa* ja está fastiguejat de metjes, qu' es un dirli á vosté, tots son una colla de papa-dinerus, y veli aquí que per un ressort havem sabut que aquest bon senyor ... ¿es marit de vosté potser?....

—Mentres Déu vulga.

—Pues sí, hem sabut que 'l seu marit havia fet tan bonas curas y l' *home* m' ha dit: arribat á fer aquest *pás* á veure qué!.... ¿Donsas que no 'l té á casa?

—No senyora, pero no s' apuri per axió que ja 'l trobarém, es á dir, no pot tardar gayre á arribar. Com vosté mateixa compendrá 'l méu marit no té un minut seu, sempre d' aquí y d' allá.... Ara no fá molt que 'l baylet de ca'l Magre l' ha vingut á buscar per un animal que se'ls ha *encortat*....

—¿També cura animals el seu marit?

—Ja ho crech, lo mateix bestias que personas.... Pero entrin y seguin, ¡sembla que vulgan creixer! ¿Donchs te l' espós no gayre bó vosté?

—Ja ho pot ben dir'ho.... li ve d' una gran enquimerada que va pendre. Veurá que vá morir lo meu sogre, (que al cel siga), deixant per arreglar los seus papers; no vá fer testament ¿compren? y axió ha portat tal enrenou entre 'ls seus fills que han arribat á punt d' esgarraparse. 'L de casa que anant á *dreta* lley li pertocaria ser l' hereu perque es el mes gran y aixís també li havia promés en vida son pare, se consolava en fer quatre parts, dugas per ell y las altras una á cada germá. ¡Axió era una cosa conforme! ¿no es veritat? Donchs, amigu, els altres dos no han volgut passar per la proposta de 'l *meu*, la cosa s' ha enverinat á tal punt que no han estat contents hasta posarho en mans de la Justicia y ¿quína te 'n ha fet lo tribunal? Ha vingut y diu «tant per tú, tant per tú y tant per tú» los reparteix el patrimoni tractant á ne 'l mes petit de la mateixa manera que á n' el que havia de ser l' hereu, ni una malla mes á l' un que á l' altre. Afiguris com se li havia d' *assentar* una semblant cosa á n' el meu marit! Donchs, filla, va comensar á posarse la máxima al

FOLK-LORE MONÁRQUICH (per J. LLUÍS PELLICER.)

»omplia la bota.

»Y de gota en gota...

cap de que 'ls germans *escondidament* van comprar al Jutje ¿sab? y no 'l treurá d' aquí; veli-aqui l' incomodo.

—No 's poden agafar massa á la valenta aquestas cosas ...

—¡Qué 'm dirá á mí si hi quedat corsecada *pardicantli;* pero tampoch no 'n treurá res. Veu que 'l meu home es una pólvora, uy!, quan no pot fer passar la seva s' hi enfunda de una tal manera, que, ja veu.... hasta posarse malalt.

—¿Es á dir que fa llit, donchs?

—Ja veurá, tant com llit no senyora, pero que n' hem de fer si de las horas ensá no m' ha fet res de bó. ¡Psé, si ara com ara te mes carns un pinsá qu' ell! Avans d' ahir mateix en havent sopat: ay que tinch, ay que tinch, me li va agafar un atach d' ofech, qu' ell mateix espurnejantli 'ls ulls, ens anava dihent que la seva *hora* n'[era arribada. Ab lo noy, qu' es fill....

—¡Carambas! ¿aquest noy ja es de vosté? ¡Miris que aviat li fará vergonya! ¡pero si sembla encare una noya!

—Ay filla, no es vosté la primera que m' hi pren; pero per axó que compón ara, si m' hi envellit mes ab aquests dos mesos que havém passat, que ab tots los anys de la meva vida. Veu que una servidora ha pujat sempre de mena prima y *graciadeu* no m' ha fugit may lo bon color de la cara, sempre m' han fet vuit ó deu anys menos dels que tinch ... Donchs sí, tornant á lo que li deya, ab lo noy axís que varem sentir aquellas paraulas y al reparar que la cara se li tornava com un *fetje*, 'ns posem á plorar y plora que plora y la sort nostra va esser que una vehina 'ns sentís y que vingués á auxiliarnos, que de lo contrari ab aquell tribull, l' home se 'ns en va sense remissió. Vá venir lo metje y no se quina potinga li va receptar, y no s' afiguri que li hagi anat malament; pero si vol que li sigui franca, jo no hi crech ab los metjes. Repari que quan li vaig pagar la *vasita* me vá cridar de banda per dirme que 'l meu marit estava molt delicat y que si no hi paravam cuidado, un *ataco* d' aquells lo podria portar al *campu santu*; que tot alló li provenía de tenir embussats los canóns de la perdíu y que també anava á riscos de girárseli una tisis. En aquell moment no li vaig dir res; pero jo ja vaig coneixer que aquell senyor anava pera fer *vasitas* y cregui, que 's va ben *ativocar* de casa. ¡Ja 'n fá la cara l' home de casa, de tornarse tisich! ¡Si té mes salut ell estant malalt que tota la *dascendencia* del metje plegada! Ell sí que ho sembla de tisich, qu' está tant *acanyat* que ni la livita se li aguanta á sobre.... com son una lley de senyorots que no mes fan vida de suchs y porquerías! No 'm vuy posar á davant dels que saben mes que jo, pero tot lo que té l' home de casa ho veig tan clar com si ho toqués ab lo

FOLK-LORE MONÁRQUICH (per J. LLUÍS PELLICER.)

»Una vegada era un rey

»que cmplía la bota,

---

dit. Per mes que aquest metje vulga *pintármela*, jo estich ab l' *opanió* que tota la marfuga li arrenca de la *bassa* de las sanchs. ¡Si ho coneixeré jo ab tants anys de tractarlo! Un home *tarrobust* com el meu, roig y sá com un gabaig, vol que pateixi de la caixa ab dos mesos de fer lo *parterot* per casa? ¡Vegi que li sembla! Andemés si, jo 'm recorda que de temps enrera ja li pegavan uns *ancéndits* á la cara, que sempre 'm feya estar ab l' ay al cor, pensant lo dia menos impensat en Llorens se 't fereix de plé á plé.—Lo méu marit es Llorens, si no li havía dit.—Després me ha patit molt de *dessipelas* y granots y això tots sabém que parvé de la massa ardencia de las sanchs, ó sino ja veurá 'l seu marit quan sápiga tots aquests *parmenors*, y això qu' encare no tinch l' honor de coneixe'l, com será del méu paré. ¿No hi está vosté també?

—Gayre be que....

—De tres senmanas á n' aquesta part, y trencant las sevas rahóns, me vá comensar á perdre la gana y *dabalitarse'm*, y jo, filla, que no farás per refe'l!.... Mes viram hi hagués tingut á casa: tota ha anat á ca'n Pistraus. ¡Una hermosura de pollas prenys que enamoravan, li dich!.... ¡Res hi ha valgut! Jo conto que deu tenir lo pahidó endanyat y no li cou prou bé lo que menja, perque en Llorens ¡filla! cada dia s' *encuantra* mes malament y avuy se troba que ni esma té per alsar lo brás. Ell s' hi enfonda, s' hi enfonda... y com mes vá, vá posant un génit!.... ¡Ay senyor, lo méu fill! si no pot sofrir que cap *familieta* li diga res, tant *tractívol* com era avants!....

—Be dona, no 's despacienti.

—Ja ho diu vosté! ¡Ves cóm quedaré jo si ell se 'm mort! ¡Pobre Llorens! Té de pensar que ab catorze anys de casats may havém tingut ni com lo dit xich.... ¡No tinga cuydado que 'n trobi cap més com ell! ¡Pobre Llorens!.... Veu, ahir vaig reparar que....

—Miri, trencant la conversa, ara tenen en Manel aquí: si ja li he dit que estava per arribar de l' un moment á l' altre.... Veyám, veyám donchs si li encertarán lo remey per aquest bon home.... Vés noy, aquesta senyora y 'l nen qu' estonas há t' están esperant.... ¿Qué tal, com ha anat el matxo?....

—Deu los guard!... Bé noya, be; lo que 's diu oli en un llum.... ¿Y donchs vostés m' han vingut á veure? Vamos, vamos tingan la bondat d' entrar.

—Ja ho veu, si senyor, hem vingut á cansa'l un ratet.

—Vol callar!.... Fassin lo favor de passar á n' aquest quartet.... axís.... ja veurá

FOLK-LORE MONÁRQUICH (per J. LLUÍS PELLICER.)

»sense tó ni solta,

»ni poca ni molta.»

ajustarém la porta,.... Entra, nen, entra, no te 'n dongas vergonya ... Conqué vosté té algú malalt ¿no es aixís?

—Ay! si senyor, lo marit desde dos ó tres mesos vá comensar ab uns tropells....

—Dispensi senyora, vosté no té de dirme una paraula sobres la enfermetat del séu espós; la Mare-de-Déu que tinch jo á casa m' ho dirá be prou: per ella no existeix secret ni misteri; diguim no mes l' edat que té 'l malalt.

—Trenta sis anys. ¡Ay senyor! lo floret de la joventut! Ara que 'ns vagaría disfrutar de la pobresa guanyada ab la nostra suhor. ¡Pobre Llorens, ves qui t' ho havía de dir!....

—No plori, dona, no plori. ¡Qué diantre será que per ell no ensopeguem lo remey! De més mals qu' éll n' he curat, y no sé encare de que 's tracta.

—¡Déu fes la gracia que aixís fos!

—Mortifíquinse una miqueta dos ó tres minuts no més,.... lo temps de anar á consultar á la Verge.... Nen, mira, agafa aquell llibre y aguayta 'ls *sans*.... Torno desseguida.

. . . .

Y mentres aquell home va permaneixer en íntima confidencia ab la sagrada imatje instalada en un altre aposento, la dona ensimismada anava fent rotllar los pulgars de abduas mans, y 'l noy que poch pensava ab l' estat de son pare ni ab las preocupacións y caborias de la seva mare, se deleitava mirant los abigarrats *cromos* que com tacas de sanfayna, *ilustravan* la novela de á quartillo la entrega que 'l curandero havía posat en mans de la criatura.

A la part de fora s' ohía la veu de la *curandera* discutint ab algún vehí sobres si era millor á entrada de primavera que á comensaments d' istiu lo posar llocadas, preferint lluna nova á la *veya*, 'ls ous que vinguésin á sanás y altras rahons que per lo difusas no es del cas que las aném seguint.

Va reapareixer l' home endevinayre; anava descubert de cap y la catxutxa á la ma. Sa elevada estatura, sas amplas espatllas y abultada panxa feyan d' éll lo que se 'n diu un *homenás*. Procurava rodejarse de un misteri que resultava ordinari y grotesch; mes no obstant, embabiecava als que en l' escalafó humá caisavan graus sota d' éll.

—Mestressa, ja ho tenim; lo mal que ufreix lo seu marit li han *donat* los dos germans que té....

—¡Pillos! ¡pocas vergonyas!....

—Aquest mal, per ara, no es res més que la *nurella* ensorrada, y com que aixó ve acompanyat d' una *gástria* en lo *palmó* y algún *ram* de sanchs barrejats, veli-aquí 'ls atacos d' ofech que per forsa ha de venir sufrint lo pobre malalt....

—Ay Jesús! pro si aixó sembla art de bruixería! Es que passa lo mateix que vosté diu!....

—Donchs no s' ha de admirar de res, per més que vosté ho estranyi, puig ja li he dit las propietats de la santa imatje que posseheixo.... Més enllanet podria ser que ab tots aquests mals, també se li compliqués la *melsa;* pró 'm sembla que si vosté 'm creu ho aturarém.

PER CARNAVAL, (dibuix de J. LLOVERA.)

Del ball al restaurant no hi ha mes que un pás.

cullerada cada demati, en dejú y darrera mitj gotet d' aiga beneyta. Ara 'l senyor *potecari* demánili també una figueta d'oli de la *llantia*, éll ja la compendrá y tot aixó plegat li vindrá á costar sis ó set pessetas; ab aquest oli li untará cada vespre 'ls turmells al seu marit. Recórdissen be! Ara li donaré un manadet d' herbas que 'n tirará un pessiguet á una olla de tres nova y plena d' aigua de *márch*, també hi tirará com un *vintidós* de cera de *moniment* y mitj segí de gallina, tot aixó ho fará bullir molta estona basta tornar á la meytat y quan lo marit de vosté tinga l'

L' ENSENYANSA CONFORME AB «L' INDICE,»
(per *Apeles Mestres.*)

¡Qué llibres!.... ¡Vingan boynas y bonas pilotas! Lo demés son candongas!

—Ja pot anar dihent que tot se fará al peu de la lletra:

—Lo seu espós ha vingut mal portat desde un *bell* principi....

—Ja ho deya jó.

—Si quan li van comensar á sortir granots y patir de *dessitpet-las* vosté hagués vingut....

—¿També sab aixó?

—Ja li tinch dit lo que fa 'l cas y no s' estranyi de res; li repeteixo que si en aquell *entonssas* vosté hagués vingut, jo li prometo que aquest bon home no hauría arribat tan amunt y avuy lo tindría tant sá com nosaltres mateixos. De tota manera....

—Noy! estigas quiet antes no 't confirmi. ¿Perqué has de embrutar ab lo peu la espardenya del senyor, pochs modus?....

—Cá, deixil estar, tots sabem lo que son *canaya*.... Pues com anavam dihent: vosté creguim á mi y no s' escolti á ningú més....

—Digui, digui senyor.... daixonsas, no tingui cap temor que me 'n desoblidi, se fará tot lo que vosté mani.

—Donchs, bueno, miri, ara quan vagin amunt per entornarse'n, quan sigan darrera de la iglesia d' aqui dalt al poble, ja veurán una botiga de *farmásia*, hi entra y pregunta pel senyor Ramón y en nom meu li demana una ampolla de *lixis d' hasteri* que li costará quatre pessetas; d' aquestos lixis ne donará al malalt una

ofech que ho glopeji fins que puga aguantar l' alé. Créguim á mí y vágisen descansada, vosté fassi lo que li dich y ja m' ho sabrá esplicar.

—¡Deu fassa la gracia, senyor!.... ¿Quán se li te que dar á vosté?

—Aixó es *voluntari*,.... las herbas valen deu rals; lo demés á gust de la persona.

Y girantse d' esquena allargá la ma enrera perque sense ell veure' ho la dona hi dipositės l' óbol de la seva voluntat junt ab las dos pessetas y mitja que importavan las herbas. La dona depositá un duro en aquella manassa y desaparegué á sa vista com si la ma se 'l hagués engolit.

Cinch minuts més tart, quan mare y fill feyán ja camí de casa seva y 'l curandero estava segur de la *bondat* d' aquella pessa de vint rals, deya á sa muller:

—Quina dona més xarraire! Ab una mica més de tot lo que t' esplicava á tú, no 'n puch treure l' aiga-clara. Un altra vegada perxó, *percura* fer acostar á la gent més cap al meu quarto; un hóm ho sent mellor y va més ben guiat.

ANDREU SOLÁ

HUMORADAS

No demanis cap favor
á qui sent pobre 's féu rich,
puig aquests may se recordan
de quant ells varen patir;
ni vulgas ser may criat
de ningú que haja servit,
puig son polls reviscolats
qu' ells sols pican més que sis.

—

Tota dona quan se casa
generalment sol plorar:
també plora 'l cocodrilo
tantóst á algú s' ha tragat.

AGUILETA.

"Á LA MEVA RASPA,,

Escolta, Roseta, escolta
que t' haig de dá una gran nova
y al mateix temps una proba
de que no só un poca-solta
com te deyan l' adroguer,
ta mestressa, 'l senyoret
y aquell talós ó ximplet
que abaix teníu de porter.
Ja pots dirho á tas companyas
y á tota aquella altra gent
que t' estavan sempre dihent
que no 't fiessis de mas manyas.
Dígals que no vá de broma,
que ja estich ben decidit,
que fins per comprar lo llit
casi, casi tinch la moma.
Y tú, estimada Roseta,
ja que á la fi m' has pescat,
perdónam si en temps passat
tan sols feya la brometa,
que ara sent com soch tan gran,
no estich per més tonterías;
ab aixó d' aquí vuyt días....
... será la senmana entrant.

A. DELS CONILLS.

EPÍGRAMA

En lo cassino de Artá
al concertista Puiggrós
li varen dir:
—¿Ja se 'n vá?
¿Cóm és que no vol tocá?
Y ell vá dir:—Ja *toco* el *dos*.

J. BURGAS.

FLOR DEL FANCH (per L. BONNIN.)

—Quan los carrers son molls, es quan una lluheix alguna cosa.

LA GENT DEL SIGLE XVI (per A. FABRES.)

Un Mosqueter.

UN QUITE.... DEL TORO (per M. FOIX.)

— No 'm parlis mes del teu cusí, que ja 'n tinch lo cap tot ple!

¡CALLA!...

¡Oh, no! Si no m' estimas, no descloguis
tos llabis de rubí;
detura 'l *no* fatal qu' entre ells s' agita,
ja que no 'm pots dá 'l *sí*.

No ho vull, no ho vull saber que mos ensomnis
resoltament han mor'
prefereixo que 'l dupte.... y la esperansa
roseguin lo méu cor.

FANTÁSTICH.

¡PERDUDA!

(SONET)

Vejent'la sense pares.... ¡jo plorava!
¡tenía catorze anys! ¡tendra y hermosa!
¡l' estimava ab afany! ¡sa honra preciosa
volía jo salvar! ¡fré li posava!

¡En mos brassos esclava, la mirava.
¡lluytava ab son desitj!.... ¡¡lluyta horrorosa!!
¡Ab foch del cor sens lava maliciosa,
l' estuig del seu cervell com foll besava!

. . . .

¡De prop meu vá fugí! ¡en vá 'l sacrifici!
¡mon prech no vá escoltar! ¡vá guanyá 'l vici!

. . . .

¡Impúdica, son brill alegre escampa!
¡lo vici, ver amich, no la descuida!

¡Vensut, son bés lascíu, lo mon estampa
dessobre 'l vil barnís d' un' *olla* buyda!

J. ALAMALIV.

BALANS

Debe y Haber.

Passém balans ja que 'm sobra
temps per ferho, aném á veure,
treyentme escrúpuls de sobre,
si soch mes rich ó mes pobre,
si dech ó 'm quedan á deure.

Deixant apart lo diner
—que per mí té poch valor—
l' exámen que penso fer,
es en lo *Debe* y *Haber*
de lo *llibre del méu cor*.

Página primera; hi há
apuntadas mil y mil
esperansas per cobrá,
son d' *Amor* y á mes tardá
han d' entrá en *Caixa* á l' *Abril*.

Mirant del *Haber* las notas,
si una 'n trobo de efectiva,
protestadas las veig totas:
gastos méus, molta *saliva*
y trenta parells de botas.

Full segón; veig d' *Amistat*
un tresor, y alegre 'm dich:
«¡Aquest sí, será vritat!»
Y al *Haber* no hi ha un amich
que no m' hagi *ensarronat*.

Tercer full, *Gloria*; vejam
si resultará ilusoria
també aquesta? Y.... plego 'l ram,
puig veig, que *viure de gloria*
vol dir morirse de fam.

EN LO PARCH (per *F. Gómez Soler.*

Diu que l' home ve del mico;
mes pel que 's pot observá
en lo Parch á totas horas,
si no 'n ve, es que so 'n hi *vá*.

Me proba 'l full *quart*, que *fé*
es dot de la insuficiencia,
que de *virtut*, ningú 'n té,
que es la *ditxa*, no.... se qué....
y de goma la conciencia.
Y seguint així ab afany
registrant lo llibre cor,
m' hi convensut per mon dany,
que hi perdut al cap de 'l any
amistat, gloria y amor.
Y ab tot y això, á mes á mes,
dech, després de no pagarme,
ser atent sense interés,
dech no enfadarme per res,
y *dech*, morintme, alegrarme.
Y lo resultat que trech
del *Baluns*, vejéulo aquí:
La farsa del mon conech,
y ell, *debentme* molt á mí,
jo soch 'l qui encar li *dech*.
Y es, que l' infelís que explota
esperansas y 's descuida
posanthi l' ánima tota,
se troba ab la caixa buida
y se 'n vá, á la *bancarrota*.
Així al véurem mal pagat
ni que 'm digan cor de gebra,
ser *insolvent* so pensat,
per gloria, amor y amistat
tancá y declararme en quiebra.

JOSEPH MARÍA POUS.

MORTA LA CUCA MORT LO VERÍ

ANACREÓNTICA

(Ilustració de MARIANO FOIX).

¡Quíns temps aquells! La vila cullía tot lo vi que li dava la gana y, lo qu' es mellor, lo venía á pes d' or.

Los francesos, qu' allavors patian de set, compravan los rahims á qualsevol preu per suplir la falta de las sevas cullitas. No 's cercan pas mes las pubillas macas y ricas qu' en aquells días las garnatxas vellas que feya anys que dormian en las amagadas botas.

Per tot arreu se plantavan vinyas novas; los argelaguers y las matas de romaní se tornavan ceps; los boscos desapareixían á cops de destral pera fer pas als mallols; las pobras oliveras s' esllanguían á forsa de descuit perque ningú pensava ab ellas á no ser per arrencarlas, obrint lloch á l' invassor sarment.

Era un deliri y una bojería qu' avansava com una peste. Veyentho, pensava un en la veritat del antich símbol mitológich que 'ns pinta á Baco triunfador, emportántsenho tot darrera seu, arremolinant els pobles com un torbellí, ensenyorintse de totas las encontradas, fet lo mes gran é irresistible conqueridor.

Recordo encare quan totas las casetas tenían lo seu celler y quan las samals ab son color de sanch assecada jeyan en los humits devalls. En los carrers se veyan sempre marcats los reguerots del ví mentres en l' ayre se sentía l' olor astringenta del most, y per tot arreu se gronxava, penjada en las baranas dels balcons, la simbólica branca de pí.

Aquella atmósfera s' ho portava; aixís com los núvols d' encens fan creixer escolans, aquella farúm de ví estimulava als borratxos. ¡No n' hi havía pochs ni gayres! Me refereixo al borratxo permanent, endémich, que porta en lo rostre aquell color de mangra per ahont se trasparenta lo ví, que mostra en els ulls lo brill del alcohol plé de resplandors blavencas y ofereix en son pas l' inseguretat ensopegadora del infant.

Encare la veig aquella bona dotzena de borratxos empedernits, de rialla estúpida y veu ronca, repetidors del gesto y de la paraula, incapassos de fer mal á ningú això sí, no obstant y esser la broma de la canalla que 'ls batejava ab los motius mes estrafalaris. Uns per gandulia, altres per desgracia, havían vingut á parar en aquell estat d' embrutiment en que l' home arriba á poder prescindir de tot menos del *xarel-lo*. Per un vas de ví se 'ls feya fer qualsevol feyna; vos obehían com un

gos, seguintlo ab los ulls esblaymats com una *cocotte* enlluhernada per las pedras finas d' un aparador d' argenter.

Tot lo seu amor lo concentravan en la bota; lo seu únich temple era la taberna, l' únich amich que ls aconortava. 'l got.

¡Ves qui ho tenía que dir! De la nit al dematí van comensar las vinyas á presentar claps grochs y malaltissos, á donar senyals de malura incurable. Teníam la filoxera. ¡Quina via 'n feu! Va esser joch de pocas taulas: las terras eran pobras y

aspras, tot de roca, y els ceps no resistiren la furia xucladora del assot. Ab tres anys no van quedar senyals de vinya ¡quína desolació!

La gent fugí d' allí com de lloch empestat; las casas se tancaren; lo bosch vá reconquerir los espays que li havía pres la vinya; las oliveras, com lo fill aborrit que la mort respecta, van guanyar en estimació y cuidado.

Aquells pobres borratxos se trobaren de prompte en un paratje sense ví, y al donarse'n compte degueren sentir l' impressió horrible del peix que tot de un cop se sent fora de l' aygua espaternegant sobre la terra dura. Avans ningú 'ls hi negava un vas de ví; ara á las casas no hi trobavan mes qu' aygua quan la set els empaytava. Las brancas de pí qu' eran l' emblema de las tabernas senyalavan solzament lo lloch hont foren, y anavan cayent á trossos, esbrinadas per la tramontana, mentres las botas vellas sense que ningú las reomplís deixavan assecar en sos fondos las maras fecundadoras dels vins rancis. Las portadoras ressecas se lliuravan dels cércols, y las tinas buydas recullian pols y 's cubrían d' espessas y flonjas trenyinas.

Alguns d' aquells infelissos emigraren d' aytal paratje malehit en busca dels paissos del vi, anhelant lo vert de la vinya y la farúm de la garnatxa. Anavan per las carreteras zigzejant, guaytant endarrera com si 'ls perseguissen, ensumant, prenent ventatja á la filoxera, fugint, fugint com las aus davant d' una epidemia.

Los altres se van quedar á morir en son lloch natiu. ¡Quín anyorament mes fondo el seu! Anavan errants per las vinyas mortas, perduda l' esma, deturantse á prop d' algun qu' altre cep qu' havía sobreviscut al extermini, miserable, sense florir sisquera. Aixís anavan donant voltas per aquell terreno com lo gos de la masía abandonada que s' arrastra per l' era solitaria y trista.

A l' hivern, mitj somreyan quan podían es calfarse prop d' una foguera de rabassas, despullas de las mortas vinyas, com si sentíssim en lo fum l' aspror anyorada del ví. En quan arribava 'l Septembre, lo temps de la vrema, y no veyan sortir las portadoras ni escurar las tinas, llavors lo corch del anyorament se recargolava mes depressa y ab doble furia. Sentian els pobrets tota l' angunia y defalliment que porta á l' ánima l' aniversari d' una desgracia irreparable.

De vegadas al istíu, l'aygua estimulada per la calor trobava encare en los recons de son ventrell lo solatge del ví begut en altres temps y acumulat poch á poch en sas entranyas. Allavors, vagament, notavan l' efecte del most y disfrutavan de quelcom qu' era com l' eco de las passadas borratxeras, l' ombra de sos deliris lluminosos qu' enterbolian l' enteniment ple de tristesas bojas.

Mes ¡ay! que s' anavan cada dia arrugant com una pansa, perdent lo vermell del rostre y el brill ayguardentós dels ulls. Era impossible de tot punt resistir aquella privació crudel ni sustreures, sense perill de mort, al hábit mes fondo y arrelat de la seva naturalesa.

Quan contemplavan el mar, aquella inmensitat d' aygua y no veyan en la terra

ni una gota de ví, deixavan escorre per los seus ulls las deixillas del alcohol de qu' estavan saturats els ossos y la carn.

A mesura qu' anava mancant l' *esperit* per falta de manteniment, lo cos s' ajupia cap á terra.

Poch á poch desfilaren un darrera l' altre com fullas secas d' un arbre que mata la secada.

Tots foren enterrats en lo fossar comú. ¡pobres víctimas de la filoxera! En la terra que 'ls hi doná l' últim abrich va brotarhi un cep bort, qu' extenía sos sarments com si volgués entortolligarse á l' entorn de la creu de fusta pintada de negre.

FREDERICH RAHOLA.

LO RAPÉ

Lema: *¡Atxim!*

Quan era petit, polsava;
ja gran, vaig seguir polsant,
y are vell, si me 'n deixava,
estich cert que me 'n anava
de dret cap al *campo sant*.
Es per mí 'l rapé, la vida,
es polsá 'l vici millor;
cada ¡atxim! sens dir mentida
retrunyí 's sent desseguida
en lo mes fondo del cor.
Lo rapé, si be l' aspira
un mort groch, passat y fret,
veuréu qu' obra 'ls ulls, s' estira,
mira un rato al Cel, s' inspira,
pren la ploma y fa un sonet.
Perxó, ja petit polsava,
sent gran, vaig seguir polsant
y are vell, si me 'n deixava,
estich cert que me 'n anava
de dret cap al *campo sant*.

Si 'l méu pare 'm reprenía
quan xich n' era tan pillet,
jo, somicant me 'n dolía
y devegadas sentía
remordiment del mal fet;
pro si 'l sermó molt durava
entre mi 'm deya:—Enllestim;
treya la capsa, polsava
y l' hi contestava:—¡Atxim!

Seguint sempre tal manera,
al posarme á festejar,
á ella, sempre posturera
la tenía al méu darrera
dihentme: ¿Quán te vols casar?
Y com que això m' amohinava
tot seguit deya: Enllestim;
treya la capsa, polsava
y l' hi contestava:—¡Atxim!

Ja casat, la meva dona
tot sovint m' arma rahons
y enrahona qu' enrahona,
aixís va passant la estona
ab cansons y mes cansons
Tot de cop se para, 'm mira
com volguent dir: Enllestim;
prench pessich que 'l nas aspira
y sols l' hi contesto:—¡Atxim!

Ara soch vell, y 'm preparo
per quan la Parca vindrá,
que ja 'm sembla que m' hi encaro,
y sens cap petit reparo
l' hi diré:—Deixim polsá—
Y sempre que torni, *nada*,
ja estaré á punt: enllestim:
trech la capsa, pessigada
y... ¡¡¡Atxim!!!

P. COLOMER.

INVALIT (per I. NONELL.)

—Quan s' arriba á vell es quan un s' adona de loque ha treballat

LO PANDERO

A b lo cap enfonzat en lo coixi, 'ls ullets mitj closos y la boca obrintse al moviment casi imperceptible, lo pobre nen murmura per tercera ó quarta vegada:

—¡Vull un pandero!... ¡Un pan.... de.... ro!....

—¡Vésli á comprar!—diu la mare, girantse rápidament al séu marit.

L' home, sense pronunciar una paraula, agafa la clau de la escala, 's posa la gorra y se 'n vá corrent, baixant los grahons de tres en tres.

Están á punt de tocar las deu. Ja hi ha una pila de botigas tancadas. Lo pobre pare, com si necessités orientarse, mira esferihit de totas direccións.... —Panderos.... ¿Ahont ne deuhen vendre de panderos?

Quatre passos més enllá creu véure una quincallería, y d' un salt se planta á la porta.

—¿Qué tindrían un pandero?—

Totas á un temps, sense poderse aguantar quatre ó cinch personas que hi ha á la botiga 's posan á riure. Estavan allí de tertulia, parlant de tot y de res; de las cosas d' Espanya, potser de algún casament, tal vegada d' una comedia que van veure l' altre dia, y aixó de rebre la inesperada visita d' un home que busca un pandero.... precisament un pandero, y á las deu de la nit....

—No senyor —diu l' amo del establiment: — aixó es un betas-y-fils y no una quincallería....

—¿No sabria dirme ahont lo podría trobar? —Un pandero petit.... qualsevol cosa, mentres sigui un pandero.—

La insistencia del comprador torna á fer esclatar la rialla als tertulians.

—¡Vaya unas horas d' anar á comprar semblants trastos!— fá un d' ells, dirigintse al betas-y-fils.

—Es per un

LA PORTA DE L' ETERNITAT.—(Aquarela de *F. Soler y Rovirosa.*)

nen—diu l' home ab veu ofegada:—per un nen que tinch malalt y me l'está demanant.—

Repentinament, com si una má misteriosa oprimís lo coll dels alegres tertulians, las riatllas paran.

—¡Corri, donchs!—exclama un:—potser encare trobará obert. Aquí al cantó 'n tenen....—

Y mentres lo pare, sense acertar á tornar resposta, se precipita corrent á la botiga del cantó, tots los amichs del betas-y-fils surten á la porta com si tinguessin pór de que s' equivoqués.

No s' ha equivocat, no; la quincalleria es oberta; lo botiguer s' apressura á despenjar un petit pandero de dos ó tres rals, ab uns picarols de llauna molt bulliciosos; lo pare l' agafa sense sapiguer quant val, lo paga sense fixarse en lo que dona y 's llensa com una exhalació en direcció á casa seva.

Arriba. La porta del pis es oberta; al menjador hi ha dos ó tres vehins que tractan de dirli alguna cosa.... Lo pare no s' adona de ningú y entra á la saleta.

—¡El pandero!.... ¡'l pandero!—exclama agitantlo victoriosament.

La mare 's gira y al véurel se deixa anar sobre 'l llitet de la criatura.

—¡Qué!—crida 'l marit:—¿lo nen?

—¡Es mort!....—

Després.... res més. Quietut, silenci. Una dona que plora, uns vehins que passan y traspassan y un home fret com un cadavre, clavat al mitj de la sala, ab la vista fixa en lo llitet y sacsejant convulsivament un pandero.

MATÍAS BONAFÉ

CAMBI DE GOBERN, CAMBI D' ARCALDE (per M. MOLINÉ.)

Distints Josephs y la mateixa vara

LA LLUFA: AVUY Y DEMÁ (per F. FLÓ.)

Per gust y seguint la moda
avuy la vá rumbejant:
demá no voldrá portarla;
mes llavors li penjarán.

HISTÓRICH

Era en Roberto Robert
un autor molt elegant,
festiu, satírich, polítich,
escéptich é intencionat.
En la *Discusión*, el *Cohete*,
el *Tros de paper*, *Gil Blas*,
vessá á dojos son ingeni
sempre hermós y xispeant.
Era de carácter fret,
per no dirne glacial,
flaquet, de patillas llargas,
y de ulls negres penetrants.
Ell feya de la nit día
com molts altres literats,
y una nit, quan retirava,
al carrer de Sagristans
li vá sorti un lladregot
dihentli punyal en má;
—¡*Alto! dinés ó la vida*;
y en Robert sense inmutar's
contestá plantantli cara;
--*Mestre, m' heu guanyat per má.*

F. GRAS Y ELÍAS.

NO HO ENTENCH

Mentida me sembla
que sigas aixi....
¡un abrás me negas!....
¡un abrás á mi
que donat hauría
sens saberme greu,
per tú, tota l' ánima
y 'l tendre cor meu!....
¡Ingrata!.... M' ¡rebutjas!
¿qué t' he fet? ¿Perqué?....
¿Es crim estimarte?....
—¿Que no?—¿No es sancé
l' afecte que 't porto
y noble y lleal?....
donchs ¿perqué me 'l negas?
¿aixó es algún mal?....
No ho crech ni ho puch créure,
puig estich veyent
com cada diumenje
per tot lo jovent
abrassar te deixas
sens enuig mostrar....
¿perqué, donchs, nineta,
no 't puch jo abrassar?
Mes.... ¡calla!.... una idea
m' acut y.... somrich;
avuy es diumenje,
lo ball será rich,
y si tú, ma vida,
al ball anit vás
cobrarme 't prometo
lo citat abrás.

AMADEO.

EN LO CAFÉ CHANTANT

Las tres gracias.... *fi de sigle.*

LOS NEGRES Y 'LS NENS

À PUERTO-RICO

Recorts de 30 anys enrera, per *J. Cuchy*.

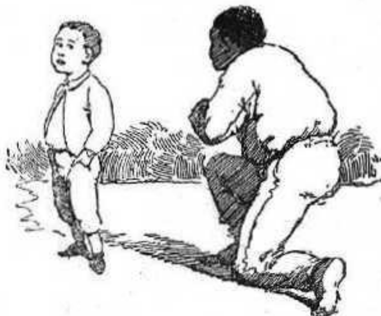
La ninyera vella:—
«Duelme niño bonito
que viene el coco
á comel á lo nene
que duelmen poco!»

La tornaia d' estudi en dia de pluja.

—Mi padre ela un rey, que....
—Ay, cara Catalina ¡Tú padre era un rey?

—La bendisión, mi amo!...

EN UNA SOIRÉE

—Mira, ara entra la senyora de 'n Garcés.

—La veritat es que te molt fetje d' anar tant escotada.

—No la critiquis; al contrari plányela. Diuhen que te un marit tan avaro, que apenas li dona per vestirse.

—Ah, sent aixís callo.

J. VALMADELLA.

CANT DE NOVEMBRE

El vermell dels arbres
encés per la posta—dels sols invernals
delita y penetra
lo mateix qu' aquells verts primaverals.
¡Germáns, alsém els cors, que tot es bell,
el vert y el vermell!

Alsém els cors cantant la vida entera
ab els brots, y ab las fullas que se 'n ván;
gosém el día sens mirá endarrera,
sense pensá ab els días que vindrán.
Gósa el moment....
Gósa el moment que 't convida
y correrás alegre á tot combat,
un día de vida es vida
gósa el moment que t' ha sigut donat.

No t' entristeixin donchs—els funerals Novembres,
ni planyis mort lo qu' ha tingut plé ser....
De planye es el donçell qu' ajeu sos membres
ans d' haverlos cansat en el plaher.

J. Maragall.

EN PAU MATA-DONAS

Al meu amich Artur Girbal

Ilustració de *J. Pellicer Montseny.*

Era petit y rabassut; de pellatge mes aviat negre que moreno, de nás arremangat y ample, de llabis grossos, d' orellas molsudas y d' ulls petits:.... uns ulls que li lluhían continuament ab expressió de picardía. Anava sempre ben afeytat de cara, estava sempre en disposició d' explicar algun qüento y era un dels mes assiduos concurrents al hostal del poble, no perque li agradés la beguda, sinó per fer petar la claca entre companys y per assolir de tant en tant lo goig de clavar algun que altre pessich en las rodanxonas carns de la hostalera; pessichs als quals la dona contestava deixant anar un recargolat *grá-d'ay*, d' aquells que, segons algú assegura, valen mes que una *Ave María* mal resada, y acompanyant la dita ab algun patach que no pecava may de suau.

Havía sigut casat quatre vegadas, quedant viudo altras tantas, no restantli per recort de sa campanya matrimonial, mes que una filla de la primera dona. Al morírseli la última, devía tenir de xeixanta á xeixanta cinch anys d' edat (y dich devia, perque sobre aquest punt se mostrava reservat ab tothom.)

Veus aquí lo que era en Pau Prat y Montanya, conegut per Mata-donas motiu que li havían tret en vista de la seva desgracia en quedarse viudo.

***

Al ferse cárrech de la mala fama que comensava á adquirir, tan bon punt vejé tirar la última palatada de terra al cim de la sepultura de sa quarta muller, en Pau va fer lo propósit de no tornar á casarse en tots los dias de la seva vida.

De manera que 'l bó del home quedá sens altra companya que la de sa filla y sens mes distraccions que las que li proporcionavan las estonas que solía passar al hostal.

Feya ja sis anys que era viudo y encare no lí havía passat pel magí la idea de que pogués tornar á pendre estat.

Un diumenje á la tarde, que arribá al hostal mes d' hora que 'ls demés parroquians, sentí que la hostalera 'l cridava desde la cuyna:

—Pau, entréu que us vull dir una cosa.

Aixó de que una dona que tot sovint l' obsequiava á truchs lo cridés á solas, extranyá poderosament al bó d' en Pau, que entrá á la cuyna plé de curiositat.

La hostalera, dreta al davant dels fogons, s' afanyava á ventar lo foch. En Pau s' hi acostá, li clavá un pessich, s' assentá en una cadira mitjana que á má li vingué y dirigintli una mirada plena de malicia va dirli:

—Ja pots explicarte, maca del barri.—

La hostalera deixá 'l ventall, se girá d' esquena als fogons, posá 'ls brassos á tall de gerro, se mirá á n' Pau de fit á fit y 's posá á riure.

—Endemés, Pau, vos ja sabéu que soch viuda.—

—«¿Volst'hi jugar, exclamá l' home interiorment, que aquesta ximpleta 'm demanará relacions?»

—Que tinch un fill, —prosseguí la hostalera.—Aquest fill té vint y dos anys; jo comenso á ferme vella y necessito una dona per que m' ajudi á fer las feynas de la casa; de modo y de manera que hem pensat desseguit ab la vostra filla.... ¿Qué hi dihéu?

—¡Oh qué hi dich, qué hi dich!.... Dich.... que no sé que dirhi.

Y pel cap d' en Pau passaren ideas que may se li havían ocorregut. «¡Casarse la seva filla!» Veus aquí una cosa que en sa vida l' havía preocupat. «Oh, y si l' Agneta 's casava ¿qué faría ell?» Y ajupí 'l cap y quedá tot pensatiu.

—Bé ¿qué hi dihéu?—repetí la dona.

En Pau alsá la vista y 's topá ab la d' ella, que 'l mirava encare ab la rialla als llabis. La contemplá ab insistencia y va trobarla tota guapetona.

¡No es pas que fos de despreciar, no! Figureuvos una dona de quaranta cinch anys, de nou pams d' alsada; ab un cap sense un fil de cabell blanch, uns ulls negres que li brillavan encare com en l' esplet de sa joventut, unas galtas frescas com dos matons y rojas com dos clavells.... rojos; un pit que semblava volguer esbotzar la roba del sach que l' oprimía; uns brassos blanchs, plens de greix, y unas ancas com-

parables solament ab las d' una euga bretona. En fí: lo que 's diu una dona ben conservada.

La mirava en Pau sense obrir la boca, y tot mirantla, se li enrogiren las orellas; sos ulls lluhiren d' un modo especial y arrufant lo nas y contrayent los llabis, sols tingué esma pera contestar.

—Diumenge vinent, quan torni te donaré resposta.—

⁂

Tota aquella tarde, en Pau estigué pensatiu y moix, ab gran estranyesa dels seus companys, que estavan acostumats á sentirlo xerrar pels colzes.

Al vespre, la seva noya, estranyada també de véurel callat, notant que per sopar no menjava res, li 'n preguntá la causa.

—¿Sabs.... en Jan del hostal?—vá ferli en Pau per tota resposta.

Ella s' enrogí de galtas y acotá la testa.

—Donchs.... diu que vol casarse ab tú.—

La noya 's torna encare més vermella y abaixá més lo cap.

—Ab axò, digas que 't sembla.—Y veyent que no contestava agafá un llum de ganxo, l' encengué en lo broch de la llumanera que tenían al cim de la taula y afegí: —Mira noya; per tú ha de servir. Tens vuyt días de coll per pensarthi. Tu mateixa.... Y ara, santa nit; me 'n vaig á jaure.

Y á jaure no més vá anar en Pau. Lo que es trencar lo son, per més que vá probarho, no pogué de cap de las maneras. Tota la nit vá estar revolcantse entre 'ls llensols.... «¡Era ben guapota, avuy, la Xica del hostal!» se repetía á cada moment.... «¡Quína cara! ¡quín pit! ¡quíns costats! ¡quín garrot de brassos!» Y per sota 'ls llensols, en Pau feya ab los dits un moviment com si pessigués.

Encare no eran las duas de la matinada quan saltá del llit, se posá 'ls calsotets, se calsá las espardenyas y comensá á passejarse pel quarto. «No hi ha remey», exclamá per últim: «hauré de probarho.... ¡Pro haver d' esperar vuyt días encare!.... Perque jo sense la noya no puch fer rés....»

Per sort d' en Pau, de bon dematí la noya trencá 'l séu soliloqui ab las següents paraulas, ditas en véu baixa y tremolosa:

—Bon dia pare.... Endemés.... d' alló que 'm deyau ahir.... ¿sabéu?.... donchs.... ¡sí!

Y al mateix temps que llensava un sospir de satisfacció, com si s' hagués tret un gran pes d' assobre, se sofocava tota com si li hagués escapat un renech.

⁂

No havía passat mitj quart, qu' en Pau ja trucava á la porta del hostal:

—¡Ep! ¡Xica! ¡Xica! ¿qué redimontri fás que no obras?

Grinyolaren los batents de la finestra y aparagué la hostalera tot ficantse una mánega del sach, ensenyant lo bras lliure fins aprop de la espatlla y 'l coll fins un xich més enllá del comensament del pit.

—Bon día, Pau,—vá dir rihent.—¿Y donchs, que hi ha de nou?

—Baixa que ho sabrás.... ¿Hont tens l' heréu?

—No ho sé. Tot anit que s' ha estat passejant pel séu quarto y cap allá á las tres he sentit que obría la porta forana y que sortía.... Deu ser al camp.

—Millor que no sigui á casa perque hem de parlar llarch tú y jo sols.

La Xica accentuá més sa rialla, presumint l' assumpto de qu' en Pau volia tractar y tancá la finestra dihent:—Ja baixo!

Als cinch minuts, en Pau y la Xica, sentats en un banch de la cuyna, costat per costat, entaulavan la següent conversa:

—La noya ha dit que sí.

—Ja m' ho pensava.... Com que ella y 'l noy ja....

—Bé, *bueno*, lo cás es que ha dit que sí.

—Donchs los casem.... y bona nit dotze horas.

—Oh, aviat ho has dit tú.... ¡Los casem, los casem! ¡No hi ha res més á fer sino casarlos!.... ¿Y jo? ¿cóm quedo tot sol?

—Os ne veniu á viure ab nosaltres y llestos. Veusho aquí.

Ella 'l mirá ab picardía de qua d' ull; ell abaixá un moment la vista, la alsá de sobte mirantla á n' ella fixament y mitj-axecantse á fí de poguerli arribar arrán d' orella, vá dirli de baix en baix, com si se 'n dés vergonya:

—¿Y si 'l féssim doble?....

La Xica, que 'l día avans ja se la veya venir, havia rumiat entre nit: «Ell es viudo, jo també; éll ha mort quatre donas, jo no més un home.... pro ¿qui sab si m' hagués tornat á casar lo que hauría fet?.... Ell té á lo menos setanta anys, jo no més ne tinch quaranta cinch: soch forsa més jove y més robusta que ell.... ¡Bah, bah! si 'm diu per casarme, m' hi caso.... ¿Qué Mare de Deu será que no mori primer ell que jo?»

Repetintse aquestas reflexións, axis que sentí la indicació contestá sense pensarhi més:

—M' está bé, ja m' hi avinch.—

Lo bó d' en Pau va estar á punt de perdre 'l seny d' alegría.

—¿Sí?, sí?—exlamava, pessigantla *carinyosament*, ab las orellas rojas, los ulls lluhents, lo nás arronsat y 'ls llabis contrets.—¿Sí?, sí?.... ¡Donchs *viva* la Xica!—Y saltava y reya y feya petar los dits com unas criquetas.... y no sabía lo que 's pescava.

***

Lo dia que feyan dos mesos justos, al vespre, hi hagué en lo poble un grós escándol de llaunas que trucavan unas ab altras, fressa de fustas, payellas, perols;.... lo que 's díu una esquellotada de primera, que sorprengué á la Agneta y en Jan mentres se ficavan á la nuvial cambra y á n' en Pau y la Xica, quan, tots dos á la una, donavan un bufet al llum, operació que cap dels dos havía volgut fer á solas, per no morir primer l' un que l' altre.

—¿Sents?—va dir la Xica á n' en Pau, que ja d' un bot havía saltat al llit.

—¡Déxals fer!.... Plá que se 'n cansarán!.... Puja, puja!....

. . . .

***

Feya ja prop de mitj any qu' en Pau era casat ab la Xica.

¡Pobre Pau, qué cambiat estava! Sas orellas carnosas havían anat marfintse, sos ulls havían perdut tota la expressió, sos llavis s' havían aprimat, lo color sá del séu pellatge s' havía tot esmortuhit; sas camas semblavan dos lluquets, no po-

día fer déu passos sense cansarse, per lo qual may se movía de casa. Era lo que 's díu, una candela que crema cap per avall.

¡Quína llástima feya al véurel sempre á la vora del foch ó cercant lo repatell del sol, recordar lo que aquell home havía estat!

Si algú li preguntava per la seva salut, solía respondre sempre lo mateix:

—Me 'n vaig del mon... Aquesta si que no la contaré pás....—

Pero vá contarla.

Estava ja tot convensut de que 's moriría primer que la Xica quan ¡patatom!, á aquesta li agafá una pulmonía que ab una setmana la dugué á la fossa.

Un diumenje, poch després de ser morta y soterrada sa quinta muller, en Pau s' estava ab lo cap baix, prenent lo sol al pás de la porta del hostal, pensant ab pena ab la desgracia que tenía d' haversen d' anar viudo al altre mon. Algúns de sos antichs companys, entorn d' una taula, estavan jugantse al *truch* un porró de ví. De sobte un d' ells, girantse de cara á n' en Pau, al temps que un altre *donava*, va dirli, tustantlo de la esquena:

—Y donchs ¿cóm dimontri vareu deixar morir á la Xica?

—¿Qué s' hi fará?.... La voluntat de Deu....—va respondre en Pau sense alsar lo cap.

De cop se redressá; sas orellas prengueren lo tó roig d' altras vegadas, sos ulls espurnaren com en sos mellors temps, son nás s' arronsá com en altras ocasións y contrayent los llabis, exclamá ab véu suplicant:

—¡Me 'n sapiguesseu un' altra!....—

JOSEPH MORATÓ Y GRAU.

L' AIGUA DE LA FONT MUIXINA

De l' aigua de la Muixina,
l' apotecari de Olot
n' ha feta una medicina,
que ja es célebre per tot.
Mes, després de analisarla
ab lo cuydado que 's cal,
m' ha semblat á mi trovarla
que no es lo qu'es diu, formal.
Per que mirat seriament,
resulta la vritat pura.
qu' es per lo modo que 's pren,
no per lo qu' ella es, que cura.
L' apotecari es molt viu;
sempre ab los malalts bromeja
y en l' aigua aquesta may diu,
¡que ha de dir!... lo que hi barreja.
Pero jo ho sé!... He fet d' espía
en bé de la Humanitat,
y un día y un altre dia
observant, al fí he trobat,
que l' apotecari dóna
agüa fontis y res més,
muixinonum... que fa bona
un alambiquet exprés,
Alambiquet delicat
y de materia tan fina,

APERITIU TEATRAL (per PANDO.)

Sent un xich guapa—garbosa y fina,
¡qué 'n té de ganxo—la bailarina!

que torna en néctar preuhat
l' aigua de la Font Muixina.
» ¡Pillet!... Aixís pot entèndres
lo que avans no era prou clá;
per que, preu per preu, sol pendres
las medicinas que fá.
Donchs esbrinat lo secret
del tractament que seguía,
¿qui no pecará un xiquet,
ó un tros, de gurmandaría?
Probeuho si no y veureu;
sentéuse en un dels pedrissos
de la Font, no us descuydeu
la xacolata ó 'ls anissos.
Mentres la boca endolciu
y la mirada gojosa
en las bellesas teniu,
d' aquella encontrada hermosa;
escoltant lo suau remor
del oreig entre 'l fullatje,
sentint esplayarse 'l cor
pels horitzóns del paissatje,
á l' ombra d' aquella arbreda,
sota aquell bocí de Cel,
hont talment l' esperit neda
en pélachs de rosa y mel;
diguéume: ¿de l' aigua aquella
si vos en allarga un got,
la má delicada y bella
d' una minyona de Olot,
y de sa mirada pura
lo raig dintre el got se fón,
vaja... á veure... qué no cura
llavors, l' aigua de la Font?
Malalts del amor, veniu,
veniu á la Font Muixina,
que pel mal de que patiu,
brinda á doll la medicina.
No us caldrá l' apotecari
per lograr la curació,
y si no, si es necessari,
fillets méus, vinga 'l Rectó!...
Que d' aquest sent ben seguida
la prescripció que us fará,
segur que de mort á vida
en poch temps vos tornará.

F. Ubach y Vinyeta.

CANTARELLAS

Quan vaig veure que venías
ab un canti á cada má
y un al cap, vaig dí:—'L qu' es ara
no te 'm escaparás pás.

—

Ab las cartas amorosas
passa igual que ab las del joch;
unas y altras tart ó d' hora
son orígen de rahóns.

—

Jugant, jugant varem corre,
jugant jugant vam ballar
y jugant, jugant.... qué cosas
varem fer jugant jugant.

J. Ferrer B.

ESPANYA PINTORESCA (per *J. Blanco Coris.*)

Apunts de Santiago de Galicia.

Frá Diego Joseph de Cádiz. (Imatje de *A. Susillo.*)

FUNCIÓ DE BENEFICENCIA

L arribar la descripció detallada de la terrible catástrofe, tots los senyors y senyoras de la bona societat, fins las senyoretas de quinze y setze anys que regularment no mes pensan en cintas, polvos y flors, s' han conmogut y han derramat abundantíssimas llágrimas.

¡Quina inundació mes espantosa! Ben clar ho diuhen los diaris: Vilarroja ha desaparescut. D' aquell poble, avans tan alegre y rialler, sols ne queda un pilot de ruinas mitj enterradas en el fanch. Los pobres vilarrojins han quedat sense casa, sense mobles, sense eynas, sense roba.... La tremenda avinguda del riu Alegre se 'ls ho ha emportat tot, tot ¡tot!....

Aquell mateix vespre, en los salóns del marqués de la Dalia, acabada la *soirée* íntima que cada dijous acostuma celebrars'hi, un' ánima caritativa, ha iniciat l' idea de organisar una gran festa á favor dels desventurats vehins de Vilarroja. Lo pensament ha sigut rebut ab entussiasta aplauso, y ab tant interés s' ha pres la seva inmediata realisació, que l' endemá 'ls diaris ja 'n parlan.

«Presidida per la ilustre marquesa de la Dalia, s' ha format una comissió que »tracta de celebrar una funció de beneficencia, quals productes líquits s' aplicarán »á socorre als infortunats vehins de Vilarroja, víctimas del espantós desbordament »del riu Alegre. Los noms de las distingidas personas que forman part de la comi»ssió organisadora son una garantía »del brillant éxit que ha d' alcansar. »Basti dir qu' en ella hi figuran la con»desa del Cappelat, la baronesa de la »Dressera, la marquesa del Platillo, »la senyora de Granmanlléu y altras y »altras senyoras y senyoretas no me»nos conegudas y apreciadas de la bo»na societat.»

***

La junta no s' adorm. Recullint adhesions, comprometent artistas y reunint ab activitat incansable elements de tota especie, tant impuls dona al projecte, que una senmana després ja te día, lloch y programa senyalats pera la gran funció de beneficencia.

La empresa del *Teatro Cómich* deixa gratuitament lo local; la tiple A., lo tenor B., y 'l barítono C., s' han prestat á contribuir á la festa sense remuneració de cap classe; lo mestre X., s' ofereix á dirigir l' orquesta; la companyía del gas no vol cobrar.... Ha sigut una explossió de sentiments caritatius que ha impressionat vivament á las piadosas senyoras de la comissió organisadora.

¡Pobres vehins de Vilarroja!.... ¡Quántas llágrimas de gratitut deuhen

CROQUIS LONDONENSE (per *P. Eriz*)

Filósops de Hyde Park.

comensar ja á derramar al sol anunci del auxili que se 'ls prepara!.... ¡Cóm deuhen benehir, en mitj de sas tribulacions, los hermosos noms de la marquesa de la Dalia de la condesa de Cappelat, de la baronesa de la Dressera, de totas aquestas senyoras y senyoretas que per ells traballan, per ells s' esforsan, per ells se desvetllan!....

***

Ja s' ha celebrat la gran funció de beneficencia. L' éxit ha sigut tan gran, que ha superat totas las esperansas qu' en ell se fundavan.

Los diaris no tenen prous columnas pera parlar de la brillantíssima festa. Las descripcions que d' ella 'n publican, semblan qüentos de las *Mil y una nits*. Centenars de cotxes á la porta del local, la flor y nata de la aristocracia, de la banca, del comers; donas hermosíssimas; vestits d' un luxo enlluhernador; joyas que representavan una fortuna. Va tocarse música selecta, van cantarse pessas deliciosas, va ballarse fins á primera hora de la matinada.... Una nit magnífica, d' aquellas qual recort no 's borra may més....

***

L' endemá 'ls mateixos periódichs que ab tant entussiasme han referit la festa, publican un resúm dels resultats materials que d' ella s' han obtingut:

«Venta de bitllets d' invitació	1,700	pessetas.
»Lloguer d' alguns palcos	40	»
»Donatius recullits á la porta	23'15	»
Total *ingressos*	1,763'15	pessetas.
»Adorno del local	600	»
»Orquesta, programas y cartells	700	»
»Rams pera regalar á las senyoras	300	»
»Imprevistos	160	»
»Total *gastos*	1'760	»
»Diferencia á favor del inundats	3'16	pessetas.

»*Nota important:*

»De las tres pessetas, n'hi ha una de filipina y dels 15 céntims, deu de falsos.»

A. March

AYGUADERS. (Quadro al olí de *Ll. Graner.*)

¿CLOWN Ó ACTOR? (per *R. Miró.*)

Ni ho sab lo mateix Rossell
ni 'l públich may ho sabrá...
Ell fa riure, y si fa riure
¿qui l' ha de clasificá?

¡HO JURO!

Avuy que pe 'l vil metall
tot lo mon suspira y plora,
vull deixarvos demostrat
com fan set y set catorze,
que no bastan los diners
per ser felissos los homes.

—

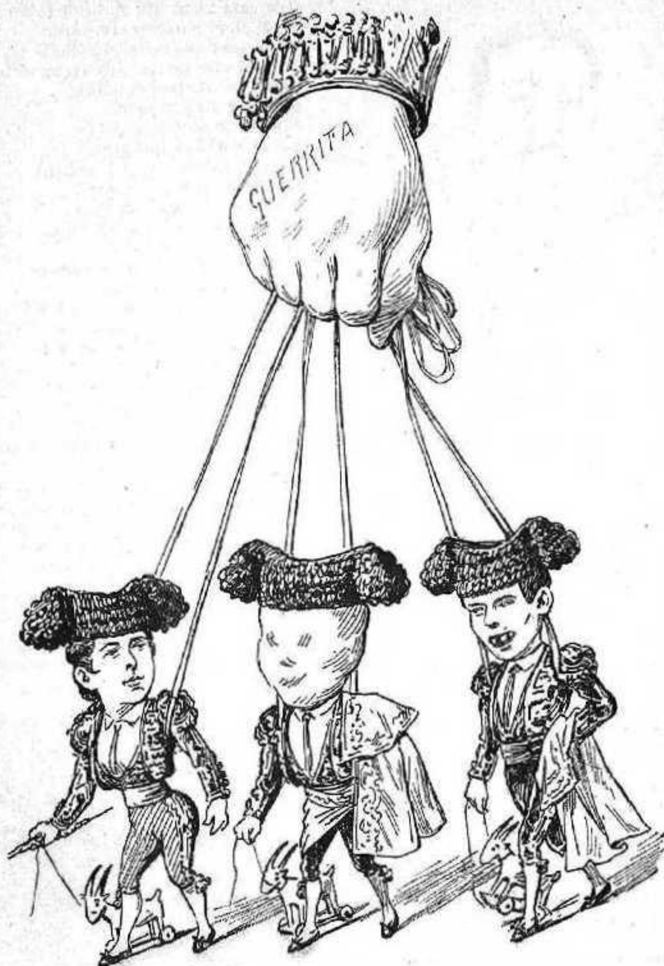
L' home que no té cap ral
's veu lliure de idiotas
que l' ofegan ab el-logis
y per detrás li fan mofas.
Per més que vagi molt tart
per carrers y plassas rónegas,
los lladres no li pendrán
los diners.... perque no 'n porta.
Si may senten tocá 'ls pitos
dels serenos, á deshora,
dels que son pobres, als richs,
¡quina diferencia 's nota....!
Los richs tremolan de por;
y 'ls altres.... ¡de fret tremolan!
Qui té diner, sempre 's creu
que perdrá diners y robas
si 's cala foch á sa casa,
y 'l temor may l' abandona.
En cambi, qui no te res,
si 's cala foch, diu en broma:
—«Millor: potsé 's cremarán
las pussas que m'incomodan!»
Jo hi vist molts cops algun rich
surtir de qualsevol fonda,
per anar directament....
cap al cementiri en cotxe,
per mor d' una indigestió
de faisans *truffés*, y d' ostras.
Res d' aixó li sol passar
al que no té cap més cosa
per menjar, que naps y cols,
sopa de pa y escarola.
Hi ha més ventatjas, encare,
y la principal de totas,
es que 'l rich ab son metálich
compra l' amor de las donas;
mentres que 'l pobre que 's veu
correspost per la xicota
sab que l' estiman de veras
per més que no tingui bossa.
Aixís queda demostrat
que 'l se rich, (no ho dich de broma)
es, mirat per tots istils,
una carga fatigosa.
Per xó es que jo tinch pensat
que 'l ser pobre, poch m' importa,
ab tal que.... tingués de renda,
¡vint ó trenta rals.... per hora!

DOLORS MONT.

XARRICH DEL CAMP.— *Andalusia.*— (Dibuix á la ploma de *R. Latorre.*)

NENAS Y NENS TOREROS (per M. MOLINÉ.)

¡Qué hi vol dir que lo de Cuba
vaji mal, molt mal, molt mal.
mentres tals llevors ens quedin
de grandesa nacional?....

TENÍA RAHÓ

Entra un foraster al carrer que vá desde la Plassa del Angel al de la Llibretería, y després de llegir lo rétol de la cantonada diu:

—*Bajada de la Cárcel!*.... Ja m' ho havian dit al poble que á n' aquest Barcelona tot anava al revés.... ¡Cóm que hasta de una *pujada* 'n diuhen una *baixada!*

F. M. (MATA-MORTS.)

PENSAMENTS

Una passió, satisfentla, disminuheix; un vici, satisfentlo, aumenta.

*** Molts homes, al casarse, deixan de ser homes, y passan á ser, simplement, casats.

*** Escolta, mira, pensa, dupta y calla.

*** Quan discuteixo ab una dona, y ella 'm contesta ab valor, encare tinch confiansa de guanyar; pero si 's posa á plorar, ja ha guanyat ella.

*** La dona de talent se rendeix á un sol home; la tonta á molts.

*** Li es tan difícil á un home seguir lo camí de la virtut, com fácil á una dona 'l pérdrel.

*** Son molts los que van al altre mon, no perque hajan mort, sino perque no han sapigut viure.

*** Com més á fondo vás coneixent una ciencia ó art, un ofici ó una carrera, més te agrada; com més á fondo coneixes la humanitat, més fástich te fá.

*** Si vols viure tranquil y ab profit, pren en serio lo que 't convingui á tú, y en broma lo que convingui als altres.

*** Fiante de las apariencias favoreixes als dolents; desconfiant sempre perjudicas als bons.

*** Si vols estar tranquil viu á Santa Mida Justa, qu' es un poble situat entre Poch y Massa.

Ramón Massip.

ACTUALITAT (per Eussebi Planas.)

Si continuan enviant
á Cuba la juventut
¡vaya una ganga mes gran
pel que 's quedi aquí vacant
sigui coix ó geperut!

Á UNA...

Quan te veig per los carrers
fent alarde de tas *gracias*
y *rosante*, ab ton *barret*,
ab la gent aristocrática;
quan miro ta cara negra
del modo que sembla blanca,
y tas caderas.... postissas,
y l' ull guenyo que t' amagas,
y la gran barra qu' ensenyas,
y la vergonya.... que guardas;
exclamo fora de mí:
—¡Qué 'n vals de pessetas.... falsas!

SALVADOR BONAVÍA.

POCA PENA

¡Quín somni més horrorós
he tingut la nit passada!
Escoltam Riteta, escoltam,
y jutja si n' ets de falsa.
Tú t' havías mort, Riteta,
á causa de una desgracia,
puig caygueres del quart pis
de la casa hont habitavas.
Estavas en l' Hospital
al damunt d' una gran taula
de mármol, que negre n' era
contrastant ab tú tan blanca.
Dos metjes, al teu voltant
fente l' autopsia s' estavan,
y.... es això lo que horroritza,
no 't trobaren cor, ni entranyas.

. . . .

Que algo hi ha de veritat
en lo somni, clá ho delata
que al deixarme ahí 'ls vint rals
me vás dar dos pelas falsas;
y això no negarás tú,
que es no tindre cor, ni entranyas.

JOSEP M.ª BERNIS.

VULGARITAT

Lo nou jorn tot just clareja:
en lo bosch regna la pau,
y de la nit las tenebras
deixan á la llum l' espay.
En la boscuria despertan
alegras las bellas aus,
y ab sas joyosas canturias
al nou jorn van saludant.
Prompte un cassador s' ovira
qu' interromp del bosch la pau;
apunta al mitj del brancatje,
sona un tiro; para 'l cant
dels aucellets; giravolta
un d' ells ab lo cos sagnant,
fins á caure en las verdissas:
lo cassadó adelerat
corra á buscar prest sa presa
satisfet d' haver fet blanch....
mentre 'ls company de la víctima
fugen, pel tir esbarats,
deixant lo bosch, hont sols regna
silenci.... per un instant.

JOAN ARBÓS ALEU.

TIPOS ESPANYOLS. — Apuntes

Maragato lleonés.

LO MEU PARÉ

A un amich.

He conegut ta promesa,
y de sa gracia y guapesa
y talent tan ponderat,
te diré 'l que m' ha semblat
com jo acostumo, ab franquesa.
Díus que sa cara es nevada

del natural (per Ll. Brunet.)

Maragata lleonesa.

de tan blanqueta.... ¡ay pobret!
y afegeixes qu' es rosada....
tú no veus lo *coloret*
y lo molt que vá empolvada.
¿Que son bonichs aquells rissos?
Això si que no t' ho nego;
mes que 'm dispensis te prego
si dich que 'ls porta postissos.
Tu no ho veus.... ¡l' amor es cego!
Ni tampoch repararías
que té los peus de.... francesa,
que parlant díu tonterías
y que passa ta promesa
sense fer res tots los días.
L' única cosa que té
es que sab ballá molt bé
y sempre á la moda vá,
cosa que 't confessaré
á mí poca gracia 'm fá.
Per lo que ab rahó fundada
jo puch dir de ta estimada
-tan si 'm creus com si no 'm creus-
que sa bellesa es comprada
y que 'l talent.... lo té als peus.

Francisco Abad.

D' ACTUALITAT

Diu la gent que 'l Carnaval
com més vá més ranci 's torna
y que si aixís va seguint
prompte passará á l' Historia.
Jo, no obstant, opino que
ni ab la llanterna de Diógenes
se pot trobá un home al móu
que no fassi 'l Carnestoltas.

Joseph Bonet.

CANTARS BILINGÜES

Una mañana de Mayo
te encontré en el castañar
y al anar per abrassarte,
¡quina castanya 'm vás dar!

D. Alta Buyt.

Vivo yo de una esperanza
que hace muy feliz mi vida....
l' Esperansa es una raspa
que sovint me dona guita.

Ll. Aboyás.

Soñé que estaba dormido
soñé que me despertaba.
fins vaig sommiar l' altre día
que 'l méu sastre m' empaytava.

M. Morell.

A tu puerta planto un pino
y á tu ventana una parra:
lo pi per que dona pinyas
y 'l cep per qué ' 'l mam t' agrada.

J. Escachs V.

Asómate á la ventana
á la ventana del río:
y veurás quina glassada
aguanta lo téu Pepito.

M. Espunya.

Si quieres que yo te quiera
ha de ser con condición:
que quan te trobi á la escala
t' has de deixar fé un petó.

E. del Vendrell.

ACUDITS

En un tranvía, entre amichs:

—Sembla extrany que haventhi lloch de sobras aném tan apretats.

—Es que com fa molt fret, aixís estém mes calentons.

—Tot lo que vulguis, noy; pero ten present aquell ditxo: «Com mes amichs *mes clars.*»

—

Conversa.

—¿Que se li ha mort algú de la familia á ne 'n Blay que porta dol?

—Si, 'l seu pare.

—Donchs, mira, extranyo molt que no s' hagi posat ulleras negras.

A. GIBERT.

Estudi al llapis (dibuix de *Eussebi Arnau.*)

EN CONFIANSA

Dels téus fills dius, gran cap vert,
qu' es ton marit, en Matías,
l' únich autor dels séus días;
y ell s' ho creu, ó n' es sufert.
¡Autor dels séus días!... Cert.
Es un dels téus acudits
que 's pot pendre en molts sentits;
peró á ningú d' aquest mon
haurás dit quants ni quins son
autors de las sévas nits.

CONRAT ROURE.

ESPETECH

—¡Senyora Pepa!
—¡Senyó Armenté!
—¿Cóm vá la cosa?
—No gayre bé.
Tinch la cunyada
terca en extrém
y aixís que 'm llevo
ja 'ns barallém.
Es tan dimoni
lo meu marit
que m' hi barallo
de día y nit.
La meva filla
se m' ha tornat
qu' estém las dugas
com gos y gat.
Pero 'l meu gendre
qu' es molt pitjó
se m' abrahona
com un lleó.
—¡Senyora Pepa!
—¡Senyó Armenté!
—¿Aixó 's pot créure?
—Pot créureho bé.
Donchs bé, sa filla
y 'l seu marit
de vosté pestes
també m' han dit.
Y sa cunyada
y 'l gendre seu
van difamantla
per tot arreu.
Li diuhen sogra
del botavant
y mala mare
que ja es bastant.
—¡Aixó es calumnia!
—Jo m' ho he cregut
vosté es tan bruixa....
—Vosté es un brut.
—¡Senyora Pepa!
—Senyó Armenté....
¡¡aixís reventi!!
—¡¡Vosté també!!

FESOMÍAS.

ELS DE LA COPLA DE 'N LLANTIAS
(per *M. Moliné.*)

—L' arcalde m' ha manat que anés á la tintorería del concejal Gallart perque 'm des una vista. No sé perqué.

MÁXIMA

Las donas en altres temps s' enamoravan dels *bons mossos*; avuy s' enamoran de las *bonas bossas*.

Q. MUS TARÓS.

CANTARELLAS

En assumptos amorosos
no hi vulguin ser may formals,
puig com més ab fé s' estima
més se sent un desengany.

—

Véure't y quedar prendat,
demanarte y darme 'l *sí*,
tení 'l *sí* y luego olvidarte
¿no es vritat qu' ha estat bonich?

—

Avuy no podrás queixarte
de que 't punxi, hermosa Agnés,
per qué fá tot just mitja hora
que he sortit de cá 'l barber.

—

Hi há dos cosas que las noyas
sempre miran de ocultar,
l' una d' ellas es lo génit
y l' altra la séva edat.

J. F. Gavires.

ANAR PER LLANA...

(QUENTO VALENCIÁ) (1)

(A mon volgut amich lo festiu escriptor valenciá D. Rafel Azopardo)

Ilustració de R. Miró.

L' alquería nomenada del Canonje era allá per l' any vintitrés la millor finca que 's coneixía en lo terme de Ruzafa. Y ab rahó; per que contades eren les que ab ella podíen competir. Situada en ú dels punts mes pintoreschs d' aquella contornada, no molt llunt de la fonteta de Sant Lluis, per les moltes fanecades de terra regadíu que li pertocaben, per s' abundancia d' arbres fruytals, y per sa proximitat á la mar, de la que rebía lo fresch alé del ventijol, era una bonica posesió de regal pera pasar la bascosa temporada d' Estíu. Defeníenla del sol quatre pilars de mampostería emblanquinats de cals que sosteníen l' emparrat, baix del qual solía per los matins pendres el jocolate ab bescuits acompanyat del corresponent got d' aigua ensucrada y sa mitja dotceneta de figues, lo reverendo varó que temporalment l' habitaba. Era 'l tal un senyor canonje de la Seu, tan rich de béns com pobre de senderi, home de molt poca il·lustració, més realiste qu' el rey y amich del regal y la bona vida. Sense mérits pera obrirse pás en sa carrera per mitj de la predicació y l' estudi, á no ser per les sehues idees polítiques que li donaren certa influencia, may havera pasat de ser, com vulgarment solem dir, un capellá de misa y olla. Pero á falta d' altres qualitats, tenía la de ser un carácter franch y un tant espansíu, que s' avenía á tot género de bromes.

Un dumenje per lo matí que, segons costúm, estava el bon senyor baix l' emparrat de l' alquería prenintse sosegadament el desajuni, se li ocurrí pasar un ratet divertit á costa del arrendador de la terra, un ruquerol de poques llums pero que tenía moltísima gramática parda.

—Disme, Vaoro— li digué festívolament.—Si quant muigues, á causa de tos pecats te condenara Deu á tornar á este mon en figura de bestia, ¿quín animal prenguéres ser?

---

(1) Del llibre, en preparació, *Ron 'alles velles.*

—Jesús, María, Joseph—li responguè l' interrogat senyanse—¡quínes ocurrencies té voste!.... ¡Deu me lliure de semejant cosa!

—Home, lo que te dich es un supost que no deus pendre al peu de la lletra. Pénsau bé; t' agradaría ser canari?

—¿Canari?

—Sí, home, canari... ¿Te pareix que tindríes roin vida? Estaríes com la pera en lo tabach dins de la gabia, de la que te trauría alguna que altra volta la teua ama, pera donarte fulletes tendres de lletuga y algú que altre bescuitet que rebríes de la seua boqueta. ¡Quín regal!

—Tot aixó es veritat; pero no voldría ser canari,—digué Vaoro resoltament.

—Llavors voldríes ser goset de bona casa —¿no es aixina?—li preguntá cada volta més animat el canonje.

—Tampoch.

—¿De veres?

—Com vosté ou.

—Vejam, ¿per quína rahó?

—Perque 'n ma llarga vida—li responguè 'l ruquerol socarronament no he vist may que ningun gos haja segut algo; y en cambi, pot vosté creure, qu' he conegut molts burros qu' han aplegat á canonjes!....

—Pero disme, trós de carn batexá, ¿sabs bé lo que díus?

—Masa que hu sé; pero ¿qué vol vosté que fasa?.... En este món, com l' adaje díu, cadascú s' entén y balla á soles. Jo li puch asegurar que no desitjaría ser gós per bona vida que tinguera.

—¿Y caball de regal?

- Manco.

—Estich mirant qu' eres mol mal d' acontentar—li digué 'l canonje finjint incomodarse—¡Vaja! Acabem d' una vegada ¿qué diantre. preferiríes ser?

—¿Vol que li siga franch?—li responguè l' arrendador rascanse l' cap—Burro.

—¡Jesús, que barbaritat!.. Burro!.. Sino fora per ofendret, te diría que mereixes serho.

—Ab tot y ab aixó, millor que gos, u preferiría ser mil voltes.

J. F. Sanmartín y Aguirre.

¡ACONTEIXEMENT TEATRAL!

Poesía que obtingué PREMI EXTRAORDINARI *en lo quint Certámen Humorístich de* LA SEBA.

Lema: *La mort del sentit comú*
ó
¡¡¡ÉXITO VERDAD!!!

Un drama estich acabant
que 'm dará diners y fama...
un drama de molta trama
y d' assumpto interessant.
Es un drama terrorífich,
romántich, cómich, dramátich,
tétrich, lúbrich, acrobátich
psicológich y científich.
Lo títol es molt salau:
La sombra d' un degollat
ó lo castell embruixat
qu' está si cau ó no cau
ó la daga rovellada
y la copa del veneno
suministrat á un sereno
per la Pona, sa criada.
Té set actes... criminals,
plens de sanch, esgarrifosos,
y deu quadros pahorosos,
tétrichs, lóbrechs y rurals.
L' acció passa á Monistrol
(quan no hi passava el carril),
un dilluns del mes d' Abril.
Epoca: ¡Psé! Qualsevol.
PERSONATJES.—*Un donçell*
de vida molt depravada.
—*Don Jeroni Pastarada*,
qu' es lo duenyo del Castell
—*Doña Flor*, la séva esposa.
Gualtero, jove pintor
que s' entén ab donya Flor
y li pinta alguna cosa.
—*Pona*, una raspa com cal
que fa la mar de favors.
—*Un cabo de gastadors*
que no té per *gastá* un ral.
—*Melisendra Cocafina*
qu' es la filla de la casa.
—En *Pau*, un xicot molt asa,
(surt lleigint «La Barretina.») (*)
—Un burot que 's diu *Climent*.
—*Un sereno que ven roba*
y un *Gos gros de Terranova*
que porta tot l' argument.
COMPARSAS.—Trenta vassalls.—
Coro de lladres.—Butxins,
Monjas, Frares, Assesins
y *dos briosos caballs*.
Baylarinas y gegants.
Músichs, gitanos, traidors,
quatre ó cinch enterradors
y coro de capellans.

(*) Faig, fent constar qu' es un asa
un ripi com una casa,
puig llegint *La Barretina*
el més mussol ho endavina.

GAVIOTA

(per CARLOS PELLICER.

Si tingués alas
¡Ave María!
Si tingués alas
¡com volaría!

Dugas sombras qu' enrahonan
y enrahonan sense *sombra*.
Bruixas montant una escombra
y molts espectres que 's fónen.

—

No 'ls contaré l' argument
perque no 'ls vull marejá;
solzament els vull doná
com á mostra aquest fragment.
Acte quart —*Escena nou.*
(A n' al fondo una escaleta
y en primer terme á la dreta
un sofá antich, pero tou).
Y en primer terme á l' esquerra
s' hi divisa un gran castell.
Del foro surt un donçell
ab los ulls fixos en terra.
Per fí 'l noy alsa la vista
y sense móure requesta
s' assenta abatut. L' orquesta
toca una cosa molt trista.
Quan la música ha parat
lo minyó deixa el sofá
y comensa á declamá
lo següent, molt empipat:

. . . .

«Digáume, senyora, digáume depressa,
digáume, digáume, digáume si os plau:
¿Per qué en nits com éstes, sens móure gens fressa
á un jove que pinta li obriu lo palau?
Aquestes visites del tot sospitoses
fá temps que las noto sens dirvos un mot,
y al Compte (¡calsasses!) qu' ignora tals coses
vos juro, Comptesa, contarli jo tot.
Contarli vos juro tot sense falsíes
si no 'm donéu prompte l' ampolla d' anís
que vaig demanarvos ja fá quatre díes
dessota, Comptesa, del pont llevadís.
Cregáume, Comptesa, Comptesa cregáume,
si no voléu pérdre la vida... y 'l honor;
donáume l' ampolla, l' ampolla donáume
y os juro Comptesa callar com un mort».

—

(Calla el xicot al moment
y d' un gótich finestral
baixa lligada com cal
una ampolla d' aiguardent.
L' agafa, li fá un petó,
se la estreny contra son pit
l' alsa enlayre, 'n beu un dit
s' assenta... y cau lo teló).

—

¿Que 'ls ha semblat eixa escena?
¿No té un *final* ben distret?
Donchs, d' *incidents* com aquet
tota la obra n' está plena.
Per xó dich qu' ha d' alcansá
un éxit gran lo méu drama,
y espero que rals y fama
aquesta obra 'm donará.

Rossendo Pons.

TIPOS POPULARS DE BARCELONA
(per *R. Riera Molins.*)

Lo príncep de Bulgaria.

TROBALLA

Amor fi de sigle.

Pastorant blancas cabretas
en la sombra d' un torrent,
ens diguerem amoretas
ab llenguatje víu y ardent.
Tú allí 'm vas jurar amor
d' aquell que jamay s' olvida,
y jo estimarte de cor
y fins donarte la vida.

. . . .

D' aixó tres anys han passat,
conservant tan víu lo foch....
que tú may més hi has pensat,
y jo, nineta.... tampoch.

M. Gardó Ferrer.

A UNA ENJOGASSADA

Quan érats, tú, Serafina,
una tendra criatura
jugavas molt ab la nina
que 't va comprar ta padrina,
qu' es temps ha á la sepultura.
Pero ara que ja ets gran
te distreus ab lo promés
que per tú está delirant,
y sé que te 'l vas rifant
que no 's pot arribá á més.
Ara 's pot dir, Serafina,
respecte á aquest caramot
que per tú tant desatina,
qu' en lloch de jugá ab la nina
jugas temps ha ab un ninot.

J. Oviana

AU CAFÉ-RESTAURANT (per J. SALA.)

Esperant al *pagano*

LA CORTESÍA AL REVÉS

ANÉCDOTAS

¡Quánts n' hi há que volentse distingir en la manera de parlar ó de obrar tot ho trabucan, y diuhen ó fán lo contrari de lo que 's proposan!

Mes de una vegada m' ha succehit rebre á casa méva á un desconegut, que ha comensat á entaular conversa, usant la següent fórmula:

—¿Vosté *no té l' honor* de coneixe'm, veritat?

—

Recordo qu' en una de mas excursións estiuhencas, trobantme en un poblet dels encontorns del Montseny, vaig tenir necessitat d' afeytarme, y l' hostalera, cedint á las mévas insinuacións, enviá á buscar lo barber del poble el qual se presentá pochs moments després.

—Bon día tingui!....—vá dirme al presentarse.—¿Fa molta calor, veritat?

—Una miqueta.

Y á pesar de la gran xafogor que 's deixava sentir, ni per cortesía, ni per comoditat, aquell rapa-barbas va recordarse de treure's la gorra

Avants de comensar la feyna, 'm preguntá si volía que m' ensabonés ab máquina ó á má; y al respondreli jo que pel sistema més adelantat, va deixatar lo sabó en una escudella y va escampármel per la cara ab una bronja.... La bronja per lo vist era la máquina. Y l' orgull ab que l' home deya:

—Lo qu' es aquí en materia de afeytar estém tan adelantats com á la mateixa Barcelona.

***

Després obrí la navaja, la passá per la corretja y comensá la feyna. ¡Y ab quín dalit traballava!.... ¡Y quína calor que feya!....

Regalims de suor li baixavan cara avall, fins al punt de haver tingut de interrompre l' *afeytamenta*, en un moment en que una gota de suor va entrarli á un ull. Ab la mateixa toballola meva va aixugarse'l pera ferse passar la cohissor. Llavoras sigué quan ab tota cortesía va dirme:

—Ab *permís de vosté 'm trauré la gorra.*

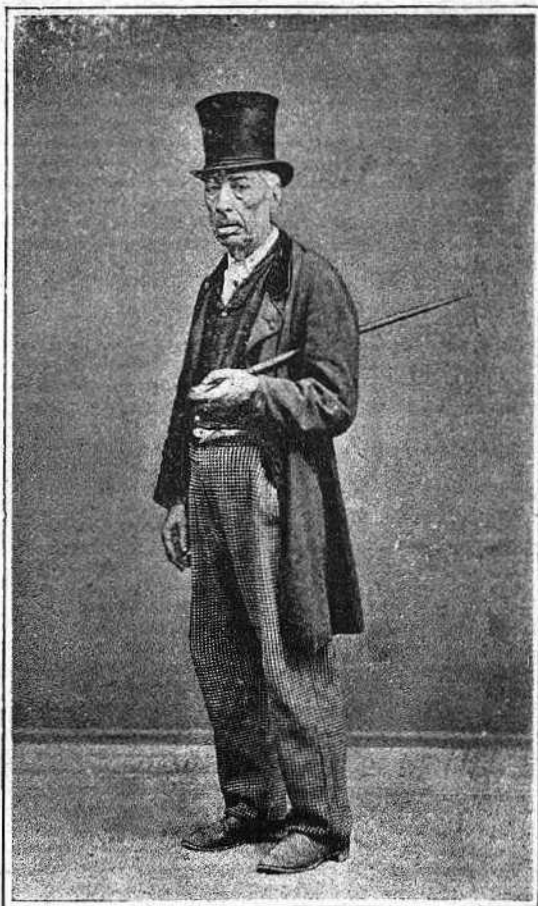
Y jo no poguí menos de observarli:

—Podréu saber molt de afeytar, no ho nego; pero en materia de descubrirvos quan anéu á una casa extranya, francament, no estéu encare tan adelantats com á Barcelona.

—

Lo día del méu sant, al dematí una criada que tenía, á penas vaig sortir del quarto 'm doná las bonas festas presentantme la décima, escrita en un plech de paper orlat de floretas y trapat á manera de blonda.

TIPOS POPULARS BARCELONINS: *Joan Nadal (a)* Agutzil Morros

Per son zel y hasta per la seva fatxa, se pot dir que sigué mentres vá viure un digne representant de la Justicia *histórica.*

La décima comensava:

«Celebraré, dueño mío,
que en el día de su santo
disfrute Vd. tanto y tanto
cual de corazón ansío.»

Prompte vaig compendre que aquella felicitació era obra de un memorialista. Vaig ferho present á la Maritornes y ella no va negarm'ho.

—Pero, dona de Déu—vaig dirli fent l' enfadat—sabent com sabs que jo 'm guanyo la vida escribint en vers y en prosa ¿cóm t' has atrevit á donar la feyna y las ganancias á un extrany?

La pobra xicota mitj sofocada no sabía que respóndre'm.

—A veure—vaig dirli—¿quant te n' ha fet pagá 'l memorialista?

—Una pesseta.

—Donchs veyas lo que t' has perdut: jo te l' hauría escrita per dos rals.

—Veurá....—digué balbucejant—com que havia de servir per vosté.... no 'm vaig atrevir....

—Pero dona ¿no comprèns tu mateixa que havent de servir per mí, encare m' hi hauría lluhit molt més?...

***

Al any següent ja no sigué décima lo que 'm presentá, sino una tarjeta ab lo séu nom... y una *tarjeta de dol*, per més senyas.

—Hola... hola...—li vaig dir—¿qué se t' ha mort algú de la familia?:

—A mí, no senyor... á vostés...—va contestarme.

En efecte, feya alguns mesos que havían enterrat al meu sogre, y aquella bona xicota va entendre que totas las tarjetas que s' envian á una familia que porta dol, deuhen anar endoladas.

P. DEL O.

UN CASSADOR EN REGLA (fot. de MUNS.)

Precisa dur la llicencia
en regla, degudament,
que á un *cassador* previngut
no 'l *cassan* tan fácilment.

Costúms àrabes (Aquarela de *J. Signorini.*)

CELEBRITAT COMTEMPORÁNEA (per *R. Miró*)

La seva fama es inmensa,
lo seu credit es segú.
Caballer sobre 'ls seus llibres
no 'l desmonta pas ningú.

FABULETA

A MA SIMPÁTICA AMIGA M. B. F.

Un infelis minayre á cops d' escarpa
foradar una roca pretenia
y per més que ab fermesa traballava
ni 'l més xich esboranch en ella obria.
Als cops que ab lo martell dava l' minayre,
orgullosa la roca responia:
—Ningu nat en lo món pot trossejarme,
la resistencia meva es infinita.—
Y en tant que la orgullosa aixís parlava,
una goteta humil que s' escorría
per las voltas negrencas de la cova
sobre la roca queya crestallina,
per abatre l' orgull d' aquella mole
constant y silenciosa nit y día.
Molts mesos van passar; al fi la gota
vá vence á la que creya sé invencible
y un foradet li feu. Vá lo minayre
y esbadella la roca ab dinamita.

. . . .

Si 'l cor del que tú estimas es la roca,
sias tú la goteta crestallina,
y jo 't dich per que ho sé si tens constancia
vencerás en ta empresa, Margarida.

JAPET DE L' ORGA.

EPÍGRAMAS

La María, una viudeta
que dalt de un quint pis está,
al vigilant vá cridá
perque li obrís la escaleta.
L' home al punt la vá servir
y un misto encés li doná,
y ella al véurel exclamá
llensant un fondo suspir:
—Vigilant, axó vá mal.
—¿Donchs qué li passa, pubilla?
—Res: que la séva cerilla
no m' arriba fins á dalt.

JEP DE L' HOSTIA.

—

—¿Sabs qu' está molt be, Joan
aquest burro que has pintat?
—¿Cóm nó si l' he dibuixat
teninte á tú al méu davant?

J. MALLOL.

—

En Magí es un vell molt tonto
que té 'l seny com un polli.
Parlant d' ell, deya l' Ernesto:
—En *Magí* té poch *magí*.

EMILIO SUNYÉ.

RECOLECTOR DE CIGALAS (per *J. Pellicer Montseny*.)

Lo que 'ls richs llensan, los pobres ho arreplegan.

LOS MITJONS DEL PAPÁ

MONÓLECH

Ilustració de R. MIRÓ.

SALA BEN AMOBLADA, PORTAS LATERALS Y UNA AL FORO, CADIRAS, TAULAS; ETC, Y DEMÉS ACCESORIS

PERSONATJE: ELVIRA

Surt ab un petitet cove plé de roba per cusir, portant á l' altra má uns mitjons.—Ho posa sobre 'l vetllador y diu:

—Estich molt contenta.... Soch enterament ditxosa.... M' estima y l' estimo. La gloria obra sas portas davant meu. Y mirin que te gracia l' origen de la meva felicitat *(fixa la vista al cove y se 'n riu)*. Els mitjons de 'l papá! Oh mitjons estimats!.... *(Los agafá y fá com qui vá per besarlos)*. Recordem lo passat.

La mamá m' ha cridat y m' ha parlat aixís:

—Elvira, mira, aquí tens los mitjons que avuy he comprat pel teu pare.

—Sí, ja 'ls veig.

—Es precís que 'ls senyalis, ja ab lletras al realce, ja á punt rus.... de qualsevol manera.

Vaig agafá 'l sis parells de mitjons y 'm posí vora al balcó, colocant els peus á una cadira baixeta.

Davant meu hi havía un mirall en el que hi veya la meva imatje. Y la vritat.... era interesantíssima la figura.... «Una jove guapa.... (encare que m' estigui mal el dirho) marcant los mitjons del seu papá á últims del sigle XIX ....»

Aixó significa amor á la familia, laboriositat, abnegació, virtut.... ¿no es veritat?

Vaig pensar en aquell instant, lo deliciós, lo bonich que deu ser per una jove com jo, per exemple, marcar los mitjons del seu marit Oh! sí, es molt bo, molt dols l' amor filial; pero l' amor conjugal encare n' es mes.... ¡dich, m' ho sembla!

Enfilo l' agulla, clavo sa punta al mitjó.... Bueno; á la vegada que la má traballava ¿perqué no havía de traballar també la imaginació, passejantse pel país dels somnis?

Si 'l viatje es tan curt.... Pochs moments després ens trobavam en un bonich y alegre petit despaig del meu domicili conjugal, despaig arreglat y guarnit ab mes gust que riquesa.. Lo meu marit era á la oficina....

Fá rabia que las oficinas robin tant de temps als homes casats y mes encare que no 'ls puguem acompanyar mentres están allí.... En fí, era l' hora en que devía tornar. Al cap de poch sentí las sevas trepitjadas pujant l' escala y á mes la campaneta moguda per sa má impacient. Desseguit me figurí que anava á trobarlo; ell me donaría una abrasada y jo n'hi donaría un' altra, y después acabaríam per sentarnos jo á la cadira, ell als meus peus sobre la cadireta.... Y clavant la mirada de sos ulls negres en los meus.... No sé perque dich negres! re, un capritxo de la imaginació! Y clavant sa ardenta mirada en mí, 'm diría:

—Tortoreta meva ¿que fás?

—Pues ja ho veus, marcant los teus mitjons. Me sembla que soch acreedora á que 'm donguis un' altra abrassada *(ruborisantse.)*

Pero quina imaginació mes boja!

¿Cóm anava jo á atrevirme á dir al meu marit que m' abrassés? Bé, com que 's tracta d' un marit somiat.... D' un tipo ideal, jove, simpátich, moreno....

¿Y perque dich moreno?.... Re, re, aquesta imaginació es incorretjible. ¿No saben quant temps vaig esta aixís mentres traballava? Jo, no; lo únich que sé que al cap de poch temps vá entrar la mamá y 'm vá interrompre dihentme:

—¿Ja ho tens llest Elvira?

—Sí, mamá.

Vaig entregarli 'ls mitjons y mirántsels quedá tota sorpresa, dihent:

—Noya, qué has fet, ¿qué no sabs com se diu lo teu papá?

—Sí, mamá.

—Y donchs, per quína rahó has posat en lloch de Vidal que es lo seu nom, una J.? ¿Qué significa aquesta lletra?

¡Deu meu! ¡Qu' era lo qu' estava veyent!.... Era veritat, havía cambiat las inicials. Pero la mamá continuava:

—Vamos á veure: ¿per quína rahó has escullit aquesta lletra pera marcar els mitjons del teu papá?

—Es que no li escullida, mamá; pots suposar que ho he fet sense adonarme'n.

Per fortuna, la meva bona mamá, semblá quedar satisfeta d' aquesta explicació y se 'n aná.

Apenas hagué sortit, per la porta entrá un jove molt simpátich, á qui conech, *(rihent y ruborisantse)* y á qui aprecio molt.

Era en Jordá.... 'l de la J.!

Ab una revolada 'm vaig aixecar! Deu meu! sempre es violent trobarse á solas ab un home.... jove y simpátich!.... Y jo soch tan tímida!

—Me pensava que la seva mamá era aquí, hermosa Elvira.

—Vosté sempre está de broma.... si ara tot justament se n'ha anat.

—Ja ho veig, y vosté ¿qué fá? traballant ¿eh?

—Sí, ja ho veu.... marcant mitjons del papá.

—Oh! deliciosa ocupació. Y que felis el pare que té una filla tan traballadora!

Prenent del covenet un parell de mitjons vá estar contemplantlos llarga estona, quan de prompte y com ferit per un llamp digué:—Es estrany.... aquesta lletra.... Me permet que li pregunti perque ha marcat aquests mitjons ab una jota?

—Perque.... perque estava distreta pensant un' altra cosa, y no me 'n vaig adonar fins quan trobí la lletra feta.

Al parlar aixís, vaig sentir que tota la sanch me pujava á la cara, tornantme vermella, y mon cor esbategava ab més violencia. No m' atrevía á mirar á ne 'n Jordá....

De prompte sentí que murmuava:

—¿Será possible tanta ditxa?

Y caigué de jonolls devant meu agafantme las mans, digué:

—Per favor, Elvira; confirmi 'l meu dupte. Pensava vosté en mí, al marcá 'ls mitjons?

Vaja, alló era sentimental y cómich.

Uns mitjons origen d' un amor, potser... de un casament!.... Ma turbació aumentá més y més.... No recordo que li diguí.... 'M sembla que li vaig dir que sí.... No sé, vaja. Lo que si li vaig dir que s' aixequés, perque se 'm figurava 'l noy á qui 'l mestre ha castigat á posarse de *rodillas*.

Y encare hi há quí sosté que la virtut no 's veu recompensada en aquest mon!.... Veuhen vostés....

—*(Dins)*. Noya!! noya!! á dinar!

—*Ella*.—Vaig!.... ¿Veuhen vostés com resulta que 'l premi del traball de marcar mitjons, pot ser un bon marit?

F. Nogués.

Salve Regina.—Fot. de *Audouard*.)

FULLA D' ALBUM.— *Venus* (per *Zoilo Casas*)

CAMÍ DEL CEMENTIRI

Qué solos se quedan los muertos.

Ell portava jaqué negre;
ella vestit de crespó
de color de ala de mosca
sens farbalans ni cap floch.
Ell feya olor de bencina:
ella 'n feya de condonys;
proba clara, ó potser fosca
de que 'ls vestits no eran nous.
Ell ja salta 'ls vintiquatre
ella frisa als trentanou;
pro fá goig y es escayenta.
Parentiu: tía y nebot.
Ell es díu Jaumet Espígol:
y 'l nom d'ella es Pepa Font;
pro per fé al Jaumet més mono
li diu ella Met tant sols.
Caminan respectuosos
ab pas curt y poch á poch,
com correspon á personas
que portan de fresch lo dol.
No parlan, casi no 's miran,
sols ella, mitj de gayró
si veu que 'l Met se adelanta
se 'l guayta ab ull ardorós
y movent un poch el busto
y arrufant son nas rodó
sembla vulga dir per senyas,
vaja, no diguin, fá goig.
Venen, segons referencias,
del carrer de 'n Amargós
y se 'n van cap á Dressanas
per la Rambla de las Flors.
Al se aquí, la tía 's para
y també 's para 'l nebot.
—¿Que comprém; ram ó corona?
pregunta ella. Y éll respon:
—El ram fá més senyorío.
—Donchs el ram será millor.
¡Pobre Tóful!
—¡Pobret oncle!
—Era tant bó!
—Ho era molt!
—Fes que hi hagi sempreviva s
¿ho sens Met?
—No tía, no
es una flor massa groga.
—Pero Met, no veus fa dol?
—Ja 'l triaré jo, tieta.
—Que hi haja flors de tristó:
viudas que volen dir penas:
llágrimas qu' expressan plors.
¡Tot per ell!
—¡Per ell tot, tía!....
—Compra 'l ram com vulguis noy
¡Tan jove y serne ja viuda!
¡En lo mon no hi ha consol!
Han passat totas las Ramblas;
ja son al peu de Colón.
El día es de primavera,
explendent y fá calor.
La tía sua, y al veure
la mar reflectint lo sol,
se para, y ab goig aspira
l'ayret revificador.
—¿Anem á peu ó bé en cotxe?
diu la Pepa á ne 'l nebot.
—Com vosté, tía, disposi;
jo faig sempre lo que vol.
—Donchs pujem á peu.
—Com vulga.
—El día n' es tant hermós
pels que no tenen tristesas!
—Ja anirém poquet á poch.
—¡Pobre Tofull!—
—Qué tant Toful!
apart que diga 'l xicot,
ab un gesto que á la tía
li fa torná endins lo plor.
Han caminat una estona
seguint á la gernació

que va cap al cementiri
com qui va á festas majors.
La cridoria, las rialladas,
los renechs dels conductors
dels cotxes que fan viatjes
al camp de la eterna son;
l' avalot dels que pregonan
torrat, castanyas y flors;
los ditxos de la gent jove;
de alguns cegos las cansons
mesclat ab las cantarellas
dels pobres qu' en profusió
van y venen, tomban, giran,
ensenyant llagas y bonys
y 'us empaytan com las moscas
sens dar treva ni repós,
marejan de tal manera
que la tía á n' al nebot
li diu:—Met, surtim d' est tránsit
que m' esblayo de debó....
¡Jo no sé que tinch....
—Agafis.
Y 'l bras li dona amorós,
y la treu, no sens fatiga,
del mitj de aquell avalot.
Se tiran cap á la dreta
y sens explicarse 'l com
se encontran nebot y tía,
dins del camí del carbó.
—¡Hont me portas Verge santa!
¡Quin camí mes fastigós!
¡Ay bona 'm posaré 'ls baixos
trepitjant aquesta pols!
¡Pero Met! ¿hont me dus ara?
—Tieta, no tinga por;
per aquí farém dressera
y 'l camí escursem de molt.
Al veure unas escaletas
entre mitj de la verdor,
lo nebot empren la marxa
cap amunt, ab viu ardor.
Quan ne son casi á mitj terme,
diu en Met:—¡Y qu' es hermós
quant se veu, tía Pepeta!
¡Miri 'l mar! ¡Qu' es bell lo sol!
¡Qu' expléndit lo paisatge!
¡Qu' alegre tot quant se mou
y viu, respira ó fluctua
en la mar, la terra, 'l mon!
Y 'n Met lo bras oprimía
de la tía, ab tant ardor,
que sorpresa y tota roja
li diu plena de emocions.
—¿Pro que tens ¡ay Met! que't passa?
—No hu sé; pero al veure axó,
sento una veu que 'm diu: enza
¿y que hi fas al mon tot sol?
Anem; anem.
—Pro ahont me portas?
—Aquel rótul li diu prou.
Restaurant de Miramar.
—¡Y ara Met! ¿Que 't tornas boig?
Que no anem al cementiri?
—Hi anirém més tart, si vol.
De primer vull que aquí esmorzi,
es dir qu' esmorzém tots dos.
—Pero 'l Tóful 'ns espera:
observa ella ab sumisió....
—¡Ditxós Tóful! Ditxos Tóful
Quina ganga es el sé mort!
Tots lo planyen.... y al viu pénjal.
—Ay Met no tingas mal cor!
—Vosté 'l té.
—Prou: si tens gana
esmorzem—Y en tant que airós
al mosso dava las ordres,
ella miratlo ab passió
exclamava ab goig:—No diguin:
vaja, no diguin, fa goig.
En un menjador á solas
ja tením tía y nebot.
Ella 's treu la mantellina
deixant veure fí y llustrós
son pentinat á la moda
ab xurripámpol y tot.
Los seus ulls negres com moras
encare que petitoys,
contemplan la mar blavenca,
en tant que 'l pobre xicot

LITORAL DE CATALUNYA (per *S. Berenguer*)

Costa de la Morera.—Cadaqués.

espera que l' ápat vinga
ab gana de cassador.
—Quan vulgan,—los diu 'l mosso
deixant á taula l' arrós,
y á la taula ab goig s'assentan
molt juntets tía y nebot.
—Li vaig á fer plat, tieta.
—Serveixte tú.
—Res d' aixó.
¿Que no li agradan los musclus?
—Met, á mi m' agrada tot.
¡Més que fas! ¡Massa me 'n donas!
—Menji dona, qu' aixó es bó.—
Al arrós segueix badella
ab trufas y champignons.
A la carn, blanca llagosta,
y á la llagosta, capó.
En tant que 'l esmorzá avansa
es veu qu' en tía y nebot
se desperta l' alegría
y 's disfuma la tristor.
En Met tria per la tieta
los talls mes tendres y bons,
y la tieta ab sa forquilla
las parteix ab lo nebot.
—¡La vida aixís, qu' es hermosa!
¿Oy tía?
—¡Ay Met, sí, molt, molt!—
diu ella ab la boca plena;
y ell mes roig que un perdigot.
—Vaja, tía, un' altra cuixa—
y la gansa ab tó melós
respon:—Met, no 'm digas tía,
dígam Pepeta....
—Si vols
te diré rata, faluga
y colomí y.... 'L garson
en aquell bell punt entrava
'l *champagne frappé.*
—¡Noy, noy!
fins *champagne!*....
—'Vuy tot se vessa.
—¿Qué tornas boig?
—Y tan boig!
Quan van acabar los postres
casi bé 'l sol era post.
—Pepeta, tením de ananse'n
—Ay Met! Casi tens rahó.
—De aquí á dalt del Cementiri
hi ha un bell tretxu.
—¡Que dius noy!
¡Qué hi vols pujar!
—Com tú vulgas.
Jo crech que fora millor
anárnose'n cap á casa....
No sé que tinch
—Si tú ho vols....
Y després.... que al cap y al fí....
—Anem cap á casa, donchs.
¡Quina por tindré aquest vespre!
—¿De qué tens de tenir por?...
—¡Ay Met si 'l Tóful venía....!
—No vindrá pas.
—Ja ho sabs!....
—Prou.
—¡Que larme allí tota sola!
—Fuig, tonta, 'm quedaré jo.
—Vols dir Met?
—Y donchs, Pepeta,
¿M' estimarás?
—Mes que al mon.
Quan del menjadó sortían
diu ella: —'T deixas las flors.
—Qué 'n vols fer? Si 'ns farán nosa.
—Pel gerro del menjador.
—Tens rahó, rata de casa.
Y mentres ell pressurós
plega 'l ram, ella ab goig deya:
Pels Reys.... casada de nou.

EDUART VIDAL VALENCIANO.

SOLETAT. (Dibuix al llapis per *M. Urgell.*)

UNA RATA MUNICIPAL (per M. MOLINÉ)

Cap gat la vol empaytá...
dú tantas solfas... es clá
la deixan pels seus intents
y ella vinga rossegá
¡cóm tregina aquellas dents!

ACUDITS

Un entusiasta de un actor molt dolent, deya en una visita:

—¿Vá veure treballar á n' en Fulano?

—Si, senyor: precisament ahir.

—¿Y qué tal? Lo qu' es á mi 'm vá entussiasmar.... Aquell paper tan trist li vá molt bé ¿No es veritat?

—Donchs, vegi, jo trobo que hi fá un *trist paper*.

—¿Qué té, don Ambrós?

—¿Qué no ho sab? Ahir me vaig deslloriga un peu.

—Ha de anar ab cuidado.

—No, senyor, no; ab crossas tinch de anar.

JUMERA

ENGRUNAS

Era una nit d' istíu,
tranquila y bella
com tota nit d' amor.
Molta llum en lo cel, la mar en calma
y en la terra tú y jo.
Tú y jo en estret abrás. La terra tota
lo nostra tálem fou....
¡y encare no hi cabíam! ¿te 'n recordas?
¡quánt petit per lo inmens de nostre goig!

Ja sé que 'm dius heretje, puig no admiro
l' Obra inmortal qu' en lo mortal descansa.
Jo en tú una lletra de Natura miro
que m' atrau y llegirla may me cansa.
Pero 'l resto de l' Obra,
si vols que 't siga franch.... ¡tot á mi 'm sobra!

L' hivern s' acosta, lo cel s' entela,
tremola l' arbre, la fulla cau,
lo vent que gela
lluny se l' emporta....
¿La fulla morta
descansa en pau?
La mort s' acosta, lo front s' entela,
lo cor tremola, l' ánima cau.
un bés que gela
lluny se l' emporta....
¿L' ánima morta
descansa en pau?

Ona gegant que 'l vent s' endú en sas alas
y arrossega y aixeca l' huracá
y camina y avansa y corra y vola
més enllá, mes enllá.
¿Quína platxa l' espera? ¿quína roca
son camí lliure un jorn deturará?....
Mentres camina avansa y corra y vola
¡mira enllá, mira enllá.
Inmens es l' horisó; res la detura,
ni l' esperansa té de descansá ...
Y camina y avansa y corra y vola
¡mes enllá, mes enllá!

La vida es curta y encare trista
passemla alegre, sens cap temor....
Vingan ampollas y tú á mos brassos
y ompla las copas fins dalt de tot.
Bebém m' aymada, l' escuma vessa,
de ta boqueta jo 'n vull un glop....
Las copas sobran, ja pots trencarlas
qu' es de tos llabis lo ví mellor.
Bebém m' aymada, que l' alegría
comensa á naixer dintre mon cor;
ja 'm sento viure, vina á mos brassos....
y el ví llensémlo que ja 'n tinch prou.
¡Gosém m' aymada! ¡bella es la vida!
mes prompte acaba, qu' es breu lo goig....
Y ara sepárat, no sigas tonta,
que també cansas, com lo ví bó.

A. Juliá Pous.

PER LA XICOTA

Jo:—Vaig á veure la mossa.—
Los vehins del seu carré:
—Vamos, lo mico ja vé....—
Ella:—Ja baixa; ¡y qu' hermós!....—
Sa mare:—Noya, ves dintre,
no 'l miris aquest mosquit....—
Ella:—Ja hi vaig tot seguit,
deixéumeli di' adiós....—

. . . .

En aquell moment jo passo;
ella, distreta ab sa mare,
ni menys s' ha fixat encare
que ja soch al altre extrem;
no 'm díu rés, jo ho prench per xasco,
y si hi puch parlá una mica,
més tardet lo cás m' explica,
y al endemá 'l mateix fém.

RAMÓN LLEI.

Á UNA

Desde que no estás ab l' home
(no vull saber lo perqué)
representas un papé
com escrit sense cap *coma*.
Sens temor al que dirán,
te llensas á tota vela
ab cert ayre de «Carmela»
sens por d' un *interrogant*.
Ets un tipo temptadó,
ta hermosura m' extasía;
sols penso ab tú tot lo dia
y ets la meva *admiració*.
De sal ne gastas un munt,
ets un teixit plé de trama
y ¡ay noya! tens una cama
que al mirarla.... aquí faig *punt*.
Créume, tornéuvos á uní,
ja no os farém *esquellots*;
si per tos motius no pots,
llavors no responch de mí.

J. GORINA.

Á UNA GALLINAIRE

¡Gallinaire del meu cor
tan bojament me fascinas
qu' estich decidit, pitera,
á plomar ab tú gallinas!
Jo ab la *ploma* 'm guanyo 'l pá
y tú te 'l guanyas *plomant*....
ja que ab plomas ens semblém
semblémnos també estimant.
Si 'm donas lo sí que anhelo
desseguit ens casarém,
y tinguent tanta gallina
¡veurás quin caldo farém!
Unímnos, nineta hermosa,
ab indisoluble llás;
pro júram que al ser ma esposa
jamay m' *engallinarás*.

EMILIO SUNYÉ.

AUTORS Y CRITICHS (per *R. Miró.*)

Campoamor.

Alas (*Clarín.*)

TESTAMENT

En nom de Deu sa voluntat deslliura
l' esclau que tens lligat á tos encants;
me sembla avuy que se 'm acaba 'l viure
perque veig que no 'm besas com avans.
Si nosa 't faig, creu que 'l morir no 'm reca;
ton pensament que sía mon butxí;
que vaja al forn la branca vella y seca,

REPRESSALIAS (per APELES MESTRES.)

Ja que á Fransa 'ns retornan 'l nostre género...

que vaja al mar l' escuma del molí.
Mes avans de aquella hora esgarrifosa
vull dictarte ben clar mon testament.
Te deixo lo meu cor: ¡mon cor, hermosa,
que del teu ha rebut tot aliment!
Pera 'l meu cos demano sepultura
ahont demá ab lo teu puga está unit.
Mort y tot vull gosar de la ventura
de ajocar ma ossamenta en lo teu pit.
Te deixo ab lo meu nom, tot quant meu sía,
¡no acaba ab mí, oh reyna, ton reynat!
Senyora en mon casal, fes que ni un dia
obliden nostres fills que t' he estimat.
Que jamay al partir lo pá en la taula
lo nom del pare se recorde en vá;
á flor de llabi 't prengan la paraula
pera estimarte á tú y pera resá.
Vull que tots resseguiu eix camí amplíssim
que us he ensenyat, lligat á vostres cors;
la vida es un manná, manná dolcíssim
quan del amor seguim los resplandors.

....

L' esclau se 'n torna al jou. Reb-lo amorosa
en lo llit de tos brassos incitants....
¿Ho fas aixís? Ja veig que no 't faig nosa....
La mort es lluny. Estreny més fort que avans!

CLAUDI OMAR Y BARRERA

ÍNTIMA

Voldría que fossis muda,
ta mare cega y jo sort,
y després petonejarte
fins que tú 'm diguesses prou.
¡Qu' estrany que 'l cor humá hermosa,
siga fet tan misteriós!
¡Jo, que quan veig una llástima,
desseguit se 'm trenca 'l cor,
en mitj d' aquestas desgracias
que 'n sería de ditxós!....

J. PUIG CASSANYAS.

LO DINER DEL SAGRISTÁ (?)

Traballant molt, menjant poch
y fent estalvis en Roch
va lograr de ral en ral,
reuní un bon capital.
Comtemplantlo ¡com gosava!
lo contava, 'l recontava
y després per acabar,
lo tornava á recontar.
¡Que n' estava de content !
¡Fins volía que la gent
s' enterés de sa riquesa!....
¡Pobre Roch, quina bestiesa!
Un tuno de nas molt fí,
l' olor del galls va sentí,
y sense contemplacions
s' embutxacá 'ls dinerons.

....

¡Pobre Roch! ja no 'ls contava:
no mes plorava, plorava
y encare segueix plorant,
la *fugida* del *arjant.*
Y ab tot això, al extranger,
lo lladre feu gran paper,
fins que la pela darrera
lo deixá pobre com era.

....

Tenint en compte, la gent,
que acabá tant malament

REPRESSALIAS (per APELES MESTRES.)

¿perque no hem de fer ab ella lo mateix que fá ab nosaltres?

aquell capital robat,
sempre que d' ell s' ha parlat,
ab veu compungida exclama:
—¡Ja se sab, ja ho diu la fama,
lo refran no pot mentir
y tots hi hem de convenir:
Lo diner del sagristá
cantant ve y cantant se 'n va.!

....

Qui d'aquest modo barrunta
m' obliga á fe eixa pregunta:
—D' aquell capital qu' en Roch
traballant molt, menjant poch
y fent estalvis lográ,
¿pot dirse'n del Sagristá?
¿Vosté ho creu?
—No.
—Jo tampoch.
¡Y cantant se 'n hi va aná!

O. X.

EPÍGRAMAS

Es tan ploraner l' Antón,
marit de una que 's diu Flora,
que diu que fins va plorar
quan se li morí la sogra.

J. TORRAS.

—

La pobra de la Dolores
té un ull molt adolorit,
y segons diu, de resultas
de havers' hi ficat el dit.

J. AVELTÁ.

UN SONET

¡Catorze versos!

¡A tú, la més simpática xicota
que vius á n' al Parnás, y sens disputa,
tens fama de ser dona molt astuta,
per protegí als poetas de més nota!

¡A tú, que desde fetxa molt remota
empunyas de 'ls rimayres la batuta,
demano per favor una minuta
per fé un sonet; puig no hi entench pilota!

Que 'm treguis del conflicte jo 't demano;
no 'm fassis patir més... Es per «L' Esquella.»
Qué dius; ¿qué fá calor? ¡Cómpra't un vano!
Ajúda'm y no arronsis las espatllas....
Pero veig que 'm fá mal la gargamella,
y tinch lo sonet fet. ¡Catorze ratllas!

LLUIS SALVADOR.

L' EXTREM DE L' AVARICIA

(SONET)

Un avaro 's trobava en la agonía
y un fill seu, l' únich ser que l' estimava,
de jenolls al capsal del llit estava
y ab grans plors de son pare 's despedía.

Un trós de ciri, que ni un pam tenía
la tristíssima arcoba illuminava
y al morirse l' avaro contemplava
la groga cera que lo flam fonía.

Deya 'l fill sanglotant en son deliri:
—no 'm deixis, pare meu, no mes m' acoris,—
Y 'l pare contestava:—Prou martiri:
fes estalvi de llágrimas, no ploris,
y aixís que m' haja mort, apaga 'l ciri
que encare 't pot servir per quan tú 't moris.

JOSEPH M.ª CODOLOSA.

LOS EXTREMS SE TOCAN

Ilustració de J. PELLICER MONTSENY.

No ho vull, me caso ab Ronda, s' ha acabat, no será no y no: y si es, protesto; y si protesto, m' enfado; y si m' enfado 't pego; y si 't pego, es clar, renyim, y si renyim.... te torno á pegar per tossut.

—Pero pare, ¿quína culpa tinch jo de esser pobre?

—Tú no que no 'n tens; pero ella si de que son pare sigui rich; poca solta.

—¿Ella?

—Si senyor, tenía d' escullir per pare un home que visqués de son traball y no que 's mantingués xuclant la sanch del traballador. Un *frabicant* per sogre teu: ¿qué t' has begut l' enteniment? Si de pensarho no mes, tinch esgarrifansas y 'l cervell me dona tantas voltas com lo volant de la máquina que mantinch ab carbó de pedra. Fuig, criatura, fuig. Y crech que ademés té la desgracia de ser noble. ¿Cóm te vols casar ab una nobla si vostras sanchs no lligarían? Blau y vermell, ¡quín fástich! Fos vert y vermell encare, semblaria xanfaina. Ves que dirían els del *Centro de la Igualdad humana*.... Me treyan de president.

***

—Jo 'm moriré, papá, no hi há remey per mí.

--No siguis criatura. Demá despedeixo á n' en Jordi; passem un parell de mesos á París y tornarás tot un' altra, curada completament d' aquest amor impossible. ¡Quín ridícul per nosaltres, nobles de condició, que tu emparentessis ab un teixidor! M' esglayo al pensarho. No pot ser, tontota ¿Y las conveniencias socials?

***

—Ahont s' ha calat foch?

—A la fábrica y magatzems de Don Magí. No s' ha salvat res, ni un escrupuló de tela siquiera per poderse aixugar las llágrimas lo duenyo, per l' incomprensible descuit de no ferse assegurar la fábrica.

—Las desgracias may venen solas: ahir vá rebre la noticia que un corresponsal seu de Filadelfia havía quebrat elevantse 'l seu passíu á tres milions de pessetas.

***

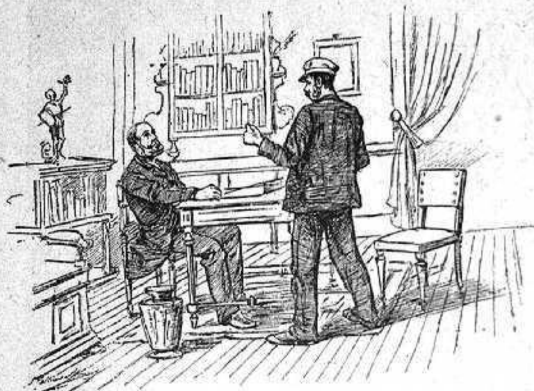
—Senyor Magí, ara que no té un quarto 'm sembla més simpátich y espero que arronsant cada hú per la seva part, podrém arreglar satisfactoriament l' assumpto que aquí 'm porta. Lo meu noy díu....

—Basta, ja sé lo que voleu: lo meu permís; mentres jo alenti, no 'l tindreu pas.

—Temía aqueixa negativa y no volía dar semblant pas; pero 'l xicot arri que arri

fins que m' ha obligat á ferho. Jo pel meu gust no haguera vingut, perque al cap de vall la que hi guanyaría ab aquest casament fora la seva filla, que de pubilla arruinada passaría á ser dona d' un majordom dels més considerats, perque ha de saber y entendre que 'l noy, en Jordi, ocupa aquest cárrech desde la senmana passada en la fábrica dels «Cotons»

—Es inútil, la meva filla no ha nascut per esser esposa de 'n Jordi, ni jo per consogre vostre.

—¡Mal llamp!.... anava á fer un disbarat; pero 'l recort del noy em conté y 'm serveix de válvula per deixá escapar la rabia del cós, sense qu' esploti d' indignació. Ara soch jo 'l que m' hi oposo. La noya es bona y modesta; pero té un gran defecte, es nobla y además filla de vosté.

—¡Joan!

—Qué s' hi conservi molt bó.

***

—Jordi, ¿qué intentas?

—Fer la nostra ditxa. S' oposan per mal entés orgull y falsas doctrinas á la nostra felicitat, donchs nosaltres romperem las cadenas que 'ns amarran al piló de la desditxa, y exents de ideas erróneas qu' emboyran lo cervell y empetiteixen l' ánima, sols guiats pel nostre amor pur y dessinteressat, alsarém lo vol, trasladantnos á terra llunyana pera gosar del benestar qu' aquí 'ns está vedat disfrutar per culpa dels que mes obligats están á proporcionánse'l.

Tinch colocació de majordom en una fábrica dels Estats Units, y en aquell país lliure que vá á la vanguardia de la civilisació se enllassarán per sempre la marqueseta Carlota y Jordi 'l teixidor.

***

—¡Soch un miserable! ¿Per qué al perdre la fortuna no vaig perdre l' orgull? Lo tresor més estimat, la prenda més volguda, la he perduda per culpa meva. La Carlota m' ha abandonat; ha fugit de mí. ¡M' esta bé!

***

—Si senyor, jo soch lo culpable. Lo noy ha fet lo que devía. Tothom ne fuig dels boigs. ¿Qué n' hi tret de ser conseqüent ab las mevas ideas? Desenganys, disgustos y més disgustos. Lo vice-president s' ha casat ab la mestressa de la seva casa, una vella rica y nobla: lo secretari ha casat á sa filla ab un *burgés* de *tomo* y *lomo*. Y 'ls demés *vocals* tampoch han *consonat*. Veste fiant dels socis del *Centro de la Igualdad humana*.

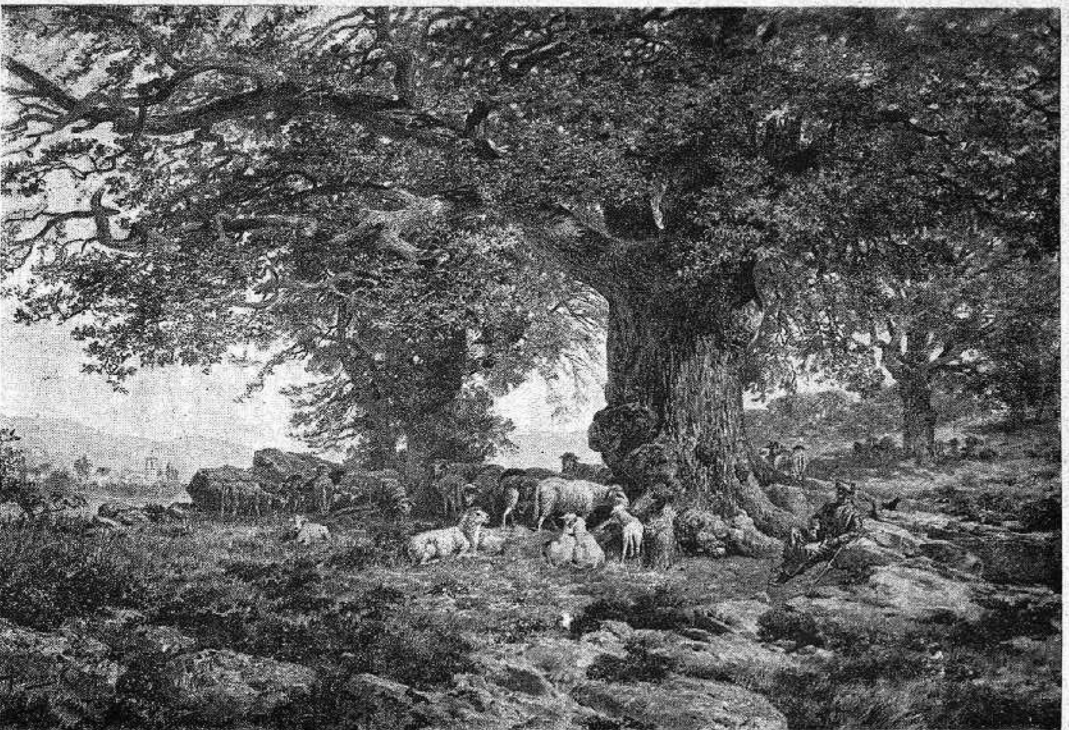

***

—(¡Pobre pare!) Estigui bonet, Don Magí.

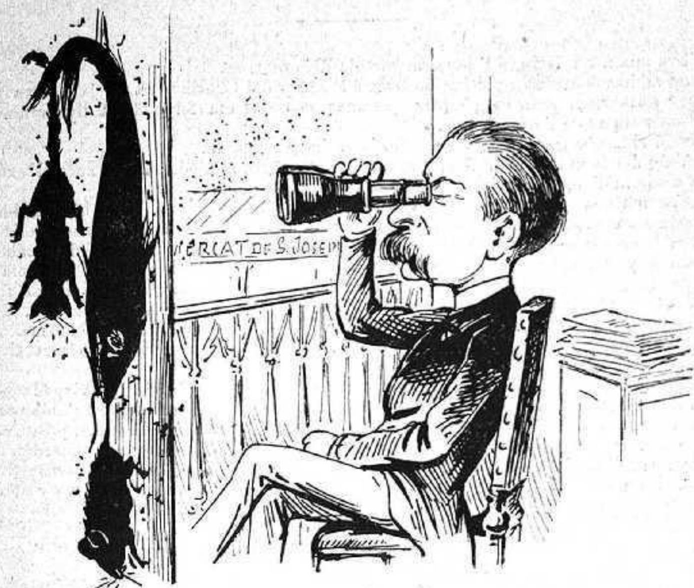
—Adios, amich Joan (¡Pobre pare!)

F. Figueras y Ribot.

La mitj-diada del remat (Dibuix al llapis per *J. Pahissa.*)

UN INSPECTOR DE MERCAT (per M. MOLINÉ.)

Al simpátich Pep Griera
ja li diuhen el *Pagés*
perque desde casa seva
fent el pagés, no veu res.

OLVIT ETERN

Es la nit dels difunts. Lo cementiri
embolcallat en sombras fá feresa.
Lo trist silenci sols destorba l' ayre
qu' en las brancas dels sálzers remoreja.
S' alsa la llosa d' una sepultura,
trau mitj cós una seca calavera
y sas concas sens ulls pe 'ls voltants fixa.
A la sumorta llum de las estrellas,
cayguda á terra veu una corona
bruta ja y rebregada, ab unas lletras
per la pluja y pe 'l sol descoloridas,
mal encastadas en un llás de seda,
que dihuen. «A mi esposo idolatrado.»
Ab sas mans descarnadas l' arreplega,
fá un gesto d' amargura y de despreci
y trossejantla, lluny de sí la llensa.
De l' estret ninxo en la foscor s' endinza
y ab veu mal humorada rondineja
arraulintse altre cop dintre la caixa:
¡Un any y prou! ¡Ja m' ha olvidat aquella!

QUIMET.

EPÍGRAMAS

—¿Quín ofici té en Bertran?
—Té carrera desahogada.
—¿Y exerceix?
—De cantonada
es un anunci ambulant.

—

—¿Cóm es qu' es grossa al hivern
y prima al istiu la Sió?
—Se comprén: perque 'l cotó
es calent com un infern.

E RIERA Y MATHEU.

—

—¿Qu' es maca la seva dona?—
vaig preguntar al Estanys.
Y 'm va contestar:—No es maca,
qu' es *macada* fá molts anys.

JEP DE L' HOSTIA.

—

—¿Tal vegada 't falta tela
per acabar aquest cos?
—Ay, sí, senyora Manela,
ara ho veig: me 'n falta un tros.

SERAPI GUITARRA.

LA FLORISTETA

Era una nit d' istiu, á l' hora de surtida dels teatros.

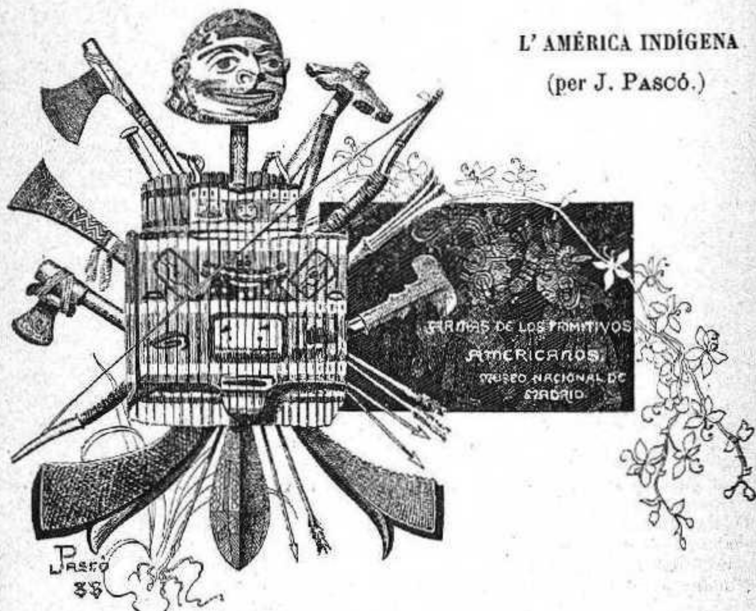
Jo m' havía aturat á pendre un bok, á l' acera del Continental, y ja estava per pagar y alsarme, quan vaig sentir que unas manetas em forfollavan lleugerament per las solapas de l' americana.

—Miri.... una gardenia. De *nardo*, ja no 'n tinch cap....

Vaig deixarme posar la flor, y al anar á donar una moneda, 'm va xocar l' extranya fesomía d' aquella criatura que tenía á davant meu.

Era una nena de deu ú onze anys, primeta y alta per la seva edat; blanca, blanquíssima de cara, d' una blancuria mate, freda, com la del marbre sense polir. Y potser la cruesa de blancor farinosa ressurtía mes encare, pel tó encés dels cabells crespats y revessos que com volutas de foch, li venían sobre 'l front. La tofa de flochs caragolats y flamejants, tan ruents de color que semblavan vermellosos, feya un contrast vivíssim ab el cutis esblaimat y aspre com la carátula d' un clown. Y 'ls ullets, vius y mofetas, y 'l llabis prims, sense color, y 'l nasset curt, plé de malicia, ajudavan á compondre un semblant indefinible ahont l' anemia 's confonía ab la precocitat.

Ab tot y ser de líneas prou graciosas, aquella careta escéntrica y avispada posseía una movilitat tan sensible de faccions que molts cops arribava á semblar caricaturesca. A cada frase que deya seguía l' acompanyament de muecas, posturas y monerías, tot un repertori de contraccións musculars. Ara mostrava picardía, ara gravetat; á l' hora semblava burleta y afectuosa; somreya ó s' entristía, sense transició. De tots modos, era interesant, la pobra nena, interesant y atractiva y potser

Armas usadas per las antiguas tribus indias de Méjich.

EN TERRA DE MOROS

L' arribada del hoste (Quadro al oli de *J. Juliana.*)

fins perturbadora pels sentits, puig, á pesar de l' edat infantil, llençava malaltiços perfums de voluptuositat primerenca, com si fos poncella de pecat sensual.

Portava una bateta de rosa pálit, curta fins á genolls; las mánigas estofadas, un devantalet esclarissat, y penjada al coll ab una cinta, la cistelleta de las flors.

—Y escolta.... ¿Com te dius?—vaig fer, per entretenirla.

—Yo.... Doloretas, pró 'm diuhen Loló....

—Y.... ¿quí t' ho diu Loló?

—La gent... els senyors m' ho diuhen.... ¡vés!—vá respondre la nena tot fent anar el caparró y mirantme ab els ulls mitj aclucats.—Pró, per xó, qui m' ho vá treure vá ser ma germana....

—¡Ah! ¿tens una germana?

—¡Si! la Palmira.... ¿qué no sab qui es? ¡Ay, ay, la coneix tothom! Com qu' ha ballat al Liceu....

—¿Y ara no balla?

—Ara no. Don Pepe no ho vol que balli. D' ençá que la vá treure de la Punxa, ¿sab? se la té á casa.... ¡li ha posat un pis més bó, més bó!....—anava dihent ab cómica gravetat la criatura, mentres es treya la panereta de las flors, y, asseyentse á una cadira del café, 's posava á contar los diners que li havía produhit la venda de gardenias y flors de Jessé.

—¡Com que don Pepe es tan rich!—afegía, tot prenent aires de afectada solemnitat, com per expressar l' admiració.

—¿Y tu t' hi estás ab ta germana?

—No pas ara. M'hi estava, pró la mare me 'n vá treure per posarme á vendre flors. Com que cada vespre faig més de deu rals... ¡vés!... Avuy, per xó, no n'hi fet tants....—vá replicar al moment ab cómica resignació, mentres recullía 'ls quartos qu' havía extés damunt de la taula.—En no anant al Eden y á *Folis Bergère*, no dona ¿sab? passan alts....—prosseguía tot fent l' ullet.—Anit no m'hi acostat per venir aquí y poguer veure á ma germana.... Perque cada dijous van al Eldorado, y al sortir la veig passar. Sempre van per aquesta acera ¿sab? Don Pepe no vol que 'ls digui res pel carrer... pró jo ¡ves! em fico en un recó y me 'ls miro d' amagat....

¡Miri!.... ¡Miri!.... Ara venen.... ¡Son aquells!

Y tot dihent aixó, á corre-cuita com un follet, vá fugir á arrupirse darrera una taula, com qui s' amaga per no ser vist. Y quasi al acte, entre la gentada que venía del Passeig, vá passar per davant nostro la parella. No vá costar gayre destingirla de la multitut.

Ella, encare que mes arrodonida y agraciada, tenía la mateixa cara de la nena: el cutis blanch y mate, la tofa de cabells rojos, un conjunt de figura tirant á clown. Vestía ab una elegancia bon xich escéntrica; un barret de colors cridaires, una falda á dretas esquifida y una brusa fluixa, folgada ab exageració. Ell, era un tipo insignificant, ab brillant á la pecxera y penjoys d' or á l' armilla.

Aixís que van haver passat, la nena de las flors vá surtir desseguida del amagatall y alçantse de puntetas tant com podía, se 'ls mirava extasiada per entre 'ls caps de la multitut. Igual que si 'ls ulls se n'hi anessin, els anava seguint ab la vista, absorta, fascinada, com qui contempla una aparició lluminosa que s' allunya per moments.

Al últim es vá girar per dirme:—¿Oy qu es maca?

Jo vaig fer:—Sí....

—¡Y may puch véurela d' aprop! ¡Y may puch dirli res!—exclamava entristida. —Ja no tinch qui 'm defensi quan la mare 'm mata á cops. ¡Cóm qu' ell no vol qu' hi vagi ni m'hi aturi!.... Pró per xó, ¿sab?—vá afegir, cambiant instantáneament las tristesas per las posturas,—quan me faltan botinas ó necessito una bata, li envío una carta.... Una francesa del Eden Concert me l' escriu....

—¿Que no 'n sabs d' escriure?

—No.

—¿Ni de llegir?

—No.

—¿No te n' han ensenyat?

—No.

—¿Ni de fer cap labor?

—No.

—¿Ni de resar?

—No.

—¿No deus saber lo Pare Nostre?

—Tot.... no.

Bo y á mida que jo li feya aquestas preguntas, ella s' havia anat posant seria, com si de cop donantse compte de la miseria del seu estat, en comensés á sentir pena. Compungida y confosa, aquella careta de clown posturer havía parat de fer muecas, com retinguda per la vergonya.

Jo comensava á sentir una llástima vivíssima per aquella criatura desamparada, sola y verna en mitj del mon; y ella, comprenent la meva conmiseració, 's posava trista y més trista, com si volgués rompre á plorar.

Sense poguer contenirme, vaig exclamar: —¡Pobra nena! ¿Y donchs com ho farás quan serás gran?

INDUSTRIAS ARTÍSTICAS DE BARCELONA.

Despaig del establiment fotográfich de Napoleón.

Més, cóm si la meva exclamació l' aixeribís tot d' una, la criatura vá mirarme allavoras de fit á fit, ab els ulls plens de picardía, y després de treure la llengueta com qui fá ganyotas, vá replicar tota extranyada:—¿Quan seré gran, diu?—Y esclafint á riure de sopte, vá afegir tot anantse'n:

—¡Quan seré gran ray!

Y vá desapareixer Passeig amunt, confonentse entre las onadas de la multitut.

R. Casellas.

CANTARS EMPELTATS

Conté mis penas á un pino
por ver si me consolaba;
y com si li digués Llucia,
no 'm va contestar paraula.

—

Ni en Sevilla ni en Triana,
ni en Jérez de la Frontera
trobaréu cap dona guapa
que conegui la modestia.

F. Gironella.

—

Cuando la vida se acaba
también se acaba el afan,
y quan s' acaban los quartos
comensan los mals-de-cap.

Galán de Llansa.

—

Ciego de amor en la frente
un beso ardiente estampé
y tú en pago en una galta
m' hi vas estampá un revés.

B. Llorens.

—

Encontré ayer á una polla
junto á la orilla del mar,
que mirava de fer peixos
pera poder esmorzar.

Muzárabe.

TIPOS DE LA TERRA (per *F. Carbó.*)

L' hereu de ca' la Tana.

RETALL

En un jutjat de primera instancia tenía lloch un judici, en virtut de un interdicte presentat.

Entre altres testimonis, comparegué á declarar davant del jutje un pagés de l' alta montanya, cara grós, vermell, cap mitj blanch, quals cabells, renyits qui sab de quant temps ab l' estisora del barber, se li asseyan mitj cargolats sobre 'l colrat clatell.

—*¿Jura V. decir la verdad á todo lo que se le pregunte?*—li feu lo jutje allargant lo bras, com es de ritual en aquests cassos.

—¿Qué diu, qué fa?—contestá lo pagés mitj aturrullat.

Lo jutje li repetí la mateixa pregunta.

Y 'l pagés, sense entendre jota de lo que se li deya, al veure al jutje en aquella posició, ab lo bras dret mitj extés y encreuhat lo dit gros de la má ab l' índice, encarantse ab los demés que estavan presents al acte, exclamá tot rihent, ab veu grossa y forta, com de xantre:

—¡Ay caratsus! ¡Aquest senyó 'm fa la figa!....

Rigurosament históricb.

M. Jané Tocaneya.

LAS COSAS CLARAS

Un metje que té un gabinet de consultas, dona instruccións al seu criat, dihentli:
—Batista, si venen clients, feslos esperar un rato, com si estés molt ocupat, que això sempre dona importancia.
—Y si no vé ningú?—pregunta 'l criat qu' es un verdader talós.
—Si no vé ningú—respón lo metje—feslo entrar desseguida.

R. Ribelles.

L' AMO DEL PARCH (per M. Moliné.)

«Siendo este parque y jardines
propios del Sr. Falqués»....
que hi fassi 'ls bunyols que vulgu,
y que hi gasti molt dinés.

POBRA ROSETA

Al *Parque* vaig trobar lo que buscava, en una xafagosa tarde del mes d' agost; ayre fresch y refrigerant contra la calor que 'm tenía marejat, y además aquella nota de color tan inútilment buscada en la soletat de mon taller. Y á fé que m' era necessaria y urgent pera combinar uns trajos de bailarinas per un' obra de espectacle próxima á estrenarse.

Sigué en aquella ocasió la meva providencia una xicoteta grassona que absorta en sos pensaments, trassava dibuixos sobre l' arena ab la virolla de la sombrilla. Los colors del seu vestit destacantse sobre un fondo de verdura de diferents tons, ab sabia armonía, 'm donavan resolt lo problema que havía buscat ab tant afany. ¡Santa casualitat, cóm t' apiadas á voltas dels artistas!

Ja me 'n anava, quan ella s' adoná de mí y somrient vá saludarme.

—¿Ja no 's recorda de la Roseta?—vá dirme després de tornarli jo 'l saludo.—Só aquella modelo del *Circul*. ¿No té present que una vegada que varen vestirme de Ofelia, vosté vá dir que de qualsevol altra manera hauría estat millor?

—Sí, efectivament—vaig contestarli, recordantla.

—¿Y donchs; ara, que fá? ¿Que ja no *posa*?

—¡Ay, fill meu, si ningú 'm vol! ¿no veu que m'hi tornat tan grassa?.... L' engreixarme aixís ha sigut la meva desgracia y potser será la meva sort. ¡Qui sab, Mare de Deu!

Vaig fer un moviment d' espatllas, volguent dir que no ho entenía, quan ella afegi:

—Si vosté volgués ferme 'l favor d' escoltar una mica, li contaría l' historia de las mevas desditxas, que sempre es un consol desahogarse.

Instintivament anava á apretá' á corre; pero repensantme, y desitjant pagarli de alguna manera 'l favor que involuntariament m' havía fet:

—No porto pressa—li vaig dir.—Com tingui gust.

Y encenent un cigarro, vaig asséurem cómodament al seu costat.

La Roseta parlá aixís:

***

—Veurá donchs, per abreviar. Tenía tretze anys quan van posarme de aprenenta á un taller de camisería. Vaig traballarhi fins á cumplí 'ls setze, y com los guanys

eran pochs y no sempre hi havía feyna seguida, una temporada de vaga vaig entrar de comparsa en un teatro, guanyant tres ralets diaris, y al any següent, com que ja

tenía tau'as, vaig passar en calitat de figuranta al cos de ball ab vuit ralets de sou.

Desgraciadament,— vosté ja sab lo que son teatros,—l' empresa vá fer malas y tot se 'n vá anà' á rodar.

Vinga buscar nova contracta; pero de teatros ab cos de ball no n'hi havía cap mes, ni tampoch en cap necessitavan comparsas.

Vaig decidir probarme de corista, ¿y sab que 'm varen dir? Que no tenía veu! .. Ara vegi, quinas pretensions, ¡tenint bonas camas!.... Pero, com si res: varen sortirme ab la cansó de qu' ells feyan sarsuela seria, y que necessitavan bonas veus y no bonas pantorrillas.... A fé, no entench, quín oído devían gastá 'ls de aquell teatro.... ¡Dirme á mí que no tenía veu!.... ¡A mí, que á la finestra del cel-obert, quan me posava á refilar, feya callar á totas las vehinas.... y aixó que n' hi havia que haurían servit per coristas y hasta per xantres.... Jo crech que no van escoltarme bé.

Pero en fí, que s'hi fará!.... Jo, de totas maneras, m'havía de guanyar la vida!.... Lo mal es que se 'm havian acabat las ganas de llevarme dematí per anar al taller, y que si buscava feyna per ferla á casa, no 'n trobava en lloch.... de cusir blanch, s' enten.... La veritat es que ja casi no sabía ahont darla.

En aixó un vehí meu, que per mes senyas era *conserje* de un *Circul de artistas*, vá donarme entenent de posarme á modelo.

Al principi ni menos sabía qu' era aixó; pero ell m' ho vá explicar.... y m'hi vaig convenir; pero ab una condició, que no m' havía de despullar may; serviría de modelo, pero vestida sempre.... perque, vaja, fins aixís, llavoras, avants de comensar, me 'n donava mitja vergonya.

Vaig comensar, y m' ho pagavan á sis ralets l' hora.... ¡Feyna hi hagués hagut!.... Pero vosté qu' es de l' art ho sab prou bé, lo que mes s' aprecía de una modelo, no es la cara ni la roba, sino lo que la roba tapa, y jo que havía fet lo propósit de no despullarme may, prompte vaig veure que certs escrúpuls son com lo nadar.... tot es qüestió de aburrir l' aygua....

Lo cert es que al poch temps posava *Venus* y *Nayades*, y tot lo que volían los pintors y 'ls escultors, lo mateix á la Academia que á casa seva.

Pero ¡ay fill meu!.... Quan una está de pega, quan una neix pera ser desgraciada ja pot fer, ja pot dir, tot li surt malament.

No sé á que atribuhirho; pero es lo cert que vaig anarme engreixant de un modo que feya fástich.... no precisament á tothom, pero si als artistas, qu' eran los que 'm procuravau los queviures.

Ja cap d' ells se recordava de mí ... Y vegi lo que son las cósas: diu que 'ls disgustos enflaqueixen, donchs jo, quants mes ne rebía, mes greix.

A las horas sort vaig tenir de un bon senyor, que desde 'l principi de la meva carrera sempre s' havía interessat per mí, trayentme de mes de un apuro, ja ab quartets ja ab bons consells.... No somrigui: aquell senyor era una persona com cal.... incapás de.... en fi, vamos, un home de pés.

¿Y quina te 'n vá fer? Vá colocarme en un establiment de ayguas minerals com á cambrera, ó *banyera*, es á dir.... per donar banys ... Prou vá costarli al bon senyor; pero al últim vá conseguirho.

Fill meu quin istiu!.... Crech qu' es el millor de la meva vida. Ben menjada, ben vestida, ab poca feyna y ben pagada, allí, ab lo meu devantal blanch y ab las mevas bonas carns ¡ne vaig pescar de propinas!.... Ab ellas y lo que vaig estalviar del sou que vá ser tot, vaig passar un hivern deliciós.

Vingué novament la estació y al intentar tornarhi, 'ls duenyos del establiment no van volerme. ¿May diría perqué? ¡Horroríssis!.... Com que als banys tot era la Roseta, l' enveja y las malas llenguas van segarme l' herba, tirant la meva reputació per terra.... No vulga saber lo que varen dir de mí.... Suposavan que un senyor casat que 'm venía sempre al darrera.... Res, ja s' ho pot figurar.... calumnias.... Tant m' hi venia ell, com los demés, com tothom ... Y jo, naturalment ¿que havia de fer? bona cara á tots sense escepció y vagin venint propinas que jo li asseguro qu' era lo únich que 'm preocupava.

¡Ves que 'ls hi havía fet jo á las senyoras del establiment, y á las demés cambreras, perque s' ensanyessin ab mí, fins al punt de deixarme sense medis de viure, ni de passar altres istius ni altres hiverns tan regalats com els anteriors!

Cregui que m' han ben fastidiat.

Perque ab tot aixó he continuat engreixantme, conforme ho está veyent vosté mateix, y no hi ha que pensar ni en servir de modelo, ni en fer de figuranta com avants.... y en quant á cusir blanch ¡vol callar sant cristiá!.... Ves quí s'hi posa.

¿No veu? Ab lo meu aspecte, crech que á horas d' ara ja no 'm queda mes que un sol recurs.... Vaig á comunicarli la meva idea: á veure que m' hi dirá vosté qu' es un home d' experiencia.

He pensat posarme á dida.

¿No li sembla qu' estaría bé, vestida de *pasiega* y portant la criatura dintre de un cotxet per no cansarme?

Cregui, ho he pensat molt, y no veig que 'm quedi cap mes camí que aquest.

Ja sé que per ser dida, de primer haig de casarme ¿veritat? y que després haig de tenir una criatura.... Aixó crech que fora lo de menos.

Lo principal es trobar marit.... Home, vosté que coneix á tanta gent ¿no me 'n trobaría un? Fassim aquest favor.... el pendría fos com fos.... no miraría prim.... ¿Ho fará?

—Ho miraré.... donaré veus.... y molt será que no quedi satisfeta....—li vaig respondre somrient y despedintme.... Perque era tart, se feya fosch, y 'ls guardians del *Parque* donavan ja l' avís, disposantse á tancar las portas.

LL. LABARTA.

Á UNA ANDALUSA

¡Oh, dona la més graciosa
de la terra de la gracia!
Al trasplantart' dels jardins
que té á son redós l' Alhambra
als grisos camps y conreus
de la terra catalana,
jo no sé com saludar
com se mereix ta arribada;
jo no sé com fer honors
á la filla de Granada
que ompla lo meu cel de llum
com la del sol quan traspassa
de sa *patria* los confins
y l' aire pur de sa *patria*.

¿Cóm ferte honors y saludos
en ma parla poch galana,
si tú allá entre 'ls teus paysans
estarás acostumada
á que reguin lo teu pás
ab flors, *requiebros* y gracias
que brollan dels llabis d' ells
en sa joganera parla
com esbarts d' aucells que surten
de dintre 'l bosch á trench d' auba
boy saludant lo nou jorn
ab rialleras piupiuadas?

¡Ay! sento que entre nosaltres
te migrará l' anyoransa
dels cantars y de las coplas
que deixavan, de ta casa
en l' enramat finestral,
los cents aymants que 't rondavan!

BOTÍ D' ANARQUISTAS (Boceto de *Rafel Atché.*)

Aquí may en lo teu pas
trepitjarás una capa,
y apenas si un entre mil
gosará á dirte qu' ets maca;
per que aquí en aquesta terra
de condició malhaurada
mes encar que de diners
som avaros de paraulas,
y aquí 's guardan fins las flors
pera ferne una guirnalda
y penjarla á cau d' orella
de la promesa adorada.
Mes ¿qué hi fá? prou hi haurá algú
que ab la sanch boy recremada
per lo foch d' aquestas ninas
que sombrejan tas pestanyas,
si no 't díu la més graciosa
de la terra de la gracia
y que has robat d' aquell sol
que dona coló á la Alhambra
los raigs mes purs y mes clars
y al fons dels teus ulls los guardas,
y altres flors que ab ton ingeni
en lo teu pais s' escampan,
et dirá plé de passió
y ab un tó que arriba á l' ánima,
per lo senzill, per lo tendre,
per lo honrat y per lo honrada
que 't sentirás escoltantlo,
aytals ó semblants paraulas:
—Vos ompliu tot lo meu cor;
si en lo vostre 'm deu estada
lo meu porvenir es vostre,
vostra ma casa y la taula
que jo juro per honrarvos
fer casi rica ab mas suadas.—
Y llavors si 'l cap y 'l cor
aparella's dintre guardas,
potsé 't complaurán molt més
aquest grapat de paraulas
impregnadas de poesía
positivista, aspre, estranya,
que tots los cants y *requiebros*
que s' estilan en ta *patria*.

E. MARTÍ GIOL.

EPÍGRAMAS

—¿Vol venir Sr. Bengalas?
—¿Ahont?
—A donar un vol.
—No pot ser, senyor Sunyol.
—Perqué?
—Perque no tinch alas.

—

Perque al calvo Pep un día
los diners li van guanyar,
palpantse 'l cap plé de rabia,
exclamá:—M' han *ben pelat*.

SIMÓN DORMIS.

—

DESARROLLO DEL *SPORT* CICLISTA (per *M. Moliné*.)

Exercici deliciós
que per maneras senzillas
lo que va perdent el cos
ho guanyan las pantorrillas.

PINZELLADAS

Quan, beneyt, la tenía
per santa, estava boig per la María.
Avuy sé que no ho es,
y per xó me l' estimo encare més.

—

Las donas, mentres son jovas,
buscan en l' home elegancia,
un bigoti ben sedós
y una engrescadora labia;
pero, aixís que 's van fent vellas,
d' objectíu per complert cambian
sols lo diné 'ls enamora,
sols los bitllets tenen gracia.

EN UNA FESTA BENÉFICA (per *Carlos Pellicer.*)

Venedora de programas.

—de manera que ab los anys,
més que vellas, se fan sabias.

—

T' ha deixat, lo dolent.... y 't desconsola
lo trobarte en eix mon sens qui t' ampari,
¡pobreta!.... ¡ja es ben trist quedarse sola!
M' explico lo teu plor y 'l teu desvari:
ab tot ¡ay, Concepció! més trist sería
si acás t' hagués deixat.... ab companyía.

J. Armés.

EPÍGRAMAS

Deya un día en Pibernat
á sa filleta estimada:
—Si vols esser ben casada
busca un home reposat.
Y ella digué:—Ja ho sabía:
y per xó vull á en Climent,
perque com fá d' escribent
está *assentat* tot lo día.

Pere Carreras.

—

Parlant dels toros en Güell
va dí:—El *Gallo* quiebra bé
y li contestá en Nonell:
—Donchs jo conech un banqué'
que *quiebra* molt millor qu' ell.

A. Cortina Rivera.

—

—¿Lo fill se li ha mort, Mercé?
Ja pot creure que ho lamento—
á certa sorda digué
en Canut, y respongué
la pobra dona:—No ho sento.

F. Carreras P.

—

Digué en Pau á la María:
—Sens tú viure no podré.
—Y es clá!—interrompé sa tía
¡cóm que la noya 't manté:

Antón E. Ferraut.

—

La filla de 'n Pau Papé
festeja ab l' hereu Estrassa
y á D. Pau no li ve bé,
puig sent s' enduga carbassa
l' hereu Barba del veynat
que té bona posició
y á sa filla ha demanat.
Per terminar la qüestió
que ja dura un xiquet massa
diu á sa filla en Papé:
—En lloch de Papé d' Estrassa,
Papé de Barba has de sé.

J. Torras y Llopart.

COMPOSITOR ESPANYOL (per *R. Miró.*)

«No cantes más la Africana....»
que m' estás fent mal de cap,
¡Oh Fernandez Caballero,
no la cantis per pietat.

JONCH DE ANDALUSÍA (Fragment de un quadro d' *Enrich Serra*)

FANTASÍA PARADISSÍACA

(*Del poema ciclich*, LA SELVA.)

Veyent aquestos roures me 'n convenso.
Que fós una pomera
l' arbre del Paradís,—el qu' els tëólechs
ne diuhen *de la Ciencia*,—
que fós pomera, dich, las Escripturas
jamay m' ho farán creure.
A mon entendre, l' arbre infaust qu' un dia
vá tentar á Adam y Eva,
fóu un roure antiquísim, milenari,
semblant als que 'm rodejan;
un lliure-pensador solcat d' arrugas
é hidrópich d' experiencia.
No séi: ab un murmull de patriarca
ó ab xiuxiueig de befa,
vá despertar la mal-dormida lógica
de la parella verje
qu' á son redós, com pastorets de bano
demunt de l' herba jeyan.
—«Ignocents criaturas!—degué dirlos—
¡pobras larvas novellas!
Si fossin mas arrels, com vostras camas,
desclavadas de terra
¿jo m neuliria en aquest clós insípit
de sagrada indolencia?
¿M' adormiría en pau sens may resoldre
l' enigmátich problema
de la vida y la mort, l' ordre y el caos,
la llum y las tenebras?....
¡Que 'l Paradís es bell! Ni lo bell dura,
ni lo que dura alegra.
¿Cóm sabs tú, pobre Adam! com sabs, oh dona!
que no enclou més bellesas
l' ardent desert hont en son jás de sorra
s' adorman las palmeras,
ó 'ls serrals elevats hont fredolicas
las edelveis floreixen?
¿Cóm sabeu, ignorants, si son més dolsas
las cosas may apresas?
¿Cóm sabeu qué es millor, si aquest öásis
ó l' ermot que 'l rodeja?
¿Cóm sabeu qué val més, si 'l sufrir lliure
ó 'l gosar en cadenas?
Bell es el Paradís, siga en bonhora,
—fá mil anys també ho creya—
¡mes ay si fós que mas arrels no fossin
ben rebladas en terra!
¡ay del secret—si es tal secret—que guardan
dalt del cel las estrellas!»....
El roure vá callar; sas llargas brancas
nervosament extesas
brassejaren cruixint. Adam, atónit,
guaytant d' esquerra á dreta,
badallá pensatíu.... y estirá els brassos....
y 's vá gratar la orella.
Eva 's vá alsar;—per primer cop llavoras
Adam la vejé bella,
nuhar sos cabells d' or, vestirse ab gracia
la fulla de figuera,—
y al mirarla partir, sens badar boca
partí darrera d' ella.—

APELES MESTRES.

DEL MEU ALBUM

Tot ho he arrancat de mon cor
per tornartho desseguida,
tas falsas lletras d' amor,
la trena ab mos plors humida;
mes, ay, aquell mocador
será ab mí tota la vida.

—

Mon ánima us ha de dir
que guarda eix tresor avara;
sols ans del últim sospir
li diré á ma pobra mare
que 'm tanqui 'ls ulls per morir
y me 'l extengui en la cara.

—

Vina'l llavors á arrencar
ab tas mans de satalía;
jo 't sabré pel respirar
y obriré 'l ulls, dolsa aymía;
y mort y tot, mon plorar
te dirá quant te volia.

ANGEL GUIMERÁ.

LA PRIMERA AURENETA

Gaire bé quan s' alsa 'l sol
per damunt de l' aubareda,
y la boyra de la nit

APUNTE AL LLÁPIS (de *A. Larraga*.

se vá dissipant depressa,
y suaus las onas del mar
s' extenen sobre l' arena,
y la dolsa marinada
las fullas y las flors besa;
Paulina, la dels ulls blaus,
la de rossa cabellera,
la més gentil y bonica
de totas las pagesetas,
sospirant, mirant al cel,
trau lo cap per la finestra.
Per l' inmensitat del mar
extén sa mirada inquieta,
desitjosa de que vingui
quelcom que ab delit espera.
¿Qué busca ab s' afany Paulina?
¿Qué espera l hermosa nena?
¿Perqué sent dintre del pit
palpitar son cor, depressa?
Es que han arribat de Abril
ja las matinadas frescas,
y, arreu, obra ja las portas
la joyosa primavera:
es que 'l ventijol del mar,
al rissar l' ona lleugera,
gronxa ab amorosos brassos,
portant de llunyanas terras
las missatjeras del goig,
las amigas dels cors tendres,
las aus més lliures del cel,
las primeras aurenetas.
De prompte l' angélich rostre
de l' hermosa pageseta,
s' anima y mostra tot ell
una alegría suprema:
ja no tant sols trau lo cap,
trau lo cos á la finestra,
extén al espay los brassos
y bat las mans, ensicera,
per que ha vist que vé volant,
en direcció á la finestra,
llensant xiscles de alegría
y, dreta com una fletxa,
la missatjera del cel,
de amor dolsa companyera,
dels poetas la ben aymada
la carinyosa aureneta.
Ja es allí, damunt del pit
de l' hermosa donzelleta
l' aucell se llensa gojós
y, pantejant aleteja.
Lo bech de brunyit marfil
acosta á sa boca fresca;
y, de allá, dintre del bosch,
com á celestial orquesta,
alsan enjoguessinats
los rossinyols cant de festa.
Lo sol coloreix las galtas
de la hermosa pageseta;
besa la brisa del mar
sa rissada cabellera,
y la boda espiritual
de l' aucell y la nineta
celebra, plena de goig,
la mare naturalesa.

J. GÜELL MERCADER.

LA BATUDA (per *N. Giró*)

Pel juliol,
si fa bon sol,
¡quin bó de blat
mes plé y daurat!

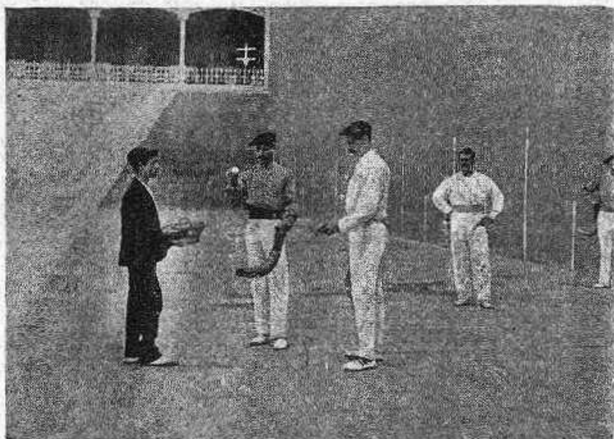
LLOROS

SONET

—¡Quina extranyesa, sembla una persona!
Quín lloro mes trempat, vés com s' explica
Lorito hermoso, á ver: parla una mica.
Dame la pata.... Té, ja me la dona.
—Digas, *loritu*, 't *gusta Barselona*
qu' es muy rica ciutat ¿oy?.—«Rica, rica».
Mira com ho comprén y ho certifica:
quína labia que té, cóm enrahona!
Es un lloro ja *viu*.... de naixement,
¿Vritat lloro que sí?—«*Vedá vedá*»,
Sols li falta per ser com tanta gent
que vá ab los Jesuitas á *estudiá*,
la capa de vernis de.... bornia fé,
que, lo qu' es la *ciencia*, ja la té.

T. DOYS.

UN PARTIT DE PILOTA (Instantáneas de Rus.)

La proba de la pilota

LA CANSÓ DEL CATALÁ

Tots los fills de Catalunya,
ja en los goigs, ja en los condols,
un amor tan sols nudrímne
y una veu tinguém tant sols,
per cantar la cansó ferma
ja ab que 's gonxin los bressols.
¡Oh, cantém, cantém sens treva
la cansó del catalá!....
¡Oh cantémla, que cantantla,
Catalunya reviurá!....

—

Quan lo cávech y l' aixada
esbossinin lo terrer;
quan los rossos blats s' aplanin,
quan lo gra boti sancer;
quan las gerras s' omplin d' oli
y de ví s' ompli 'l celler;
¡Oh cantém, cantém sens treva
la cansó del catalá!....
¡Oh cantemla, que cantantla
Catalunya reviurá!....

—

En la mar com en la terra;
en la llar ó en l' obrador;
al zumzeig de las onadas
ó á la calda del vapor;
al dringar del ferro verge,
del traball entre 'l ramor;
¡Oh cantém, cantém sens treva
la cansó del catalá!...
¡Oh cantémla, que cantantla,
Catalunya reviurá!

—

Quan la terra ayrada s' alsi
reclamant l' esfors dels bons,
quan los somatens s' aixequin
ó s' ajuntin batallons;
qnan las glevas sanch xarrupin
y retrunyin los canons:
¡Oh cantém, cantém sens treva
la cansó del catalá!....
Oh, cantemla, que cantantla,
Cataluuya reviurá!

—

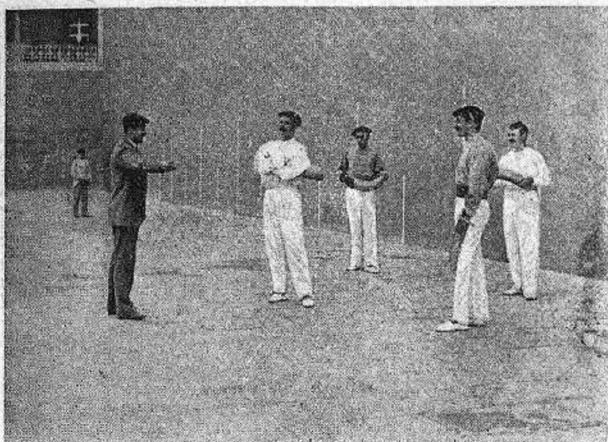
Y al morí 'l fill de la terra
omplenant los cors de greu;
al deixarnos sas despullas
per donar l' ánima á Deu,
de la boca de la fossa
tot cantant s' alsi una veu.
¡Oh cantém, cantém sens treva
la cansó del catalá!....
¡Oh, cantémla, que cantantla,
Catalunya reviurá!

J. Roca y Roca.

GLOBULILLOS

Lo jutje á un rata:
—¿Cóm ho fá per desembrassá 'ls pisos?

UN PARTIT DE PILOTA (Instantáneas de Rus.)

Fentse la sortida.

—Molt senzill: donguim la clau del seu y li ensenyaré.

—

—Los homes—deya una senyora—s' estiman més los noys que las noyas. A lo menos lo méu papá deya sempre que s' hauría estimat més que jo hagués sigut un noy.

Lo marit suspirant:....—¡Ay! ¡Y jo també!

PELOTARI.

L' UN PERA L' ALTRE

Una pobra dona s' estava al capsal del llit, en lo qual agonitzava 'l séu home.

—¡Ay, senyor!....—exclamava.—Pensar que la vigilia de caure malalt, te vás comprar un parell de botinas que ni has arribat á estrenarlas.... ¿Que 'n faré de aqueixas botinas quan sigas mort?

Lo malalt fent un gran esfors y ab veu mitj apagada li respongué:

—Potser t' estarán bé á tú.

T. T. T.

EPÍGRAMAS

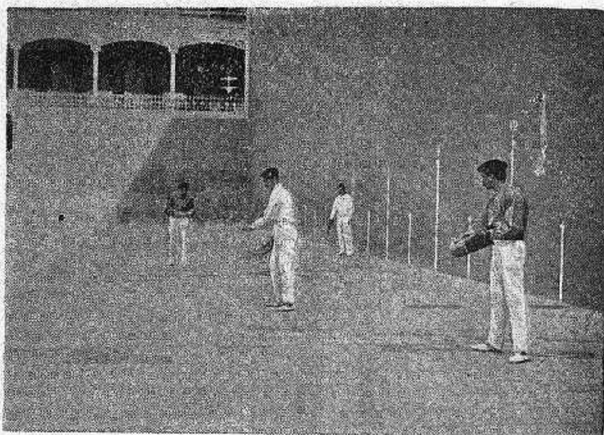
A la fonda dos s' entaulan,
y un diálech entre tots dos
se crusa, en aquesta forma:
—Li agrada 'l pollastre Ambrós?
—Ja ho crech home.... ab molt deliri,
¿y á vosté?—A mí, ab molt arrós.

—Me vol dir senyor Coloma
la paraula Humanitat
ab qué s' escriu?
—Ay, carat
ab lo llapis ó ab la ploma.

J. MANUBENS VIDAL.

UN PARTIT DE PILOTA (Instantáneas de Rus.)

Lo *saque*.

CANTARS

Lo que vols no ho posseheixo,
lo que desitjo no ho tens:
tu vols riquesas y luxo;
jo tan sols vull honradés.

—

Un sol adrés de brillants
fou lo preu de ta deshonra
y encare lo comprador
va pagártela de sobras.

J. Roig Cordomí.

—

Voldría poder volar
com volan las orenetas
per pregarte que á la nit
may tanquessis la finestra.

—

Tu dius que fa cinch anys que jo 't coneixo
y això es un gran error:
si may t' has conegut á tu mateixa
¿vols que 't conegui jo?

—

Es l' ausencia un gran remey
per qui está malalt d' amor:
l' ausencia es cura de moro
que cura causant dolor.

—

Aventuras fortas
de jove buscava,
¡vaig trobá aventuras
ben desventuradas!

P. Talladas.

EPÍGRAMAS

—¿Qué no ho sab senyor, Felíu?
—No pas tot, Sr. Pelat.
—Al méu poble han enterrat
á un xicot qu' era *molt viu*.

Simón Dormis.

—

—Aquesta nit he somiat
que 'm trobava dalt del cel—
digué á sa mullé en Rafel
y ella respongué:—Ay, carat!....
Y al costat meu de segú....
¿No es cert?—
Pero 'l seu marit:
—Vaya un disbarat has dit....
¿Sent al cel.... cóm pot se' ab tú?

Pepet de Vilafranca.

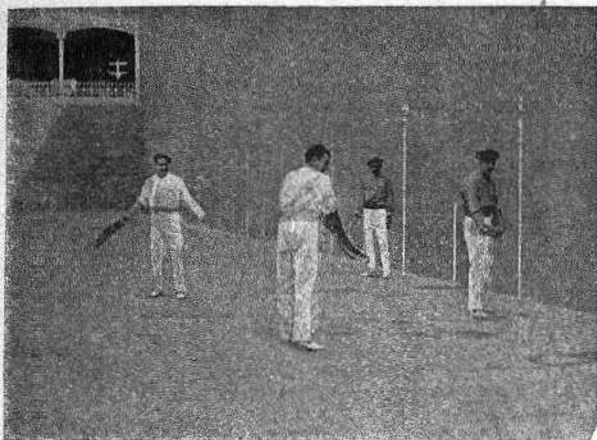
—

Va dir cert dia l' Esteve
al seu amich Pere Fins:
—Creurías que á casa meva
me marejan sense treva
días ha tres colomins?
Y l' altre qu' es molt pagés
li va respondre:—Donchs, home,
jo me 'ls menjava tots tres.
—Vull dir que tinch forastés
vinguts de Santa Coloma.

Joan Aiv.

—

UN PARTIT DE PILOTA (Instantáneas de Rus.)

Un *revés.*

SANT ANTONI

Era 'l Senyor d' aquella casa, el conceller y guía de la familia. Pocas eran y contadas las ocasions en que 'l Sant no intervingués en los seus assumptos solicitat á consulta pera resoldre dificultats, escoltar prechs y demandas d' alivio en las congoixas de la vida ó bestretas de salut ab pacte cerrat y formal de gent de bé, de correspondre ab bonas obras y lluhisme d' oracions.

¡De prometensas si n' hi havían fetas y complertas! De regalos quánts n' havía rebut! Es dir: directament á *Ell* no havian volgut decantarli la voluntat ni la dretura dels seus propósits ab enlluhernacións de presents costosos per boniquesa y per son valor. Acás, mes aviat se valian d' una trassa tan piadosa com segura pera conseguir lo que codiciavan; entre 'ls seus prechs y demandas hi posavan entremitj al *ninyo* y lo que no logravan per tal influxo, era feyna sobrera y exclamacions perdudas cercarho per altra cantó.

***

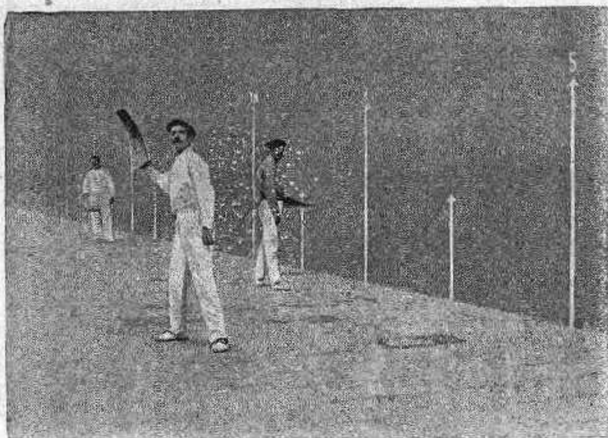
Allá, en los anys de la joventut, casat y establert en la botiga de la Plasseta de la Fenosa, esperava ab dalé la vinguda al mon del seu primer plansó, refiat de que seria un noy perque havía tingut moltas confidencias, d' amagat de la seva dona, ab Sant Antoni, pera demanarli que 'l servís y atengués—«sempre y quan,—afegia,—no hi haji impediment ni reparo que contradiga la vostra opinió.»

Mes la seva muller també conferenciava obertament ab lo Sant. Li resava parts de rosari, y ab estalvis prudents, ben repartits, li oferia llum cada día; flors olorosas el istiu, més pobretas al hivern en que la voluntat hi afegia 'ls aromas y colors que 'ls hi mancavan, tot ab lo fí y efecte de conseguir que li alcansés la gracia de que fos una nena lo fruyt que portava en sas entranyas.

Tal vegada los prechs d' ella foren mes ben endressats ó potser lo Sant se agraviá de qu' en Pau anés á férloshi d' amagatotis, com si 's donés vergonya de demanarli aquella gracia, per quín motiu, ben segur, que no fou servit.

En lo punt y hora deguts, després de llargas horas d' angoixa y temensa, de sopte lo cor li vá batre accelerat; los sentits se li encisaren escoltant plors de nova vida, que li semblaren esbargiments d' alegría; y *la senyora Conxa*, facultativa que

UN PARTIT DE PILOTA (Instantáneas de RUS.)

Una *bolea.*

assistía á la seva muller, li presentá una nena, rosa d amor y boniquesa, á la que veya y no veya entre mitj de las llágrimas qu' entelavan sos ulls, y tan hermosa, que semblava que 'ls ángels haguessen cuydat d' acompanyarla al mon vestida ab rumbants llinets de blancor de núvol, guarnits ab puntas reixadas de tofas de neu.

***

Aquell any la diada de Sant Antoni se celebrá ab molt adorno de flors y tanta encesa de ciris en la capella que, no conseguint la botiga engolir sos resplandors, se escapavan fins á la solitaria Plasseta com riu de calor eixit de mare ó com raig de gloria miraculosament conduhit pera coronar al Sant y extendre á sos peus enlluhernadora catifa, primorosament surgida ab clapas sobreras de llum.

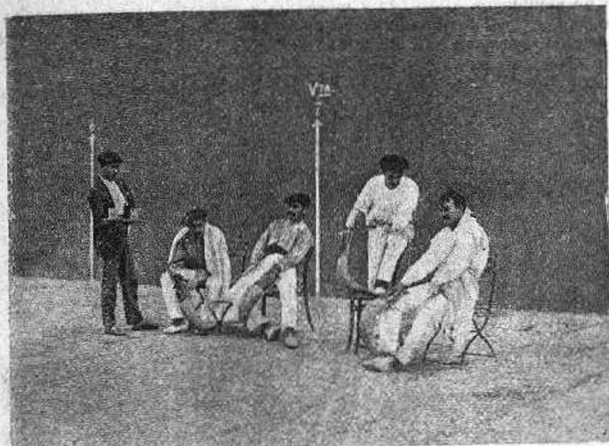
Los vehins acudían á veure al Sant; alabavan la disbauixa de ciris, la boniquesa de flors y tan regalo de fins perfums. Prenían part á la festa y 'ls hi servían bolados ab aigua fresca, anís de cumí á la quitxalla y molt obsequi á tots, xichs y grans, de bona cara riallera y festosos cumpliments.

***

—¡Ay Sant Antoni de Padua!—exclamava en Pau dels canaris agenollat davant de la imatje.—¡Sant aixerit, de cara perfecta! Bon mosso; agraciat Sant Antoni del meu apreci.... Vos no sabeu lo perjudici que se m' ocasiona y que jo no 'l puch remediar mentres no volgueu concedirme una prenda tants anys ha demanada, tan humilment requerida, tan costosa d' obtindre, que vos la solicito sempre y 'm veig venir que 'm faré vell sense conseguirla.

Ja n' estich content y vos ho estimo de que haguesseu escoltat á la meva dona intercedint perque l' hi enviesseu duas noyas com era del seu gust y voluntat. Pero ara 'm toca á mí que, també tinch mas fal-leras y envejas ben fonamentadas perque ... Escolteu, Sant Antonet maco, si vos tenin los vostres engrescaments y perque sou de la confiansa del Pare Etern vos deixa portar al bras al *ninyo*, refiat de la vostra reputació y crédit y perque vos agradan las criaturas.... donchs á mi també m' agradan. Y parlant en plata, com puch anar ab lo cap alsat per tot arreu, proclamo que vos y jo tenim tirats d' estimació que s' assemblan, que 'ns fonem per la quitxalla tots dos, que si vos os daliu d' amor pel Jesuset, jo també so criaturer y per prudencia no vos petonejo al *ninyo* que duhéu á bras. Favoriume ab la gracia de enviarme un noy pera mí, pera casa nostra; un Antonet dels canaris que 'ns será regalo dels

UN PARTIT DE PILOTA (Instantáneas de Rus.)

Descans.

ulls, goig del cor, alegría de tots y ventura meva per quan la vellesa arribi y ab las mans balbas, lo cos tremolós pe'l cansament puga reposar sens que la feyna del establiment s' enderrareixi....

No 'm guardeu rancunia si no 'm dich Antón, que 'l meu padrí vá volguer usar de sas lliures voluntats y 'm vá posar Pau en hora y lloch en que jo no podía reclamar perque no tenía vot ni paraula franca, ni esma pera dir res, qu' en l' acte de batejarme mes feyna y delit tenía pera plorar, que á fer reclamacions de cap conformitat. Y desde llavors me dich Pau per rigor y drets de l' aigua santa que 'm tiraren al cap; pero so Anton per devoció, per gust y per aprecio y lley á las cosas vostras. Si la gracia que ab tanta porfía vos demano, m' es otorgada.... qué 'n veureu de cosas bonicas, de luxos trets á venal, de canturias y música d' intruments cars, de flors, de llums y goigs y novenaris y rosaris cantats davant la imatje que vos representa, 'l día de la vostra festa de Juny!....

Vos guarniré la capella com cosa may vista ni ideada per ningú mes. La finestra en que ara s' enquibeix la faré engrandir y guardar ab reixat de filferro, y per cubrir aquesta aspresa, ab brins d' eura tendre hi farém un jaspi de verdor. Los canaris mes hermosos y preuhats, aquells travessats de verdum y cadernera, de cantar dols com las arpas; lo rossinyol, qu' es delicia meva y enveja de quants lo senten, que me 'n ofereixen quaranta duros si me 'l vull vendre; la calandria xerraire, que no para ni sossega y respira bo y cantant; lo passarell ab vista (que no 'n tinch de bestias esguerradas y fetas cegas á grat meu), que refila ab tot esplay quan apunta al cel la claror de Deu, y que tots dos, passarell y calandria, quan se contrapuntan enjogassats ab aquellas alegrías de llum, forman una copla de mes mérit que la de 'n Jurch.... totas aqueixas maravellas melodiosas las etjegaré en lo gabial format en la finestra y reclós per la capella ab la fonadura trepada, perqué si vos teniu lo gust de girar lo cap, pogueu veure la cortina de sol que baixará lliscant per fervos de dosser, aquella bellugadissa d' ancells de mérit ab plomas acoloridas y bechs trempats com instruments, que cantarán en alabansa vostra las cansons mes alegres, las passadas mes dificultosas y 'ls trinos y gorgueigs que sols los cantan en las grans diadas de Abril y Maig, per son prometatje y casament ab la enamorada de flors y plantas aromosas. Voleune y demaneulas, que no vos mancará un prestatge de testos fent de grahó y marxapeu á la capella, ab clavellers matisats y de vermells com porpra reyal. Rosas xalandrinas, lliris, que per sa blancor y sa puresa y per sos perfums

suaus, han de semblar cullits al cel, en prats de núvols, y aixamosats ab esencias de rosada. Y en gerros de porcelana vos farán guardia d' honor, entre mitj d' una encesa com de monument, alfábrega y moraduix y poms de ginesta daurada com clapadissa de sol, y totas vos dirigirán al rostre sos olors, per esbarjo vostre y gala y rendiment al *ninyo*, que á ell y á vos van endressats tals obsequis, perque mas envejas vinguin ben acompanyadas.

Sant Antoni de Padua, vos que tant podeu, ¡es ¡un fill lo que demano á Nostre Senyor!

EMILI VILANOVA.

NOTA IMPRESIONISTA (per *E. Meifren*)

GRANETS D' ANÍS

Passa ab lo matrimoni, lo mateix que ab los rellotjes de sol, á lo millor voleu saber l' hora y us trobeu que está nuvol.

Si un día tens un amich y no sabs com separarten, déxali un duro. Es probat.

L' amor, es una píldora que se la plateja per disimularli 'l mal gust.

De las llágrimas de la dona no ni ha que ferne cas. Las més de las vegadas resultan ser degudas á una flaquedat de la vista.

Lo cor de la coqueta es com lo bisturí, que per més cuidado que 's tingui al manejarlo, sempre fá mal.

L' ideal del home es el diner: el de la dona 'ls brillants.

L' dol d' una viuda fá lo mateix efecte qu' un full de paper blanch, lligat á la barana d' un balcó. Al cap y al fi, no es més qu' un anunci de que hi ha un pis per llogar.

PALET DE RIERA

PRIMAVERA

Ha tornat la primavera,
los arbres han reverdit
y cada branca que 's gronxa
bressa l' amor en un níu.
Los aucells son de tornada,
y ab brins d' herba recullits
dins una alcoba de fullas
amorosos fan lo níu
Volatejan las parellas
alegrant l' aire ab sos crits,
y enrondantse l' un al altre
van á parar dins un níu.
Y arrupits, bequetejantse,
no sé lo que 's deuhen dir,
qu' un dols tremolor de plomas
y sospirs vessa del níu.
¡Oh vida, la vida meva,
ab quín amorós delit
juga ab tú ma fantasía
cada cop que veig un níu!....

F. MATHEU FORNELLS.

LO PINXO DE CIUTAT

La mirada de garbí,
catxutxa á tall de senalla,
calsa estreta ab grosa ralla
y faixa ample de satí.
Cobra 'l barato á desdí
si treu banca la quitxalla,
y serveix d' *home de palla*
per vuyt rals y un got de ví.
Gandul de mena, als cafés
l' heu de veure nit y día
cercant borina y matraca,
fins y á tant qu' un feligrés,
home honrat de profecía
lo malmet á cops d' estaca.

J. BAUCELLS PRAT.

HUMORÍSTICAS

Los homes jugan matant:
las donas matan jugant.

—

La maldat es tan rara
que 's ven barata y la comprém molt cara.

—

Humana, grandiosa y santa
es del art la missió eterna:
¡materialisar lo ideal
é idealisar la materia!

—

Per fer constant al home y generós
ten en dar y negar sempre aquest punt:
si 't demana un petó, dónan'hi dos;
si te 'n demana dos, dónan'hi un.

—

Per amidarse l' orgull
no troba prou gran cap mida;
y per amidá als demés
no 'n troba cap prou petita.

S. DEL PALAU.

CAP D' ESTUDI (de *Viciano*)

SONET

DEDICAT Á MON AMICH
L' EMINENT CALÍGRAFO R. SERRA

Qué descansada vida..
(LEON)

¡Platja ideal! Al fí te só encontrat
de nostra terra en olvidat recó.
Natura trobo en tú, no convenció;
repós y quietut, no *societat*.
Vaji el gomós raquítich, primparat,
á la platja de moda á fé 'l senyó,
mentres que més humil me amago jo
en esta deliciosa soletat.
No aquí balls ni visitas ni *soirées*,
propias per esperits atrofiats
y senyoretas que no fán el pés.
Goso jo prop del mar, en dols repós,
rústicas, pero hermosas, realitats
saludables per l' ánima y pel cós.

E. VILARET.

LAS MANGUERAS MUNICIPALS (per M. MOLINÉ.)

Son las mangueras la viva imatge
de lo que passa
dintre la Casa de la Ciutat....
Tot te allí perduas, re' arriba á puesto....
tot son *escapes*, tot son *forats*.

UNA SÚPLICA

Dos amichs trobantse al café se disputan, anantse'n tan amunt de paraula en paraula, que al últim un d' ells pega una solemne nata al séu contrari.

Aquest se posa la má á la part danyada y després de un rato de silenci diu:
—Home, un' altra vegada que vulgas pegarme, fes'ho estant á solas. Las bofetadas á mí no 'm saben greu sino pel dir de la gent.

GONNELLA POÉTICH

SAB MES UN CEGO...

Un pobre home privat del sentit de la vista anava una nit ab una espelma encesa á una má y un cetrill ple d' oli á l' altra.

Un amich, al veure'l, l' increpá dihentli:

—Anton, ets un animal.

—Ola, per qué?—preguntá 'l cego.

—Fácil es de compendre.... Si tú no hi veus ¿per qué vás ab llum?

Lo cego ab molta vivesa:—Perque 'ls animals y bestias com tú 'm vegin y no 'm fassan trencá 'l cetrill.

R. MUNTANÉ.

TRINANT

u' es trist l' hivern pe'ls malaltissos! Al menos al istiu ja de bon dematí sentía prop la finestra la xerradissa de las aurenetas que peixían als menuts, mes tart del llit estant ab la finestra de la cambra de bat á bat oberta, venía fins á mí la canturia dels aucells de totas menas, las esquellas y picarols del bestiar, los refilets del fluviol que tocava 'l pastor. Veya 'ls camps plens de verdor y ufana, los blats espigats, lo blatdemoro tendre com un maig, las hortalissas del regadiu, los fruyters carregats de flors, lo cel blau, seré, hermós. Y pujava fins á la finestra y entrava dintre ma cambra un ambent suau, tebi, flayrós, barrejat ab raigs de sol y armonías del bosch que alegrava mon esperit y feya batre mon cor de un goig inexplicable.

Mes ara ¿quína alegría tinch, quín goig experimento? Cap.—¡Aqueixas nits llargas que may se acaban; aqueixos días curts, sense sol; aqueix cel que oviro á través dels vidres sempre boyrós, sempre trist; aqueixos camps sense una clapa de vert; aqueixa roureda tan nua, tan despullada, tan escarida; aqueix silenci tan continuo, tan absolut, tan sepulcral; aqueix fret tan viu, tan amobinós, que de mica en mica sembla ficarse al moll dels ossos, tot aixó 'm causa una tristesa gran, un desconsol terrible, un aburriment desesperant.

¡Si barrina y barrina 'l meu cap, en aquestas llargas horas que passo en lo llit! ¡Si las he contadas vegadas las vigas del sostre, y las esquerdas de las parets!

Al caure la tarde, deu ser efecte de la febre, 'm ve un ensopiment estrany, una pesadés esclafadora y tinch com uns somnis gayre be sempre afalagadors. Al sortir de aquella modorra y trobarme abatut en lo llit, sense gens de forsa, y veure las ampollas de medicinas y capsetas de píldoras, mes enllanet del coixí, 'm faig cárrech de la realitat y 'm desespero y ploro.

¡Si al menos fos viva la Pauleta! Ella 'm cuydaría, m' animaría, 'm consolaría y ¡qui sab! potser encare curaría. Mes no. No vull ferme ilusions. De aquest llit no n' surtiré mes, sino per baixar á la fossa.

Quan ve 'l metje y després de preguntarme y examinarme, ab la rialla als llavis em diu:—Vaja, no passeu cuydado, que aneu molt bé, cada día esteu millor ó altras cosas per l' istil, ¡se pensa que m' enganya! ¡Com si cada día no 'm sentís pitjor!

Si no deixés á ningú, anármen de aquest mon no 'm sabría tan greu. Pero ¡com ho farán els fillets del meu cor, tan menuts, sense pare ni mare! L' altre día 'l Pepet me vá trencá 'l cor. Vá venir com cada matí á veurem, y arrepinyantse aqui al llit ab aquella veuheta tan carinyosa y ab un posat tot tristó vá dirme:—¿Que no vols llevarte? ¡Sempre estás aqui dormint! Au, au, llévat, corra, que veurás els quissos que ha fet la *Linda*. Son mes rebonichs! Y com vaig dirli que estava malalt, que no podía llevarme, al cap de un rato va tornar tot atrafegat ab tres cadells, y ensenyantme'ls cridava tot alegre y content:

—¿Veus com no t' enganyava? ¿Oy que son macos? ¿Me 'n donarás un?

Las llágrimas em vingueren als ulls. Poch se pensa 'l pobret que dintre poch temps quedará desamparat!

Ara 'm comensa á venir la febrada. Somiaré com cada día que ab la Pauleta anem açi, anem allá, que rihém, que saltem y ballem....

Quim Artigayre.

EN UNA BOTIGA

Be n' hi han ensenyat de robas de totas menas, gustos y qualitats.... Fa una hora llarga que 'l dependent desplega pessas, y donya Rosa, la senyora més indecisa y pesada que ha entrat may en cap botiga, no s' acaba de decidir.

Això sí, sempre diu lo mateix:

—Desitjo una cosa fresca.... d' estació.... pero sobre tot molt fresca.

Al últim lo dependent no pot aguantarse més y li diu:

—¿Vol una cosa fresca y d' estació?.... Veig que aquí no la podém servir, pero no hi fá res; entri á l' horxatería d' aqui davant y demani un granisat.

J. Pereyra.

EN L' ATRI DE LA IGLESIA (per J. Benlliure.)

Lo banch dels pobres.

L' AUCELL D' ANACREÓN

Al poeta Apeles Mestres després de la lectura de son poema GAZIEL.

I

Lo vell poeta Anacreón tenía
una tendra coloma missatjera,
que fóu digne correu de la alegría
més dolsa y joguinera
qu' ha sortit del brescám de la poesía.
Y al retornar, cansada la aucelleta,
plegava 'l vol y bequejant prenía
dels dits del bon poeta
desgranadas llevors; després bevía
quatre glops en sa copa, y alegreta
alsant lo béch á cada glop, brincava
y alatejant fins á son coll pujava
quedantshi dolsament adormideta.

II

Y 's diu que la coloma
del vell Anacreón encare es viva;
que de Grecia, d' un vol, se 'n aná á Roma,
y de Roma, després, sempre festiva,
fugint aquí negrors, allá sangueras,
va espargir las memorias rialleras,
d' aquell átich rimayre per l' Europa,
bevent per tot á reu hont la poesia
li deixá posá 'l béch, dintre la copa
en que 's beu lo bon ví de la alegría.

III

¡Oh copa regalada,
plena de goig, pel Sol que riu daurada!
La ditxa ¿qui l' ha vista
passejarse pel mon ab cara trista?
¿Es lo mon lloch de pena sens consol,
com negra nuvolada
que may foradi alegre raig de sol?
Llavors ¿per qué ha fet Déu rihents albadas,
y darrera la pluja l' arch de pau,
y escuma joguinera en las onadas
del mar seré petonejant la nau,
y flors, y papellonas—flors com ellas—
y la munió d' estrellas
de la estiuenca nit
qu' alegran la foscor del infinit?
¡No, no! Canta y cantém, tendra coloma;
refila novament ta poesía,
y dóna'nse 'n un glop de la alegría
del temps assoleyats de Grecia y Roma.

IV

Mes, ara, en bona fe que van passant
los anys, y del colóm no se 'n sab res;
ningú diu qui l' ha vist, ni vell ni infant:
y en dupte de si es mort ó si no ho es,
voldría que 's fassés
nit y día un pregó per tot lo mon,
preguntant per hont vola y hont té 'l niu;
ó al menys si es mort ó es viu
l' aucell d' Anacreón!

MAGÍ MORERA.

DE LA MANIGUA

En Gironella, cansat,
fastiguejat y aburrit
de la vida de casat,
per Cuba un jorn, decidit
sentá plassa de soldat.
Y arribant allí, al moment
va remetre á sa senyora
aquesta carta següent:
«Olvidada Salvadora
per omnia secula amén:
Tu prou deus imaginar
qu' es horrorós mon destino,
pero t' haig de confessar
que aixó es *pa y mel* si imagino
las que tú 'm vas fer passar.
Mal tractat per tú y la vella,
sufrint resignat lo jou
com un manso sense esquella,
sent l' hivern á Escornalbou
y al istiu á Cornudella,
vaig patir tant, qu' estich bé
sens tú fins á la Manigua,
y á ta mare fes sabé
que 'l vómit negre y la nigua
al costat d' ella son ré.
Jo prefereixo de veras
d' aquesta guerra 'ls perills
y las probas mes severas;
qu' está' ab ella tú y els fills
que son un remat de fieras.
No m' ha privat de dormí
als nens que portan mon nom
deixá abandonats aquí,
perque 's semblan á tothom
á tothom menos á mí.
Si després de molt pensá
ve un jorn que veig que 'ls anyoro,
ja sé com m' haig d' arreglá':
he pensat comprarme un lloro
y ensenyarli á dir *papá*.
Aquesta isla. apart aixó,
plena de color y aroma
es molt mes maca qu' alló:
es *Xauxa*, 'l cel de Mahoma,
la terra de promissió.
Hi ha donas tan sandungueras
qu' igual un hom las admira
en *guadachas* y *habaneras*,
com cantant una *guajira*,
com en lo *ball* de *caderas*.
La fruyta es tant delicada
que del paladar son joya
la guanábana gelada
la pinya, la xirimoya
y la guayaba ensucrada.
Los cocoters son aquí
freqüents com allí las vinyas;
ja 'm penso lo que deus dí':
«lo qu' es per cocos y pinyas
no havías pas d' aná allí.»

Hi ha aqui un arbre de tan rara
corpulencia que t' assombra,
que mata á n' aquells qu' ampara
¡mira si te mala sombra!
donchs, molt més ne té ta mare,
perque ell mata de repent
ó al menys sense molestarte:
ta mare ja es diferent,
no para d' atormentarte
y 't va matant lentament....
Vaig tornantme tant guerrero
que no m' ha fet por ningú,
sols un cop qu' en un potrero
vaig trobá un filibustero
que 's semblava molt ab tú.
Y prou; de tu deslligat
ab res mon valor s' iguala;
si moro, estich resignat:
¡mes val morir d' una bala
que morir crucificat!
Si pescas un aburrit
per viure ab tú amistansat,
no li fassi pó 'l marit,
ja pot estar descansat
que li quedaré agrahit.
Ab franquesa, no 'm sab greu
que aquí mon nom finalisi:
tan sols li demano á Deu
que á ma sogra paralisi
y que no 'm torni aprop teu.
Si per equivocació
te 'n vas al Cel al morí,
envíamho á dir que jo
per no trobarme ab tú allí
cambiaré de religió.

VÍCTOR RAHOLA.

GENT DE CASA (per *Baldomero Galofre.*)

Pagés del Camp.

ELS QUE TOT HO MANTENEN (per *M. Urgell.*)

Si no fos per aquests pobles—tan pobres y abandonats,
si no fos pel qu' ells treballan—¿com viurían las ciutats?

QUEIXA INFUNDADA

Un parroquiá 's presenta furiós á una taberna.

—¿De qué se las héu?— pregunta 'l taberner.

—Ara li diré de que me las hech. Lo barraló de ví que m'ha portat avuy no es ví, es vinagre.

—No pot ser.

—¿Qué no pot ser? Vingui y 'l tastará.

—Donchs cregui que m' extranya moltíssim. Figuris vosté qu' es un ví *cullit* d' ahir vespre....

J. USÓN

EMPRESSARI FÚNEBRE (per M. MOLINÉ.)

—Desde que trafiquejo ab l' Ajuntament, no puch donar l' abast A fé de Benito, may hauría dit que á la Casa gran hi hagués tants morts.

NOCTURNO

(Ilustració de **Mariano Foix**).

DEL campanar de la Catedral cauhen pausadament las darreras batalladas de las dotze. Mes intensa la última, gronxa's per l' espay, ensenyorida de la quietut, fent ressonar arreu son róssech de vibrants notas. Tot se va enfosquint. Els flams dels fanals, entelats els vidres per la humitosa boyra, semblan esmortuhidas xinxetas. Sols els globos del aygua y anís, guspirejant al cap del carrer com ulls d' un tigre posat al aguaty, esbargeixen el tou de las ombras, agomboladas mes enllá com extesas de frondosos boscos. Un vent de pluja xiula de tant en quant de terrats en amunt competint ab l' espinguet allunyadis d' un tren y ab la mandrosa cantarella dels serenos.

—Tindrém pluja!....—diu l' aygua y anís al vigilant, assegut aquest al llindar de la porta.

—Ab la bonansa d' avuy no me 'n extranyaría pas gens,—respon el vigilant.—Mireu com suan las pedras! ¡Gayre bé os ho asseguro!....—fa tot d' una, regoneixent á n' en Pau *mona*, qui 's va acostant á la barraca tot fent tercerillas de gayrell com el caball en el joch dels escachs.

L' aygua y anís s' aboca fora de la barraca, y contemplantse una estoneta á n' en Pau tot desarramangantse 'ls brassos, remuga:

—Si m' adono de semblant hoste gayre bé *tiro teló!*.... No me 'n recordava que fossem á divendres....

—Ab aixó sí que 'n Pau es un rellotje!....—repren el vigilant.—En sent á divendres, no falla, *turca* segura.—

En Pau, en tant, tot fent dibuixos ab els peus, s' adelanta vers la barraca baix el cap y una má des sobre 'ls ulls com si 'ls flams dels globos li malmetessen la vista. De sopte s' ajup, es palpa 'l cos, veu bellugar la sombra del fanal proper, que 's destaca arrán de terra com estrambótich geroglífich, y allarga 'ls brassos pera cullirla.

—¡Part hi vuy si es un duro, Pau!....—li diu l' aygua y anís somrientsen.

—Pau!... ¿Qué has perdut la gorra?....—repren el vigilant, vejent que la dú ficada fins á las orellas.—Es que si 't buscas la *mantellina* no te l' has treta pas de so-

bre!.... El gech?.... Qué no veus que 'l portas á la esquena, á tall de maco?.... ¿Encare tens fogots á Novembre?....—

En Pau riu, un riure histérich com el d' un boig; remunta l' acera, s' arramba á la paret fugint dels flams dels globos, que l' embesteixen per tots cantons, y agafantse al passamá de la barraca crida, tot enditzanthi 'l cap:

—¡Cinch céntims del que crema!....

—¿Encare vols mes beure, Pau?—li diu en Ton, sentint aquella veu aspra y esgarrifosa com si estés passant un catarro.

—Cinch.... cinch y prou, Ton.

—Mira que la teva dona!....

—Já.... já.... já.... La meva dona!.... Oy que li vindría de nou á la meva dona!... Mira, á casa no hi ha donas que valguin, sabs?.... Perque l' home que 's deixa gobernar per la dona, Ton, es un *llonsa*.... Compréns lo que dich?.... Un llonza, Ton. Com que ahir mateix li deya á n' el Joan dels baguls, que may se treu la dona de sobre: Joan, sou un llonza. ¿Estás ab mí, Ton?....

—Sí, un llonza. Pro si me las portessis d' anyell y ben arrebossadetas aquestas llonzas, entens, Pau?....

—Vinga.... vinga la copeta!....

—Mira que la teva dona 'm te dit....

—Ton!.... ¿Qué m' has pres per un....

—Per un llonza.... Apa, té.... y esquitllat—li diu en Ton allargantli 'l got.

FULLA D' ALBUM (de S. Russinyol.)

Cant flamench.

—Ja es del que crema?....—pregunta en Pau alsant el bras y contemplantse 'l got al través dels globos.... ¡Es que no vull que me 'l batejis!....

—¡Jesús, que l' ángel beu!....—crida 'l vigilant desde lluny, veyent que 'n Pau ja xarrupa.

—Si qu' es del bó, Ton! Canya pura.... de confiansa.... No tingas por que 't penyorín mentres el donguis aixis.... Com que si sapigués d' escriure te 'n firmaría un recibo .... ¿Bé me 'n darás un altre si pico de mans?.... En el café de la Perla quan pican de mans hi tornan....

—Tornant á pagar, vols dir....

—Bé, home.... Si estás per cinch céntims.... té. No vuy que 't desdineris.... vinga!....

NI PEL CIVIL, NI PEL CANÓNICH (per T. SALA.)

Van á las platjas de moda,
y diu un tipo ocurrent:
—Aquest parell de pimpollos
viuhen *mari.....timament*

—Ni per cinch céntims ni per un duro, Pau. Lo que hi ha es que no vuy compromisos.... La teva dona 'm te dit...

—La meva dona 't te dit.... La meva dona 't te dit.... que si m' hi empenyas et tiro las ampollas enlayre, sabs?.... Y si no n' hi ha prou de las ampollas els gots.... y si no n' hi ha prou dels gots...

—Bum!.... ¡Ja ha esclatat la bomba!....

—Pau!... Seny!....—afegeix el vigilant desde 'l cantó.—Pensa que si t' enfilas te 'n anirás á casa ab *llitera* com ho feyan els marquesos....

—Es que ab aixó de la dona—repren en Pau—m' hi encench, m' hi recremo.... y.... vaja!.... no hi passo!.... Encare las porto jo las calsas!.... apedassadas, ja ho sé!.... pero las porto!... Y l' home que té geni!... Perque l' home y la dona son com aquestos dos gots... (Pren dos gots del taulell y se 'n queda un á cada má). Aquí hi ha l' home... Aquí hi ha la dona... Y no hi ha mes camí que aquest... (Lo passamá del taulell). ¿Per hónt se 'n van si no s' entenen?... (Una veu desconeguda: Pel descosit!....) (En Pau, mirant enlayre: ¡Calla, borratxo...) ¿Per hónt se 'n van si no s' entenen?...

L' *AVI* DEL PARCH AL SEU DIRECTOR (per M. MOLINÉ.)

—Feume fé un rus ben calent
que al hivern se necesita;
pero no me 'l feu pagar
com als pobres del tran-via.

L' un cap á Rodas y l' altre cap á Pilat. Donchs, no senyor. L' home pren el mando y diu á la dona: «Cap aquí.» Y la dona (accionant ab els gots) se 'n vé cap aquí. «Cap allá.» Y la dona (seguint els moviments ab els gots) «cap allá.» Perqué si deixeu que la dona s' us enfili de puntetas y us planti cara, si li dihen un dia «cap allá» y ella, tossuda, se 'n vé «cap aquí», ¿qué voleu que succehesca?... ¿qué ha de succehir?... (Acosta 'ls gots repentinament, com qui toca 'ls platerets, y en fa deu trossos).

—Naturalment: que 's trenquin—diu el vigilant.

— Y que te 'n fassis dos ralets!...—respon l' aygua y anís, encarantshi.

— ¿Dos rals un parell de gots?—repren en Pau.—A Badalona per mitja pesseta me 'n dónan un cove.

—¡Voy!...—crida 'l vigilant, sentint els picaments d' un vehí.

—¿Que també 'n fan de paper á Badalona?—contesta en Ton, enfadantshi.

—Deuhen ser de cristall de roca, aquestos!...

—Son del que son, Pau. Y el vidre qui 'l trenca 'l paga ..

—Veurás... no ho sabía que gastessis tan fí... Jo 'm creya que del cristall de roca no mes en feyan ulleras...

—Paga y recorra, noy!...—observa 'l vigilant.—Bé 'ls deus portar dos ralets!... Y si no deixa penyora.... que no se te 'n anessin de la memoria...

En Pau, tantinejant un xich endarrera y esforsantse per redressarse, 's forfolleja 'l butxacó de la hermilla, llensant cinch céntims pel taulell y dihent ab imperi á n' en Ton:

—Té.... Tórnam el que sobra!...

—El que 't sobra?....—repren en Ton.—Si que aném *carregats*, Pau.... Lo que 't sobra es tota la canya que tens á dins. ¡Si ja no hi veus de cap ull!.... Veyám: ¿quánts dits hi ha aquí?

—¿No t' hi dat una pesseta?

—Sí; pero de dol. Aquí la tens. Cinch céntims.

—Ay, Pau, que ja 't sens la bullida!.... li diu el vigilant, acostantshi.—Apa.... apa ... afluixa moneda.... Mes.... Encare mes....

—Aixís?....

—Justos.

—Bé m' hi darás una copeta ara, eh, Ton?.... No 'm tornis ab la dona, sents? ... Y.... la última.... La última de debó, Ton, t' ho juro. Si 'n portés mes també te la pagaría.... Ja sabs que 'n Pau pot ser un borratxo; pero en quant á home de bé... —

Vol endolcir la veu en Pau, sorprenent l' aixutesa de 'n Ton, y com si fos un ventrílech que s' escarnís á si propi, aquella se li torna en doble. El vigilant esclata á riure.

—Y ara, Pau; no te la coneixía aquesta gracia!.... ¿Per qué no 't llogas al Circo Eqüestre?.... Si enrahonas com si fosseu dos, l' un dintre del altre, sino que, noy, esgarrifas....

—Qué t' has tornat sort, Ton?—repren en Pau.—¿Qué no sabs que 'l donar beure á qui té set es fer una obra de misericordia?....

—La última, Ton, la última!.... No li vindrá pas d' aquí!.... ¿Qué voleu que 's migri?

—Bueno, té; pero si demá 'm vé la Tecla ab aquells fums y aquells rebufos....

—¿La Tecla has dit?....—esclata 'l vigilant.—Pues, mira.... qui del llop parla....—

A n' en Pau se li vessa 'l got En Ton treu 'l cap enfora y, reconeixent á la Tecla, apaga 'ls globos de correguda.

—Vésten, Pau, que tanco!....—afegeix totseguit, ajustant las portas.

En Pau no sab per hont girarse.

—¿Qué busqueu al Pau?—pregunta 'l vigilant á la Tecla, acostantshi xano xano, tot redringant las claus y fent els armats ab la crossa.

—¡Es clar que 'l busco!....—respon la dona ab afligida veu.—Si deu anar fet un!....

—Miréuse'l!.... allí n' hi ha un tros.

—Un tros de bestia.... Ja tinch bona creu, ja.... Y encare!.... Perque abans m' hi era tots els días!.... ¿Qué no 'm sents, Pau?....—

En Pau, que al tancar en Ton la barraca ha anat relliscant fins á terra, ajeyentshi y revolcantshi com un tocino, llensa un fort esbufech, gruny un xich com si somiés.... y s' hi tomba.

—Mireumel!.... Plé de *mam* com un bot!.... ¿Y d' aixó 'n diuhen homes?.... ¿Qué no 'm sents?.... Alsat te dich.... Au!.... A la una.... A las dos.... Vigilant!.... Si m' hi

donguesseu una empenta!.... A las tres.... ¡Com mes va mes feixuch se 'm torna!....

—¿Cap.... á la *Sinia*.... Tecla?.... Cap á la *Sinia*!....

—Encare 'n vols mes, Pau?.... Si t' acostan un misto t' arboras!.... Au!.... A casa.... Y á jeure!....

—Vuy aná.... á la *Sinia*!.... ¡Cinch céntims á la *Sinia*!....

—Vuy.... vuy.... vuy.... Com si manesses tú. Agáfat!.... No t' hi repenjis tant, que no soch de pedra!.... ¿Encare no n' has seguit prou de *monuments?*.... ¿Encare no n' has fetas prou d' *estacions?*.... ¡Ajúdat te dich!.... ¡Si no t' ajudas te deixo! .. —

. . . .

El cel s' ha anat ennegrint.... Canta un gall ab enronquida veu.... Comensan á caure gotas.... Las gotas se tornan pluja....

Y la pobre de la Tecla, ab sa creu al coll, es á dir, arrossegant aquell sach d' óssos de son home, va embestint pas á pas y ab l' aygua á la esquena el llarch carrer de sa amargura.... Quan giran la cantonada, del rellotge de la Catedral cauhen dos horas!....

JOAN PONS Y MASSAVEU.

CANSONETA

Poncellas de Maig,
vestíuvos de festa.

Un niu he trobat
damunt ma finestra,
del niu ha sortit
volant una aucella;
crusar l' ample espay
l' he vista lleugera
com volva que 's pert
y rastre no deixa....

Això bé díu clar
que ja es Primavera;
¡poncellas de Maig,
vestíuvos de festa!

Lo bosch he seguit,
després la verneda....
després los sembrats....
y en tots llochs y terras,
crescudas he vist
flayrosas violetas,
gentils papellons
y rojas rosellas.

Això bé díu clar
que ja es Primavera;
¡poncellas de Maig
vestíuvos de festa!

Al peu d' una font
que voltan las euras,

FLAMENCA (per *Ramón Casas*.)

he vist un pastor
guardant sas ovellas;
mentre 'ls xays belant
escapsavan l' herba
lo só del fluviol
refilava alegre.
Aixó bé díu clar
que ja es Primavera
¡poncellas de Maig,
vestíuvos de festa!

Si al cel brilla 'l sol
més brilla á la terra
lo sol del Amor
qu' en mon cor flameja ...
Allunyan sos raigs,
mon dupte y tristesa....
y cova ab son foch
mos somnis de verge!....
Aixó bé díu clar
que ja es Primavera;
¡poncellas de Maig,
vestíuvos de festa!

DOLORS RIERA BATLLE.

MALALT...

SONET

. . . .

Y la blanca visió, batent lleugera
las amplas alas, s' acostá callada
ab somrís melangiós.... Y recolzada
damunt del meu coixí, soná propera

sa veu tota dolsor....
—¡Fill meu! ¡espera!
¡espera y creu en mí!.... De ta estimada
lo perjuri, ha sigut, l' aspra fiblada
que 't té en lo llit febrós y 't desespera.....

Per ella 't vols morir y ¡ni 't vol veure!
Podent ton bálsem ser, la mort et dona....
Podent guarir ton cor, de tú 's separa....

Torna donchs cap á mí, que ab mi hi pots creure
Ella es dona no mes.... Jo mes que dona
soch per tú l' ángel bó, puig.... ¡soch ta mare!

MARIAN ESCRIU FORTUNY.

REGANT LAS FLORS (per *M. G. Simancas.*)

UN EXÁMEN

Un estudiant molt curt, fill de un pagés que tracta en bestiar de llana, manté virám y cria burro, s' examina d' Historia natural, y 'l catedrátich li pregunta:

—¿Cuántas extremidades tiene el cerdo?

—Cinco: dos anteriores y tres posteriores.

—¡Hombre! Diga Vd. las posteriores.

—Las dos patas y la cola.

—Muy bien. Pasemos á otra cosa. Citeme Vd. un ave de corral.

—De corral? El carnero —respón l' estudiant ab gran aplom.

—Perfectamente. Vamos, á ver: ¿á qué familia pertenece el asno?

Creyent l' estudiant que la pregunta 's refereix al ruch de casa seva, contesta ab satisfacció:

—Pertenece á mi familia.

—Indudablemente. Puede Vd. retirarse.

J. V. PONS

DE LA MEVA CARTERA

Tonto, sense ilustració ni ganas de tenirla, vanitós y usurer, D. Segimón se dedica sols á negocis bruts, ab l' afany de acumular riquesas y donarse la gran vida.

Y com los séus malvats instints no tenen lo contrapés de cap virtut, consegueix enriquirse y disfrutar.

—¿Qui es aquell taujá tan antipátich?—va preguntar un día un subjecte que no 'l coneixía.—Sembla un gall d' indi.

Y un que havía sigut víctima de las sévas urpias, respongué:

—Y ho es: pero de una nova especie: es un gall d' indi *de rapinya*.

—

Lamentació de una dona, víctima de la séva excessiva confiansa:

—Ara ho veig y ho lamento... 'Ls homes son uns malvats: aixís que han fet girar lo cervell á una pobra dona, li *giran* l' espatlla.

—

En un wagó de ferro-carril:

—Senyoras ¿se pot fumar?—pregunta un fumador impenitent.

Y una de las interpeladas, contesta:

—Segons el tabaco: sent de l' Habana, si senyor; ara de l' Arrendataria, de cap manera.

—

Vaig llegir no se ahont aquesta curiosa anécdota.

Dumas pare va publicar un día un article sumament laudatori del pintor Courbet. Volent aquest donarli las gracias se dirigí á casa del célebre escriptor, y 'l trobá prenent un bany.

GRAN SACERDOT VENECIÁ.—(Dibuix al carbó de *N. Raurich*)

No obstant, Dumas va rebrel tal com se trobava y no sols aixó, sino que va dirli:

—Alsa noy, despúllat, y ficat á la banyera, que farém petar la claca.

P. K.

SIC TRANSIT GLORIA MUNDI

¡Cóm passa 'l temps! – Ahir me sembla qu' [era
que tú y jo 'ns estimavan ab dalit,
y 'ns deyam tot lo rengle de tendressas,
amor meu!.... vida meva!.... ratolí....
Per plassas y carrers y cantonadas,
pels passeigs y recons de la ciutat,
lo nostre amor, amor al aire lliure,
creixía com las motas del agram,
invadint com riera desbordada
los dominis de nostres tendres cors,
escalfantse al contacte l' un del altre,
com las planxas s' escalfan sobre 'l foch.
Per la Tapinería hont treballavas,
ribetejant sabatas de burell,
passava més cops jo durant lo día
que no pás tú cordons per los ullets.
Y al vespre, quan plegavas de la feyna,
surtías al carrer saltironant
ab aquell senyorial y esbelt andámit,
malmetedor de cors dels descuydats,
venías á juntarte ben cofoya
ab ton rendit aymant, que sols per tú,
los llibres y carrera n' olvidava,
perdentne aixís lo curs al vení 'l Juny.
Un día, tot ballant á la Canuda,
vaig besarne ton rostre encisador;
petó que 'm vas tornar d' *amagatotis*,
aixís, á la esquitllenta, dat al vol.
Després.... després volgueres que á ta casa
vingués á acompanyart' y un cop allí....
no ho vull pas recordar, deixémho corre,
lo que llavors passá dintre aquell pis.
Y ab tot me vás deixar. Un jorn fugías
per seguir á un Marqués vell y xarrach,
que 't vá aixecá al pinácul del gran luxo,
fent lo debut d' *ilustre horissontal*.
—¡Bon vent y barca nova, Margarida!
—diguí 'l saber ta nova *posició*—
que 't probi 'l ser marquesa rellogada
y sápigas dú 'l títul ab *honor*.—
Y 't veya moltas voltas en carruatje
mandrosament cayguda en los coixins,
portant sobre ta falda envellutada
un gastament de gos, menut y prim.
Un día lo teu tronch d' euguas normandas,
anava desbocat passeig avall,
y ab lo carro topant dels escombriayres
volcaren carro y cotxe en mitj del fanch.
Jo vaig ser dels primers en darte auxili,
trayente, desmayada, d' entre 'l llot,
¡mitj colgada de runa, porquería,
desperdicis de cuyna y sabatots!....
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
Passaren algun anys. Casi olvidada
tenia ja ta historia y ton recort,
quan vaig tornarte á veure. ¡Qui ho diria!
¡en lo mateix casal de temps millors!
Pero no com marquesa de *fireta*,
llubint trajos de seda y de moaré,
sino ab penjims-penjams, espellifada,
vivint amistansada ab lo porter;
¡un ataconador que *ataconava*
á cops de tira-peu ton feble cós,
per un tres y no rés, ó quan deixava
escualit y sens ánima 'l porró!....
Volgueres enlayrarte per tirarne
sabatas y botinas á rodar....
¡Sic transit gloria mundi, Margarida!
y ara de un trist pegot, menjas lo pá.

Ramón Ramón.

FANTASÍA

Anit, dissapte, m' han vingut las bruixas
cavalcant en escombras....
á la gropa hi pujat de la més vella
quan tocavan dotze horas...
A través del espay, han dut mos ossos
á una rónega cova
qual porta, al conjurarli extranyas cábalas,
se 'ns ha obert tota sola!....
Un cop á dins, s' ha fós l' estol de bruixas
entremitj de las ombras,
pro un ténue resplandor fentme de guía
m' ha dut á un altra cova....
Darrera aquesta á un altra, á un altra, á un [altra
fins que hi perdut el compte
y al últim, m' hi trobat, á la darrera
¡la més gran y més rónega!....
. . . .
Era aquell l' antre de Stalvedre 'l mágich,
y alambichs y retortas
de totas dimensións la cova omplian,
y en las parets fumosas
s' hi apilotavan ossos, cranis, vibras,
ampollas de mil formas,
llibres *infolio*, y pergamins ab lletras
extranyas y simbólicas.
Avora una fornal que ab verdas flamas
s' alsava fins al sostre,
de peu, el mágich, murmurava cábalas
ab la veu tremolosa.
—Fá cinch-cents anys,-hi entés-qu' experi- [mento
del gran Merlin, la fórmula,
y aquest or desitjat no raja encare
pe 'l bech de la retorta.
—Si al cap de cinch-cents anys,—Merlin em [deya
encare l' or no trobas
ab la recepta qu' aquí 't donch, pregunta
altra fórmula als homes.
Llavors l' Alquimia, tindrá nous recursos
y 's sabrán moltas cosas
qu' ara ignorém els Mágichs.... Es el dia....
L' home, el tinch á la vora....
Veyám donchs que'm respón... Mortal contes- [ta'm
del blat rossénch que torra
de Juny el sol ardent.... ¿cóm ne treurías
de grans d' or, bona almosta?
. . . .

—Oh Mágich—li he respost—Jo llensaría
els ossos y retortas
els pergamins, els garipaus, els llibres
las serps y las ampollas....
El blat que feu malbé, jo 'l sembraría
damunt terra ben flonja,
y al sé al mitj any, els grans foran espigas
y després.... ¡sachs de doblas!

. . . .

El mágich va acostársem tot maürantse
la barba blanquinosa
y els ulls de ratolí, clavantme fixos
vá dirme ab tó de mofa;
—Y escolta, saballut, ¿ahont es l' estudi
que aprens aquestas cosas?
—El tinch á tot arreu, damunt la terra
en tot temps y á tot' hora.
Si es día sota 'l sol qu' es font de vida,
si es de nit, á las foscas
quan la rosada cau com llet materna
per las flors que s' entre-obran.
—Y escolta bon minyó, ¿quin nom du 'l llibre?
—¡Naturalesa total
—Y ¿quina eyna serveix? ¿Be deu haver-n'hi?
—La Terra, es la retorta!

M. Riusec.

AVANT

Porta á l' Obra un grá de sorra,
y no estiguis per si es poch,
puig *un home* no es ningú,
pero L' Home tot ho pot.

Joseph Feliu y Codina.

MARINA

Ella y ell avansaren de brasset per la platja fins que 'ls aturá lo devassall de blondas que hi extenía l' ona. L' apassionada parella sentía l' atracció invencible del infinit, d' aquell inmens desert blau é inquiet, mirall del cel ahont flamejava enlluhernadora la reverberació solar. Llarga estona permanesqueren ell y ella contemplant la imponent magestat del espectacle, sens proferir un mot. A la fí, preguntá ell tímidament:

—¿En qué pensas?

—¿Y tú?—li demaná ella, tornantse roja.

Llavors ell, agafantli amorosament una ma entre las sevas, tremolosas com alas de colom, y baixet com l'amor parla:

—En la nostra unió eterna —respongué.

Era en lo qu' ella pensava; una llágrima traydora ho digué prou.

—¿Per qué ploras?—feu ell, llavors, tornantse roig á sa vegada.

Y abaixant el cap y ab véu plorosa:

—¡Etern!... ¡Etern!—exclamá ella.—No hi veig més que l' infinit.

Era en lo qu' ell també pensava; una llágrima traydora ho digué prou. Y sorpresos d' emoció sublim, s' allunyaren d' allí silenciosos y més enllassats que may: com van eternament Amor y Poesía.

Narcís Oller.

L' IMPERTÉRRIT EXPOSICIONISTA (per *M. Moliné*)

El! las fá y ell las pregona
y la Pubilla las paga;
y exclama tot Barcelona:
—¡Quina plaga! ¡Quina plaga

LA HOMEOPATÍA

Similia similibus curantur.

I

—¿Qué dimontri tenen—els del primer pis?
¿Qu' es aquest escándol?—¿Qué son aquests [crits?
Aixó preguntavan—els honrats vehins
al porter de casa,—al xerrayre Quim,
que repica sola—del matí á la nit.
Y ell baixant la vista—mentre encera 'l fil,
ab un gran misteri—els contestá aixís:
—Ja he sentit tabola,—pró no sé 'l motíu;
ho diré á la Pepa—que té 'l nás més fí.—
Y 'ls vehins murmuran:—¡Quín món d' embo- [lichs!

II

Lligant caps la Pepa—vá de pis en pis;
y l' historia d' autos—vá reconstruhint.
Ja sab que la noya—del senyor Magí
deixá 'l currutaco—als primers d' Abril,
que té poca gana,—que té molt fatich,
que sempre 's mareja,—que 's vá esgroguehint,
y que hi ha dos mesos.... —(aquí fá un xiuxiu
tan á cau d' orella—que res he sentit;
pro he notat que reyan—els honrats vehins).
Mes las noyas diuhen:—¡Ja es un pas ben trist!

III

Fá algunas senmanas—qu' un gomós molt [prim
hi vá de tertulia—casi cada nit.
Gasta lentes foscos—dú la clenxa al mitj,
coll girat de puntas—d' últim figurí,
bastonet de conxa—capsat de marfil,
la clepsa lleugera,—l' aire d' infelís.
Ell podrá sé un burro,—pro al senyor Magí
li conve que 'l gendre—siga tonto y rich.
¿Si 'l vehinat retalla?—¡Prou! Murmura y diu:
—Ara passa 'l manso—¡Ja está ben guarnit!

IV

Desde qu' es casada—que está alegre y ríu,
li han passat las bascas—s' ha anat engruixint
tant que la cotilla—ja no 's pot cenyir.
¡Quina medicina—n' es un bon marit!
¡Ja es bon homeópata—el senyor Magí!
Ab aqueix sistema—sense compromís
á la seva filla—lliura del perill.
Sapiguer espero—si 'l farán padrí,
puig d' Hannemann sentne—tan fervent amich,
¿dará globulillos—ó dará confits?

FOLLET.

LO PECAT ORIGINAL [1]

SONET

Lema:
¡Amor! consol de la Humanitat.

—¡Fora d' aquí, desobedients criaturas
de mas divinas lleys poch cuidadosas!
¿pecat haveu? fugiune vergonyosas
d' aquest Jardí, níu d' eternals venturas.

Fruits sempre á sahó, perpétuas espessuras,
ayres embalsamats, fonts armoniosas,
tot vos ho prench: may més sereu ditxosas,
ni pau tindreu sino en las sepulturas.—
Aixís díu Deu, lo Paradís sellantne,
qual llum se fon, quals armonias callan....
mentres Eva y Adam, la nit cercantne,
per erms barranchs ab son pecat devallan:
y hont silenci y tenebras s' enmaridan,
se troban junts.... ¡y 'l Paradís olvidan!

F. BONET CARRASCO.

FOTOGRAFIA

Sonet póstum é inédit

Era ambiciós, canalla y miserable.
Com se féu regidor, ningú s' ho esplica.
De sobte, sa familia 's torná rica
y fou calificat de respectable.
Deu en la boca, en l' ánima 'l diable,
aná fentse important de mica en mica;
ab pobres y ab cayguts no s' hi embolica:
la desgracia la creu imperdonable.
Fins té canonges convidats á taula
y un pantheó de marbre al cementiri,
y un ventrell agrahit.... ¡si sembla fáula!
Escríu sa vida, y en son foll deliri,
pretén, segons ell díu baix sa paraula,
que imitant sas virtuts, el món l' admiri.

J. COROLEU.

---

[1] Premiat en lo Certámen Literari del *Foment Catalá* de Sans celebrat lo 24 d' Agost de 1895.

